

Xwiyá yay neainaríní Matiyuo eanípíriní.

Ríwamíní rípi “Xwiyá yay neainípaí Matiyuo eanípíyí” rínínpíriní. O Jisaso wíepísagowa woríní. Xegí yoí ámi bí Ripaioríní. Jisaso ríxa nípémáná níwíápínímeámí anínami nání nípeyimáná enáná ámi xwiogwí ríxa obaxí nípwémáná enáná ríwamíní rípi eaníríní. Xegí Judayí díní re yaiwiarínagá níwíní, “Míxí ináyí nímoní re mínwéanáyí nepa xwayí naní nínwéanwáomani. Jisaso nepa aríowayá xwá píaxíyo dání iwiaroníoyí rarínwáo nímoní sínwíríyí, míxí ináyí nímoní aní Jerusaremí tíyo dání neamenwéamíní eníríní.” yaiwiarínagá níwíní nání ayí ámi díní némoro “Xenwí ríá moarínwíní? Jisaso nepa Kiraisoríní. Goríxoyá xewaxoríní.” yaiwíríxíní ríwamíní rípi eaníríní. E yaiwíríxíní ríwamíní nearíná wá rókiamoagáwa áma aríowayá xwá píaxíyo dání iwiaroní nání níró ríwamíní eaagá obaxí míní nírorí “Jisaso apí tíní apí tíní xíxení nímogá uníríní.” níriní eaníríní.

Jisasomí xiáwo íriníowa náníriní.

¹ Xwiyá rípi íwíaríawé Jisasi Kiraisoyá náníriní. Oyá íwíaríawé nímogá nurí áwíní e míxí ináyí Depitoríní. Depitoyá íwíaríawé nímogá nurí wíí xiáwo íriní Ebírfamoríní.

² Ebiríamo Aisakomí emeanjiniginí. E dání Aisako Jekopomí emeanjiniginí. E dání Jekopo Judaomí tíní xegí xexírímeáowamí tíní emeanjiniginí.

³ E dání Judáo xíáí Temaí tíní íwí niníri Pereso tíní Serao tíní emeanjiniginí. E dání Pereso Xesíronomí emeanjiniginí. E dání Xesírono Ramomí emeanjiniginí.

⁴ E dání Ramo Aminadapomí emeanjiniginí. E dání Aminadapo Nasonomí emeanjiniginí. Nasono e dání Sarímonomí emeanjiniginí.

⁵ E dání Sarímono émáyí apíxí Rexapí nímearí Bowasomí emeanjiniginí. E dání Bowaso Rutímí nímearí Obetomí emeanjiniginí. Obeto e dání Jesiomí emeanjiniginí.

⁶ Jesio e dání mǎxí ináyí Depitomí emeanjiniginí. Depito e dání apíxí Yuraiaoyáí nurápírí Soromonomí emeanjiniginí.

⁷ Soromono e dání Riabowamomí emeanjiniginí. Riabowamo e dání Abaisaomí emeanjiniginí. Abaisao e dání Esaomí emeanjiniginí.

⁸ Esao e dání Jexosapetomí emeanjiniginí. Jexosapeto e dání Joramomí emeanjiniginí. Joramo e dání Asaiaomí emeanjiniginí.

⁹ Asaiao e dání Jotanomí emeanjiniginí. Jotano e dání Exaso emeanjiniginí. Exaso e dání Xesekaiaomí emeanjiniginí.

¹⁰ Xesekaiao e dání Manasaomí emeanjiniginí. Manasao e dání Emosomí emeanjiniginí. Emoso e dání Josaiaomí emeanjiniginí.

¹¹⁻¹² Josaiao —Babironí dání émáyí mǎxí nímeáa nǎbīro Judayo nǎpǎkiomearo íwí

nimearo nimeámi úaná Judayí aní e xwiogwí obaxí nweanáná Josaiao e dání Jekonaiaomi tñní xegí xexirímeáowami tñní emeanínigíní. Jekonaiao e dání Siatieromi emeanínigíní. Siatiero e dání Serababeromi emeanínigíní.

¹³ Serababero e dání Abiudomi emeanínigíní. Abiudo e dání Eraiakimomi emeanínigíní. Eraiakimo e dání Esomi emeanínigíní.

¹⁴ Eso e dání Sedokomi emeanínigíní. Sedoko e dání Ekimomi emeanínigíní. Ekimo e dání Eraiatomi emeanínigíní.

¹⁵ Eraiato e dání Ereasaomi emeanínigíní. Ereasao e dání Matanomi emeanínigíní. Matano e dání Jekopomi emeanínigíní.

¹⁶ Jekopo e dání Josepo, Mariaími xiagwomi emeanínigíní. Í Jisasomi xirínigíní. O yeáyí neayimixemeaníá nání Gorixoyá dñí tñní xegí xiáwowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronjo enagi nání xegí yoí bí Kiraisoyí rigíforíní.

¹⁷ Ayínání xiáwo írñjo Ebiríamo nemeága nibíro mîxí ináyí Depito emeanje nání xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú imónínjíríní. Xiáwo Depito nweanje dání nemeága nibíro Babironí kîrapusí omínjî wigíe nání xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú ení imónínjíríní. Omínjî wigíe dání Jisaso rémonje nání ámi xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú imónínjíríní.

Jisasomi xinái xiríñje náníríní.

¹⁸ Xwíyíá Jisasi Kiraiso xiríñje nání ripíríní. Omí xinái Mariaí Josepo meáwínigínírí ikíyínjî nîyárimáná enáná ayáu síní nimeánímí memé

enáná í ríxa Goríxoyá kwíyí t́nì niaíwí agwí enìinigì. Í niaíwí agwí enagí nìwìnrò

¹⁹ Josepo, ímì meanfo áamá sanìño enagí nánì “Xwíyíá ímì ayá winìpaxí wí murìpa oemì.” nìyairì “Ímì yumí emì omómì.” nìyairì

²⁰ sìnì dìnì e nìmóá waríná re enìinigì. Oríná wìnaríná Goríxoyá anínají wo sìnánì nìwimónì re urìninìgì, “Josepoxì, mìxí ináyí Depitoyá xiáwoxì, dìxí apìxí Mariaími éfì nìwirì emì mìmopanì. Niaíwo ímì kwíyí Goríxoyápmì dánì eweáo enagí nánì ananì meá.

²¹ Í niaíwí oxí wo xirínfárì. Áamá xegí imónìgíáyo f́wí yarìgíápì nánì xwíyíá meárìnpírìxìnìrì yokwarìmì nìwiirì yeáyí uyimìxemeaní enagí nánì xegí yoí Jisasoyí wírfírìxìnì.” urìninìgì.

²²⁻²³ Ayí eníná wíá rókiamoagíá wo áwanì nìrìrì ríwamìnjí eaárìnjí rìpì “Re enfárì. Apìxí oxí mìmeanìnjí wí niaíwí agwí nerì oxí wo xiránáyí, yoí Emaniuero —Yoí míkí ayí Goríxo nene t́nì nawínì ñweanfá nánìrì. Yoí e wírfírìfárì.” Ríwamìnjí e nìrìrì eaárìnjí apì xixenì imónìnfá nánì e imónìninìgì.

²⁴ Anínají Goríxoyáo e uríagí Josepo sá wene dánì nìwiápìnìmearì anínajo sekaxí uríípa nerì xegí apìxí Mariaími meanìninìgì.

²⁵ Ímì nìmearì aí sìnì niaíwo mìxìrìpa neríná í t́nì sá b́ mìwé nérá núísáná í ríxa niaíwo xiráná xegí yoí Jisasoyí wírfírìninìgì.

2

Sogwí f́wìaparìnjími dánì b́gíáwa nánìrì.

¹ Mariaí Jisasomi Judia piropenisíyo aní yoí Betirexemi dání nixirimáná enáná Judayí áminá wo mîxí ináyí Xerotoyí rîniño Jerusaremiyo niñweari xegí Judayo menweanáná re enjiginí. Ámá siní nání enwipearigíá wa sogwí íwiaparíñími dání nîbîro Jerusaremi nîrémore

² yaríñí re wigíawixíni, “Judayí mîxí ináyí imóníná nání niaíwí siní xiríño geríni? Sogwí íwiaparíñíminí niñwearíná omí xiráná siní o nání ñweáagi sinwí nîwinîrane nání omí yayí oumeanîrane baríñwíni.” urémeáagiá

³ mîxí ináyí Xeroto “Niaíwo mîxí ináyí nimónîrî nîmúronîrîenîño?” niyaiwirí dîñí ríá nuxerí Jerusaremi ñweáyí nîní ení dîñí ríá nuxéa úagi

⁴ o apaxípaníñí imónigíá xwéowami tîni ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwami tîni awí neaárimáná yaríñí re winîniníni, “Kirisoyí rîniño, yeáyí neayimîxemeaná nání negí aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo ríwamíñí nîrîniñí eáníñípi ge xirípiñí nání rîniñí?” uríagi

⁵ awa re urígiawixíni, “Negí Judia piropenisíyo re aní yoí Betirexemiyo xirípañí imóníní. Ayí rîpi nánîrîni. Wíá rókiamoagiá wo áwaní nîwuriyirí ríwamíñí re eaáríñîrîni,

⁶ ‘Judayí aníyo aní yoí Betirexemi ñweáyíné aní niyoní nání ámá obaxíyíné menagi aiwí segí ámá wo mîxí ináyí nimónîrî gí Judayí niyoní menweaná enagi nání segí aní api aní xwé tîni xixeni imóníníárîni.’ nîrîni eaáríñîrîni.”

uríagíá

⁷ Xeroto yumíí díŋí nīyaiwimáná “Síníyo enwípearígíáwa obípoyí.” nírírí awa ríxa báná yaríŋí re winínigíní, “Sínjo gíná ŋweáagí winígíawixíní. Sínomi sínwí nīwinímáná enáná emá ararí pweníŋíní?” uríagí awa ríxa áwaní uráná

⁸ o Betirexemi nání re urowáríŋínigíní, “Soyíné nuro niaíwo nání píráníŋí pía époyí. Ríxa sínwí nīwiníróná nioní ení nurí yayí seáyí e umemínírí nání ámi nībīro áwaní nírípoyí.” uríagí

⁹ awa aríá e nīwīro wigípi óíyo waríná re enínigíní. Síní awa xámi sogwí íwiaparíŋímíní nīŋwearóná winígíó awamí xámi numearí aní niaíwo weníwámí seáyí e ŋweanínigíní.

¹⁰ Sínjo e ŋweáagí nīwiníro seáyími seáyími nimóníro díŋí níá nīwinírí

¹¹ aníwámí nīpáwīro niaíwo xínáí Mariaí tíní ŋweanagí nīwiníro re egíawixíní. Xwíáyo nīpíkinímearo omí yayí numemáná amípi o nání imóníŋí wigí ayá rímíxarígíápi níroaro síná gorí tíní íkíá díá —Díá yoí pírakenísaní tíní murí tíní nání ríníní. Díá apí díŋí naní eaaríŋí xíxegíní síxí wíxaú tíní míní wigíawixíní.

¹² Míni nīwimáná enáná Goríxo oríná nupárírí rímíŋí re urínínigíní, “Míxí ináyí Xeroto tíní e nání ámi mupa époyí.” uríagí wigí aní e nání nuróná óí xegí wíyo ugíawixíní.

Isipíyí aníyo nání éí ugíá náníríní.

¹³ Awa ríxa numáná enáná re enínigíní. Josepo oríná nīwiníríná anínají Goríxoyá wo sínání

nirónapiri re uriniginini, “Rixa niwiápnimeari niaíwo tñi xinái tñi nimeámi Isipiyá aníyo nání éf úpoyi. Sepfoyíné nuro rémófe dání ámi nioní searimíae nání ηweáfrinxini. Xeroto niaíwomi pikini pía énapini enagi nání rirarinini.” uríagi

¹⁴ o áríwiyimi aí niwiápnimeari niaíwo tñi xinái tñi nimeámi Isipiyá aníyo nání nuro

¹⁵ niηwearóná mixel ináyí Xeroto péé nání ηweaagíarini. Wíá rókiamoagíá wo xwiyíá Gorixoyá niwuriyiri ríwamini eaáriní rípi “Gí íwo Isipiyá aníyo ηweanáná ‘Eini.’ urimíarini.” níriri eaáriní api xixeni imóninífa nání Josepo niaíwomi Isipiyá aníyo nání nimeámi uninigini.

Niaíwíyo miní rirómí emegíá nánirini.

¹⁶ Xeroto, Jerusaremíyo xwayí naniri ηweano sogwí íwiapariniími dání urínénaparigíáwa ámi xíomi miwiménapíagíá nání “Yapísí ríá níwapíyioi?” niyaiwiri diñí ríá apiáwíniñí wéagi xewaníño awami sinó nání yarini wíáná awa “Íná ηweáagi wininwanigini.” uríapi nání diñí nimori porisowami uowáraná awa nuro niaíwí oxí Betirexemi dáníyíyá tñi e midimidáni niηweaxa pugíáyíyá tñi, niaíwí oxí wigí xwiogwí waú wo siní mímúropa egíá niyoní miní rirómí emegíawixini.

¹⁷⁻¹⁸ Miní rirómí eméáná xwiyíá Gorixoyá wíá rókiamoagí Jeremiaoyi riníño niwuriyiri ríwamini eaáriní rípi “Aní Rama dání ‘Yeyi.’ níriniñí ηwí éanariniagi aríá wiaríñoi. Reserími xíáiíwa wigí niaíwí nání ηwí piyí niwíriníro wigí niaíwí wówi siníwí míwiníagíá nání miní

ik+ñwí umír+agfa aiwi p+ni m+wiár+igfawix+ni.”
r+fam+ñf eaár+ñf ap+ íná xixeni imón+ñ+nig+ni.

Ám+ Isip+yf añ+yo dán+ yigfá nán+r+ni.

¹⁹ Xeroto r+xa n+péáná re en+nig+ni. Josepo Isip+yf añ+yo dán+ or+ñá n+win+r+ñá añ+ñajf Gor+xoyá wo s+ñán+ n+rónap+r+ re ur+ñ+nig+ni,

²⁰ “Niaíwom+ op+ikianey+n+r+ emegfáwa r+xa pegfá enagi nán+ n+wiáp+n+meari niaíwo t+ni x+nái t+ni n+meám+ d+xí Isirer+yf añ+yo nán+ úpoy+.” urfagi

²¹ Josepo n+wiáp+n+meari niaíwo t+ni x+nái t+ni n+meám+ nuri Isirer+yf añ+yo n+rémoro

²² Josepo arfá re win+nig+ni, “Xerotom+ xewaxo Akereasoy+ r+n+ño xano m+xf ináy+ nimón+r+ neamen+weaagf+pa xewaxo en+ m+xf ináy+ e nimón+r+ Judia p+ropenisf+yo re neamen+wean+.” rar+ñagfá arfá n+wir+ wáy+n+win+r+ “Ar+ge nuri Judia p+ropenisf+yo ñweám+n+ré+n+?” yaiwiar+ñá Gor+xo Josepom+ or+ñá nupár+r+ éf uowáráná epówa Judia p+ropenisf+yo wiáf n+múro Gariri p+ropenisf+yo nán+ nuro

²³ añ+ yoí Nasaret+ r+n+ñ+pimi ñweaagfár+ni. Wfá rókiamoagfáwa áma xiáwowayá xwfá piaxf+yo dán+ iwiaronfó nán+ re r+gfápi “Ay+ re r+p+r+fár+ni, ‘O Nasaret+ dán+or+ni.’ r+p+r+fár+ni.” r+gfá ap+ xixeni imón+w+n+g+n+r+ Nasaret+ nán+ nuro ñweaagfár+ni.

3

Jono wayf numeaia uño xwi+yfá wáf ur+menf nán+r+ni.

¹ Jono, wayí numeaia uño, Jisaso sɪnɪ Nasaretɪ ɲweaɲáná, o nuri Judia pɪropenɪsɪyo áamá dɪɲɪ meane wáɪ nurɪmerɪná

² re urayagɪrɪnɪ, “Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nɪneairɪ píránɪɲɪ neamenɲweanɪ aɲwɪ ayo eɲagɪ nánɪ segɪ ɪwɪ yarɪgɪápɪ rɪwɪmɪnɪ nɪmamoro píránɪɲɪ nɪsanɪro ɲweáɪrɪxɪnɪ.” urayagɪrɪnɪ.

³ Wáá rókiamoagɪ Aisaiaoyɪ rɪnɪɲo nɪrɪrɪ rɪwamɪɲɪ re eaɲɪpɪ, “Áamá dɪɲɪ meanɪmɪ dánɪ áamá wo rɪaiwá re rarɪnɪ, ‘Ámɪnáo nánɪ segɪ dɪɲɪ óɪ naɲɪnɪɲɪ wimoiro óɪ píránɪɲɪ imoarɪgɪápánɪɲɪ wimoiro nero ɲweáɪrɪxɪnɪ.’ rarɪnɪ.” rɪwamɪɲɪ e nɪrɪrɪ eaɲɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ Jono nuri axɪpɪ e yagɪrɪnɪ.

⁴ O rapɪrapɪ naɲɪ nɪyɪnɪrɪ emeagomanɪ. Kamerɪ fá (iyfá íɪkwɪnɪɲɪ imónɪɲɪ wú) nɪyɪnɪrɪ arerɪxɪ íɪɲɪyo yɪnagorɪnɪ. Aiwá enɪ naɲɪ nagomanɪ. Áxwaxɪ tɪnɪ pɪkɪ iniɪgɪ tɪnɪ nagorɪnɪ.

⁵ Judayɪ wigɪ aɲɪ xwé Jerusalemɪ ɲweagɪáyɪ tɪnɪ Judia pɪropenɪsɪyo amɪ amɪ ɲweagɪáyɪ nɪnɪ tɪnɪ iniɪgɪ Jodanɪ rapápámɪ ɲweagɪáyɪ tɪnɪ

⁶ Jono tɪɲɪ e nánɪ nuro wigɪ ɪwɪ yarɪgɪápɪ nánɪ waropárɪ wíáná o wayɪ numeaia nuri aí

⁷ Parisiowa tɪnɪ Sajusiowa tɪnɪ —Awa weyɪnɪ nɪmenɪro áamá wíyo seáyɪ e wimónarɪgɪáwarɪnɪ. Awa Jono wayɪ oneameainɪro barɪɲagɪa Jono sɪɲwɪ e nɪwɪnɪrɪ ayɪ wigɪ ɪwɪ yarɪgɪáyɪ rɪwɪmɪnɪ nɪmamoro nɪsanɪro mé “Wayɪnɪ oneameainɪ.” nɪyaiwiro barɪɲagɪa nɪwɪnɪrɪ nánɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Sɪdɪrɪ miáoyɪné, ‘Rɪwéná Gorɪxo xeanɪɲɪ seaikárɪnɪfá eɲagɪ nánɪ éɪ úpoyɪ.’ go searɪagɪ rɪnɪɲɪ meaanɪgɪnɪrɪ wáyɪ nero nionɪ

tíámìní éf barìṇoì?

⁸ Soyíné íwí yarìgíápi ríwíminì nìmamorínáyí, pírániṇí nero íkíta sogwí naní nìweríná yarìṇípa imóníírixìní.

⁹ Re mìnirìpa époyí, ‘Negí aríto Ebíríamoyáone enagí nánì Gorìxo wí xeanìṇí neaikáríníá menìní.’ mìnirìpa époyí. Gorìxo ‘Ebíríamoyá íwiárfawé nánì “Nionì ayo xeanìṇí nìwiríná arìge xwé obaxí imóníníárìní?” nìyaiwirì ududí winarìní.’ rìyaiwiarìṇoì? Oweoì, Gorìxo dìní e yaiwipaxí menìní. Ananì sìná tíyo dánì Ebíríamo nánì íwiárfawé wimìxìyipaxírinì.

¹⁰ Gorìxo rìxa rapíwé íkíta míkí tìṇí e nánì íá xìrìní. Íkíta gínì gíná sogwí naní mìwéagí nìwìnríná nìdikárìrì ríá ikeááríníárìní.

¹¹ Nionì sa iniígí tìní wayí seameaiarìṇárìní. Nionì ení eánìṇáonì aiwí ríwíyo bìnó nionì nìmúrónìní. Seyíné nionì nánì ‘Ámá wé rónìṇorìní.’ nìaiwiarìṇagíá aiwí o nionì tìní xìxeni mimónìṇagí nánì áamá xínáíwánìṇí nìmónìro omìṇí wìiarìgíáyí bosoyá sìkwí sú gwí wíkweaiarìgíápa nionì oyá wíkweaipaxí menìní. O wayí nìseameairíná iniígí tìní seameainíámanì. Wiyíné Gorìxoyá kwíyí tìní seameairì wiyíné ríá tìní seameairì eníárìní.” nurìrì

¹² Gorìxo áamá naníyo yeáyí uyimìxemearì sipíyo anípá imìxìrì eníá enagí nánì ewayí xwíyíá re urìṇìnìgìní, “Omìṇí yarìgíáyí pokí tìní wítí aiwá eyeyírómí ero aiwá ná aníyo tiro mamíwí tìní sìyikí tìní ríá ikeááro yarìgíápa Gorìxo enì axípi e emíánìrì wítí mamíwí tìní ná

tíni eyeyírómf iníje xegí pokí íá nìxíriri roni. Aiwá náyí aníyo tíri mamíwí tíni síyikí tíni ríá supáripaxí mimóníñíyo ikeáárirí eníáriní.” uríñínigíní.

Jisasomí wayí umeainí nániríní.

¹³ Jiaso Jono wayí onímeainí nání Gariri píropenísíyo dání nìbírí iniígí Jodani rapá tíñí e nírémorí omí wímeáagí aiwí

¹⁴ Jono nurakímíní neri re uríñínigíní, “Joxí nioní nání o wayí onímeainí ríbaríñíní? Oweoi, ‘Joxí wayí onímeainí.’ nímónariní.” uríagí aí

¹⁵ Jiaso re uríñínigíní, “Xe wayí oumeaimíní síñwí naneí. E neraínáyí, Goríxo nioní nání ‘O síwí wé róníñíyí níní oeni.’ yaiwiaríñípi xixení yaníwií.” uríagí

¹⁶ o Jisasomí wayí umeaíáná o ríxa nímínímeámi peyaríná re eníñíní. Aní píríyo dání óf ináná kwíyí Goríxoyápi xawiówíníñí nìweapíri omí wímeañínigíní. Omí wímeááná re eníñíní.

¹⁷ Anínamí dání xwíyíá re rínénapíñínigíní, “Gí niaíwí ayá tíñoríní. Amípi o yaríñípi nání yayí ninaríní.” rínénapíñínigíní.

4

Obo Jisasomí iwamíó wíwapíyíní nániríní.

¹ Kwíyí Goríxoyápi Jisasomí nìwímeámáná omí Obo iwamíó owíwapíyíní áamá díní meaní e nání níméra úáná

² o aiwá míní ñwíá nìñwearí ríxa sía 40 nórímáná enáná o agwí wíáná

³ iwamfó wíwapiyariŋo nĩbirĩ re urĩŋiniginĩ, “Joxĩ ‘Niaíwĩ Gorĩxoyáonĩrĩnĩ.’ yaiwinarĩŋĩpĩ nepa enánáyĩ, aiwá nĩrĩ nánĩ ‘Sĩŋá tĩyĩ aiwá oimónĩnĩ.’ rei.” urĩagi aĩ

⁴ Jisaso re urĩŋiniginĩ, “Oweotĩ, wĩ emiméinĩ. Gorĩxoyá Bĩkwĩyo dánĩ rĩwamĩŋĩ re eánĩnĩ, ‘Ámá aiwá nánĩnĩ dĩŋĩ nĩmorĩnáyĩ wĩ dĩŋĩ meapaxĩ menĩnĩ. Xwĩyťá Gorĩxo rĩŋťyĩ nĩyonĩ dĩŋĩ nĩkwĩrorĩnáyĩ ayĩnĩ dĩŋĩ meapaxĩrĩnĩ.’ Rĩwamĩŋĩ e nĩrĩnĩrĩ eánĩnĩ.” urĩŋiniginĩ.

⁵ Obo Jisasomĩ nĩmeámĩ Jerusaremĩ aŋĩ Gorĩxoyá ayá tĩŋĩmĩnĩ nánĩ nurĩ aŋĩ Gorĩxo nánĩ rĩdĩyowá yarĩgĩiwámĩ rĩkwĩyo seáyĩ e nurárarĩmáná

⁶ re urĩŋiniginĩ, “Joxĩ ‘Niaíwĩ Gorĩxoyáonĩrĩnĩ.’ yaiwinarĩŋĩpĩ nepa enánáyĩ, Gorĩxoyá Bĩkwĩyo dánĩ rĩwamĩŋĩ re nĩrĩnĩrĩ eánĩŋagi nánĩ ‘Gorĩxo joxĩ sĩkwĩ sĩŋáyo pĩrĩ uyĩkĩmĩ inĩrĩxinĩrĩ xegĩ aŋĩnajowa awĩ nĩroro íá rĩxepĩrĩ nánĩ uowárĩnĩŋotĩ.’ nĩrĩnĩrĩ eánĩŋagi nánĩ ananĩ mĩmĩ nĩmawirĩ xeamotĩ.” urĩagi aĩ

⁷ Jisaso re urĩŋiniginĩ, “Xwĩyťá joxĩ mĩŋĩ nĩrorĩ rĩĩpĩ eánĩŋagi aiwĩ xwĩyťá rĩpĩ enĩ nĩrĩnĩrĩ eánĩnĩ, ‘Negĩ Gorĩxo nepa enĩ neánĩrĩ epaxorťanĩrĩ iwamfó mĩwĩwapĩyipani.’ enĩ rĩnĩŋagi nánĩ nionĩ wĩ e emiméinĩ.” urĩŋiniginĩ.

⁸ Ámĩ Obo dĩwĩ mĩŋĩ seáyĩmĩ wĩápĩnĩmeanĩ bĩmĩ nánĩ nĩmeámĩ nĩyirĩ aŋĩ nĩnĩ xwťá rĩrĩ nĩrĩmĩnĩ ikwĩrónĩŋťyo sťwá nĩwirĩ xegĩ amĩpĩ ámá nĩwĩnĩróná ayá sťwĩ nurorĩ nĩmeapaxĩ wimónarĩŋĩpĩ enĩ sťwá nĩwirĩ

⁹ re urĩŋiniginĩ, “Joxĩ xwťáyo nĩpĩkĩnĩmearĩ

sìmanwíyónìṅf nínurínrì nionì nánì yayf seáyìmì nimeì. E níanáyf, amípí sìwá síá tiyf nìpìni siapimfìni.” uráná

¹⁰ Jisaso re urìṅnigìni, “Setenoxì pñi nìniwiárìmi éf ui. Xwíyá rìpì ‘Ámíná Gorìxo nánìni xwíáyo nìpíkínimearo yayf seáyìmì umero segf amípí “Nwíáxìni.” rìniṅfìyì emì nìmorò sìwí oyá nánìni dṅf ìkwíroro éfrixìni.’ rìniṅagì nánì joxì nìrífpa wí emìméni.” urfagì

¹¹ Obo pñi nìwiárìmi úáná anṅnájf wa nìbìro arírá wigíawixìni.

¹² Jisaso áamá wa Jono wayf numeaiá warìṅo nánì re rarìṅagí “Omì ríxa íá nìxero gwí anṅyo ṅwíráfárinì.” rarìṅagí o aríá e nìwimo Gariri pìropenisíyo nánì nurì nìṅwearíná

¹³ anṅf Nasaretì xfo xwé iwiaroṅe pñi nìwiárìmi nurì anṅf xegf yoí Kapaneamíyì rìniṅfìyo —Anṅf apí ipí Gariri tñni ìkwíronìni. Seburano tñni Napítaraio tñni awaúyá fwiárfawé ṅweagíerìni. E nánì nurì ṅweanṅnigìni.

¹⁴ Ayf rìpì nánìrìni. Gorìxoyá xwíyá wíá rókiamoagf Aisaiaoyì rìniṅo xwíyá nìwuriyirì ríwamìṅf re eaárìṅfìrìni,

¹⁵ “Xwíá Seburanoyá fwiárfawé tñni Napítaraioyá fwiárfawé tñni eníná ṅweagíe ipí tṅfìmìni tñni iniṅf Jodani rapáyo fíaríwámì dánì tñni xwíá Gariri imónìṅfìmìni émayf ṅweagíe,

¹⁶ áamá oxí apíxí e ṅweagíáyf nñni Gorìxomì muxídarìṅagí nánì síá yinìṅfìmìniṅf ṅweagíe ríxa wíá xwé bì ónfagì wìniṅíawixìni. Ayf apaxí mé pearìṅagí nánì ìkwapiṅfìniṅf umeaarìṅfìyo ríxa wíá wókímìxìni.” Ríwamìṅf e nìrìnìrì

eánínɨpɨ xixenɨ imónɨnɨ nánɨ Jisaso wʼánɨnɨɨ imónɨnɨ e nánɨ nurɨ ɲweaagɨrɨnɨ.

Ámá wiepɨsarɨnɨɨ imónɨpɨrɨɨ nánɨ wirɨmeaemenɨɨ nánɨrɨnɨ.

¹⁷ O aɲɨ e nánɨ nurɨ ɲweaé dánɨ wáɨ re urɨmenɨnigɨnɨ, “Gorɨxo xwioxɨyo mɨmeámɨ nɨseairɨ píránɨnɨɨ seamenɨ aɲwɨ ayo enagɨ nánɨ segɨ ɨwɨ yarɨgɨápɨ rɨwɨmɨnɨ nɨmamoro sanɨnɨɨ nimónɨro ɲweáɨrɨxɨnɨ.” nurɨmerɨ

¹⁸ ipɨ Gariri imanɨpá tɨnɨ nɨpurɨná sɨɲwɨ wɨnɨnɨnigɨnɨ. Xɨráxogwá waú —Xɨráo xegɨ yoɨ Saimonorɨnɨ. O xegɨ yoɨ ámɨ bɨ Pitaorɨnɨ. Xogwáo Adɨruorɨnɨ. Agwiaú egɨ omɨnɨɨ peyɨ ápearɨgɨíwaú enagɨ nánɨ ubenɨ peyɨ nánɨ ipɨyo mamówararɨnagɨɨ Jisaso e nɨwɨnɨrɨ

¹⁹ re urɨnɨnigɨnɨ, “Agwiagwɨ nɨxɨdɨpiyɨ. Peyɨ nánɨ yarɨgɨípa ámá nionɨ nɨxɨdɨpɨrɨáɨɨ enɨ axɨpɨ e wirɨmeapɨsi nánɨ eaɨwapɨyimɨnɨ.” urɨagɨ

²⁰ agwiaú ubenɨ apaxɨ mé e nɨtɨmɨ rɨwɨyo uxɨdɨgɨsɨxɨnɨ.

²¹ O e dánɨ nurɨná sɨɲwɨ wɨnɨnɨnigɨnɨ. Ámɨ xɨráxogwá waú —Agwiaú Sebediomɨ xewax-owaúrɨnɨ. Wɨo Jemisorɨnɨ. Wɨo xogwáo Jonorɨnɨ. Agwiaú xano tɨnɨ ewéyo nɨɲweámaná wigɨ ubenɨ arɨkɨnɨnagɨ píránɨnɨɨ yadɨrɨpɨnarɨnagɨɨ Jisaso e nɨwɨnɨrɨ rɨaiwá “Nɨxɨdɨpiyɨ.” uráná

²² agwiaú enɨ aɲɨnɨ egɨ ewé tɨnɨ xanomɨ tɨnɨ pɨnɨ nɨwiárɨmɨ nayoari númɨ uxɨdɨgɨsɨxɨnɨ.

Jisaso wáɨ urɨmerɨ sɨmɨxɨyo narɨɨimɨxɨmerɨ enɨɨ nánɨrɨnɨ.

²³ Jisaso Gariri piropenisíyo ami ami nemeríná xegí Judayíyá rotú aníyo dání uréwapíyemerí xwíyá yayí winipaxípi —Api Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí pírániñí umenweaníapi nání ríniñípiríni. Api wáí urímerí áamá pí pí simíxí yarígíáyo tñní uraní xixegíni imónígíáyo tñní naní imíxímerí yaríná

²⁴ o yaríñípi nání yaní niwéa nurí Siria piropenisíyo ñweagíáyí nñní aríá niwiáíro nání wigí áamá simíxí xixegíni yarígíáyí tñní ríniñí xixegíni winarígíáyí tñní áamá imíó dñí xixéroaríñíyí tñní xóxwí yarígíáyí tñní ení síwímí yarígíáyí tñní o tñí e nání nímeámí báná o pírániñí wimíxíyaríñagí nání

²⁵ áamá oxí apíxí obaxí Gariri piropenisíyo dányí tñní Dekaporisí piropenisíyo dányí tñní Judia piropenisíyo dányí tñní wigí aní xwé Jerusaremi dányí tñní iniígí Jodani rapáyo jíaríwámíni dányí tñní epíroyí nero omí númí uxídígíawixíni.

5

Xwíyá Jisaso dífwíyo dání uréwapíyíñípi náníríní.

¹ Jisaso áamá oxí apíxí niaíwí obaxí o tñí e nání bímiaríñagía niwíníri dífwí míñíyo nání niyoarí éí niñwearí xegí wiepísaríñíyí xfo tñí e nání báná

² o nuréwapíya nuri re uríñinígíni,

³ “Áamá gíyí gíyíné ‘Nioní nígípi apáníriní.’ mírípa éfáyíné, ‘Áamá arírá oneaípoyí.’ yaiwiarígíáyíné, Goríxo xwioxíyo mímeámí

niseairi píraniní seamenweaní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁴ Ámá giyí giyíné, ηwí eaniri yarigíáyíné, Gorixo miní ikinwí seaminí enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁵ Ámá giyí giyíné, íwí mé nirimaxiníro saniní imónigíáyíné, Gorixo xwioxíyo míméamí nerí seamenweaníe dání xwíá nírini segí imóniní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁶ Ámá giyí giyíné, aiwá nání agwí seairi iniigí nání seainiri yarínípa ríá míkíró píraniní yarigíá ayí nániní niseaimóniríná Gorixo ananí xixení seaiiní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁷ Ámá giyí giyíné, ámá wíyo wá wianarigíáyíné, Gorixo ení wá seawianiní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁸ Ámá giyí giyíné, ámá sinwí anigíe dánirani, segípi úfámí dánirani, díní ná biní nimoro axípiní yarigíáyíné, Gorixo xewaníno síwá seaininí enagi nání yayí seainipaxíynérini.

⁹ Ámá giyí giyíné, ámá mixelí inaríná nuro piyíá wírarigíáyíné, Gorixo ayí nání 'Gí niaíwíxini.' riní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

¹⁰ Ámá giyí giyíné, wé róniní Gorixo e érixiniri wimónarinípi xídarínagíá nání xeaniní seaikárfáyíné, o xwioxíyo míméamí niseairi píraniní seamenweaní enagi nání yayí seainipaxíynérini.

¹¹ Ámá giyí giyíné, nioni nixídarínagíá nání ikayíwí searíro xeaniní seaikáríro pí pí

xwiyá yapí seaxekwámoro seaiarínáyí, yayí seainipaxíyínérini.

¹² Eníná wíá rókiamoagíáwami xeaniñí niwikára wagíapa axípi seyíné eni niseaikára warínáyí, seyíné anínamí nipeyiríná Gorixo yayí niseaimorí amípi ayá rimixaríñípi seaiapíná enagi nání yayí seainipaxíyínérini.

Saxí tñi wíá tñi nání uríñí nánirini.

¹³ “Saxí aiwáyo nimorí ninirínáyí awíi yaríñípa seyíné nioní seararíñáyo píraníñí ninixídiróná áamá niyoní eni niwíwapíyiro saxí awíi yaríñípa axípiñí wimixírixíni. Saxí awíi yaríñípi nípurí ríxa uráwíñíñí imóníñánáyí aríre éaná ámí awíi imóníñíñí? Oweoi, amípi wí imixipaxí mimóníñagi nání óf e emí míwiáromóaná áamá xwíñíwí osíxayarígíárini. Seyíné nioní seararíñáyo niníwíakirínáyí, saxí ríxa uráwíñíñí imóníñípi emí moarígíapa Gorixo eni axípi emí e seamoníárini.

¹⁴ Seyíné áamá Gorixomí xídiptírá nání uyíwí nimixároro wíáníñí uyamopírfárini. Aní díwí míñíyo ikwíroníñípiñíñí ínimí mimóní enípi yapí seyíné eni nioní píraníñí ninixídirónáyí, áamá niyoní síñáni e wimónípiírfárini.

¹⁵ Áamá ramíxí nimixároro síxí wá nimearo síxí ikwaseaárarígíámani. Nimixároro seáyí e ikwíñíwíyo ñwírárárarígíárini. Seáyí e tánáyí áamá aníyo ínimí ñweagíá niyoní wíá wókíaríñíni.

¹⁶ Ramíxí seáyí e ikwíáráráná áamá niyoní wíá wókíaríñípiñíñí seyíné eni áamá síñwíyo dání wé róníñí imóníro áamáyo arírá wíro nerónáyí áamá

siŋwá nisean̄iro ‘Ayá Gor̄ixom̄i n̄ixá̄d̄iro nán̄i r̄íá yar̄iŋoi?’ n̄iyaiwiro om̄i seáȳi e umep̄r̄fár̄in̄i.

Nwá ikaxá n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iŋp̄i nán̄i r̄iŋá nán̄ir̄in̄i.

¹⁷ Seȳné nion̄i nán̄i ‘O Gor̄ixoyá ŋwá ikaxá Moseso n̄ir̄ir̄i ean̄p̄i t̄n̄i wá rókiamoaḡáwa n̄ir̄iro eaḡáp̄i t̄n̄i en̄i xwá iwen̄i nán̄i b̄iŋ̄r̄in̄i.’ m̄in̄iaiwipani. Xwá iwen̄i nán̄i m̄ib̄i am̄ip̄i n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iŋp̄i s̄in̄i x̄ixen̄i imón̄in̄íá nán̄i b̄iŋ̄r̄in̄i.

¹⁸ Aga nepa searar̄iŋin̄i. Xwáar̄i t̄n̄i an̄ina t̄n̄i s̄in̄i en̄án̄áȳ ŋwá ikaxá n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iŋp̄i n̄ip̄in̄i s̄in̄i x̄ixen̄i mimón̄ipa en̄án̄áȳ ná b̄in̄i on̄im̄iáp̄i r̄in̄iŋp̄i ap̄i aiw̄i xwá iwen̄fáman̄i.

¹⁹ Ámá giȳi giȳné ŋwá ikaxá n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iŋp̄i b̄i nán̄i ‘Xwéman̄i. Xwiȳfá n̄imear̄ipax̄iman̄i.’ n̄iyaiwiro ogám̄i nero ámá wí en̄i ax̄p̄i ogám̄i ep̄r̄i nán̄i n̄iw̄iwap̄iyir̄n̄áȳ, Gor̄ixo xwiox̄íyo m̄imeám̄i ner̄i seamen̄wean̄ín̄á e yar̄iḡáȳ nán̄i ‘Siyikw̄pián̄iŋp̄i imón̄iḡáȳr̄in̄i.’ r̄ip̄r̄fár̄in̄i. Giȳi giȳné ŋwá ikaxá n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iŋp̄i x̄ixen̄i ax̄p̄i nero ámá wí en̄i ax̄p̄i ep̄r̄i nán̄i n̄iw̄iwap̄iyir̄n̄áȳ, Gor̄ixo xwiox̄íyo m̄imeám̄i ner̄i p̄ir̄án̄iŋp̄i seamen̄wean̄ín̄á e yar̄iḡáȳ nán̄i ‘Ámá xwé mamad̄r̄ixán̄iŋp̄i imón̄iḡáȳr̄in̄i.’ r̄ip̄r̄fár̄in̄i.

²⁰ ‘Seȳné Parisiowa t̄n̄i ŋwá ikaxá eán̄iŋp̄i meweḡáwa t̄n̄i “None ŋwá ikaxá eán̄iŋp̄imi n̄ixá̄d̄irane e ner̄n̄áȳ wé rón̄iŋp̄i yar̄iŋw̄in̄i.” yaiwinar̄iḡáp̄i m̄imúropa ner̄n̄áȳ, Gor̄ixo xwiox̄íyo m̄imeám̄i n̄iseair̄i seamen̄wean̄íe wí ŋweap̄r̄fáman̄i.’ searar̄iŋin̄i.

Wikí wónarígá nání uréwapíyíñí nániríní.

21 “Eníná Moseso segí seárfawéyo ñwí ikaxí nuríríná ‘Níwiápínímearí áamá mípíkípaní. Áamá gíyí e nerínáyí xwíríxí seamepíríáríní.’ uríñpí seyíné ríxa aríá níwiro níjía imóníñoí.

22 Ayí naní nerí aiwí agwí nioní ámí bí nípíkwíní naní seáyí e nimíxírí re seararíñíní, ‘Áamá gíyí xegí áamá imónígá wo nání wikí níwónírí míxí nurírínáyí aní e dání xwíríxí mepíríáríní. Gíyí xegí áamá imónígá womí “Díñí mayí roxíní.” nurírínáyí opisí aníyo dání xwíríxí mepíríáríní. Gíyí xegí áamá imónígá womí “Majímajía ikárinaríñí roxíní.” nurírínáyí xewaníño xwíyía nímeárínírí ría aníñí wearíñíyo ikeáárpíríáríní.’ seararíñíní.

23 Ayínání Goríxo nání aiwá peaxí tímínírí neríná díñí re sináná ‘Gí áamá imónígáyí wo síní xwíyía nímeárípaxí imóníní.’ díñí e sinánáyí

24 aiwá peaxí tarígíe mídáníñí e nítímí nurí omí xámí píyía níwírínímáná ámí ríwíyo dání níbirí díxí aiwá peaxí tíríní.

25 Seyíné woxí áamá wo tíní xwíyía mearínípaxí imóníjánáyí xwíríxíyo ríwáríníní nání síní ófí e o tíní nuríná aníní píyía wíríníríní. E mepa nerínáyí, o xwíríxíyo ríwáráná gapímaní xwíríxí mearíño e dání porisowa tñí e ríwáráná awa gwí aníyo ríwárípíríáríní.

26 Aga nepa re seararíñíní, ‘Joxí íwí eníyí nání nígwí íwí enípí tíní xíxení níroarí míwípa nerínáyí, aníñí e ñweañáná wí píní níríwíáíro ríwáramopaxí mimóníní.’ seararíñíní.

Íwí inarígápi nání uréwapíyinjí nániríní.

27 “Eníná Moseso segí seáíawéyo ɲwí ikaxí nuríríná ríwamínjé nearí ‘Meánígípagwí áamá wí t́níní íwí minípaní.’ nurírí eanípí seyíné aríá níwiro níjía imóníjot.

28 Ayí nanjé nerí aiwí agwí ámí bí nípíkwíní nanjé seáyí e nimíxírí re seararínjíní, ‘Áamá níní gíyí gíyí apíxí wímí “Nioní í t́níní íwí inípxoníríní.” yaiwimínírí nání síɲwí íwí níwínírínáyí, o ríxa dínjé t́níní íwí inarínjíní.’ seararínjíní.” urínínigíní.

29 O áamá ayí dínjé oeyíronípoyínírí re urínínigíní, “Segí síɲwí wíyíjǵí ‘Íwí apí eí.’ ríránáyí síɲwí e rírííyí níyori emí morííní. E níníronáyí rínínjé xwé níseainírínjé aiwí Goríxo ríá anínjé wearínjéyo seakeaáráná rínínjé seainímínírí enjépnínjé seainínfámani. Síɲwí wíyíní anípá nimónírínáyí ayí nanjé menjagí aiwí joxí síní síɲjé uríá enjagí nání ayí ananíríní.

30 Díxí wé onamínjǵú t́níní íwí nání íeapá sínánáyí ‘Goríxo gí wará níríní ríá anínjé wearínjéyo níkeaárínigíní.’ níyaiwirí wéú níwákwínírí emí morííní. E nínírínáyí rínínjé xwé nísínírí aiwí rínínjé Goríxo ríá anínjé wearínjéyo síkeaáráná sínímínírí enjépnínjé sínínfámani. Wé wúní níwákwínírínáyí ayí nanjé menjagí aiwí joxí síní síɲjé uríá enjagí nání ayí ananíríní.

Apíxí emí moarígápi nání uréwapíyinjí nániríní.

31 “Eníná Moseso ɲwí ikaxí nírírí ríwamínjé re eanínigíní, ‘Áamá go go xegí xiepímí “Emí

omóm+ní.” n̄yairínáyí áamá n̄n̄i “O ap̄xím̄i r̄ixa em̄i mon̄oi.” yaiwip̄r̄i nán̄i payí w̄ina nim̄+x̄r̄i m̄n̄i wiowár̄w̄in̄iḡin̄i.’ Moseso r̄fwam̄iñ̄í nan̄í e n̄r̄r̄i ean̄í aiw̄i

³² agw̄i nion̄i ámi b̄i n̄p̄ikw̄in̄i nan̄í seáȳi e nim̄+x̄r̄i re searar̄iñ̄in̄i, ‘Go go xeḡí xiep̄í xám̄i mean̄í áamá wo t̄n̄i f̄w̄í b̄i minar̄íná em̄i n̄imor̄ínáyí í áamá wom̄i n̄imeán̄r̄i aí xám̄i n̄imeari em̄i mon̄oyá d̄iñ̄íyo dán̄i f̄w̄í inar̄iñ̄i. Go go ap̄x̄í wa n̄imearo em̄i moḡím̄i n̄imear̄ínáyí ayí en̄i í t̄n̄i f̄w̄í inar̄iñ̄i.’ searar̄iñ̄in̄i.

S̄h̄á t̄ñ̄í e dán̄iñ̄í r̄ar̄iḡápi nán̄i ur̄éwap̄iȳiñ̄í nán̄iñ̄i.

³³ “En̄íná Moseso seḡí seár̄awéyo ñw̄í ikax̄í nur̄r̄íná r̄fwam̄iñ̄í r̄ip̄i near̄i re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, ‘Seȳné wox̄i wox̄i s̄h̄áyo ár̄ixá n̄iwir̄i “S̄h̄á ro ñweane dán̄i r̄rar̄iñ̄in̄i.” nur̄r̄íná yap̄í b̄i mur̄ip̄an̄i. E nur̄r̄íná Gor̄ixoyá s̄ñw̄íyo dán̄i ax̄ip̄i é̄r̄ix̄in̄i.’ R̄fwam̄iñ̄í e nur̄r̄i ean̄ip̄i seȳné ar̄á n̄iwiro n̄ij̄á nimón̄r̄i aiw̄i

³⁴⁻³⁵ agw̄i nion̄i ámi b̄i n̄p̄ikw̄in̄i nan̄í seáȳi e nim̄+x̄r̄i re searar̄iñ̄in̄i, ‘Xw̄iȳá b̄i n̄r̄r̄íná s̄h̄á t̄ñ̄í e dán̄i m̄r̄ipa é̄r̄ix̄in̄i. An̄ína ayí Gor̄ixoyá íkwian̄w̄í é̄í ñwean̄i nán̄i imón̄iñ̄aḡi nán̄i e dán̄i xw̄iȳá “E r̄rar̄iñ̄in̄i.” m̄r̄ipa é̄r̄ix̄in̄i. Xw̄ár̄i en̄i ayí Gor̄ixoyá s̄ikw̄í t̄n̄i xw̄ir̄iñw̄í nosax̄ir̄i ñwean̄r̄iñ̄aḡi nán̄i xw̄á r̄r̄i en̄e dán̄i xw̄iȳá “E r̄rar̄iñ̄in̄i.” m̄r̄ipa é̄r̄ix̄in̄i. Jerusarem̄i ayí an̄í m̄x̄í ináyí Gor̄ixoyá en̄aḡi nán̄i an̄í apim̄i dán̄i en̄i mur̄ipa é̄r̄ix̄in̄i.

³⁶ Dixí díníyo dání dǎa wíyi pǎpǎo oní werí apǎa wení werí epaxí mimóníjagí nání “Gí mǎnjí ríyimi dání rírarijíní.” wí murípa éríxíni.

³⁷ Píné nuríríná sa “Oyí.” urírí “Oweoi.” urírí xíxeni éríxíni. Wíní nira nuri “Síná tǐ tǐnjí e dání rírarijíní.” nurírínáyí, ríxa Oboyá díníyo dání yaríjoi.’ seararijíní.

Xixe eánarigǎpi nání uríjǐ náníríní.

³⁸ “Eníná Moseso segí seárfawéyo njwí ikaxí nuríríná ríwamíjǐ nearí re uríjǐpi, ‘Ámá wa seyínéyá womí sínjwí pǐrǐ seauyíkíáná seyíné ení wayá womí sínjwí pǐrǐ uyíkírǐni. Wa seyínéyá womí mǎnjǐ pǐrǐ seayíreááná seyíné ení wayá womí pǐrǐ uyírearǐni.’ nurírí eanjǐpi seyíné arǎa níwiro níjǎa imóníjoi.

³⁹ Ayí naní nerí aiwí agwí nioní ámi bí nípíkwiní naní seáyí e nímixírí re seararijíní, ‘Míxǐ seyíné seaíáná seyíné xixe mǐwipaní. Ámá wo marípínjwíyo iwaní reááná xǐomí ení meá ámi bí tǐnǐ reámínírí yaríná xe oneanírí marípínjwí mǐdání wímíxírǐni.

⁴⁰ Ámá wo xwírǐxǐ nírimérí díxǐ sorǎa rírápímínírí yaríná xǐo xe onírápínírí sínjwí níwínírí iyǎa nípání méú ení míní wirǐni.

⁴¹ Porísǐ woraní, gapímanǐ woraní, “Nígwǐ nání marǎa, joxí saní nínírápírí nígǐ saní rǐpi nímeámí aní apímí nání nui.” ríráná “Nígwǐ meámí imorí nímeámí umíníréni?” mǐyaiwipaní. Aní xǐo rírǐpímí nírémorí aiwí “Ámi aní bímí nání ananí nímeámí oruimíní.” urírǐni.

⁴² Ámá wo amþípí nání xegí díní nþyaiwirí ríxíní ríríþíyí sa míní wirííní. Ámá wo “Amþípí wí nioníyá ríwéná siapímfa nání joxíyá niapet.” ríránáyí “Meníní.” murípaní. Sa míní wirííní.’ seararíní.

*“Xenwí imónígíáyí nání díní sþípí seaíwínígíní.”
uréwapíyíní nání ríní.*

⁴³ “Eníná Moseso segí searíawéyo ñwí ikaxí nuríríná ríwamíní nearí re uríníþí, ‘Ámá díxíyoyí díní sþípí síwínígíní.’ nurírí eaníþí seyíné aríá níwiro níjía imóníñoí. Xwíyía ríþí, segí ámináowa rígíáþí ‘Xepíxepá rónígíáyí tíní wíká tíní inírííní.’ rígíáþí ení seyíné ríxa níjía imóníñoí.

⁴⁴ Ayí e nerí aiwí nioní ámí bí níþíkwíní naní seáyí e nimíxírí re seararíní, ‘Díxí xepíxepá rónígíáyí nání díní sþípí síwínígíní. Ámá xeaníní seaikárarígíáyo naní wí owímeanírí Goríxomí ríxíní urírííní.

⁴⁵ Seyíné e nerínáyí, nepa niaíwí segí ápo Goríxoyá niaíwíyínéníní imóníñoí.’ seararíní. Ayí ríþí nání seararíní. Xewaníñoýá díní tíní ámá sþípí ayo tíní naní ayo tíní sogwí wanaríní ríní. Inía ení oyá díní tíní wé rónígíá ayo tíní wé mírónígíá ayo tíní eaaríní ríní. O ‘Ámá sþípí ayo aiwí inía wearí sogwí wanírí mepa oení.’ yaiwíaríní maní. Seyíné o xegí niaíwíyíné enagí nání ámá segíyo tíní xepíxepá rónígíáyo tíní aiwí Goríxo yaríníþa axíþí wéyo merííní.

⁴⁶ Seyíné ámá díní síxí seayígíáyoni díní sþípí níwirónáyí, ‘Nene e yaríníagwí nání Goríxo yayí

nineairi amipí ayá tñj bñ neaiapiníáriní. riyaiwiarinjo? Oweoi! Ámá takisí nání nígwí nínearápiríná xixení minearápí bñ íwí nearáparigíáwa axípi dñj sñxí uyigíáyoni dñj sipí nñwiro nání ‘Gorixó amipí ayá tñj bñ miní winíáriní.’ yaiwiarinwáraní? Oweoi!

⁴⁷ Ámá dixíyoni óf e sñjwí nñwiníri yayí nñwirínáyí, ‘Ámá wí yarigíáyí tñí xixení mimóní múroarinwini.’ riyaiwinarinjo? Oweoi! Ámá Gorixomí mñxídipa yarigíáyí aí axípi seyíné yarigíápa ení e yarínagía nání e mñyaiwipani.

⁴⁸ Ayínání segí séno, anínamí ñweaño wé rónñj nimóníri ámá naní ayo tñí sipí ayo tñí aí dñj sipí nñwirí naní wiarínjpa seyíné ení axípi e wiríiní.

6

Arirá nñwiríná epaxípi nání uréwapíyñj nániríní.

¹ “Seyíné ‘Naní owiiminí.’ nñyaiwiríná ámá sñjwí nñseaníro weyí seamepíri nání wigí sñjwí anígíe dání mñwipani. Seyíné e nerónáyí, séno, anínamí ñweaño ríwéná ayá tñj wí sea-iapiníámani.

² Ayínání ‘Uyípeayíyo arirá nñwirí rípi miní owiminí.’ nñyaiwirínáyí, ámá sipí erí naní erí yarigíáyí ámá sñjwí nñnaníro weyí onímépoyiníri wigí ámá womí ‘Pékákí nñra xámí nñmeat.’ nuríri óf erani, rotú aníyorani, yarigíápa mepa éríxiní. Nioní nepa searariníni. Ámá weyí numerínáyí ayí wigí wimónarinjpi

ríxa meaaríḡagfa náni ríwéná Goríxo ayá tḡḡf bī wimínirī enḡpī meapíríámanī.

3-4 ‘Uyípeayíyo arírā nīwirī rīpī mīnī owimīnī.’ nīyaiwirínáyí, wé núkaúnī tḡnī mīwipānī. Ná wúnī tḡnī ínīmī íkwísóríxīnī. Ínīmī e nīwirínáyí, ápo Goríxo sḡḡwí nīseanírī ríwéná yayí nīseairī amípī ayá tḡḡpī xío seaiapīmīnīrī yaríḡpī ananī nīseaiapíníárīnī.

Goríxomī ríxḡḡf nuríríná urípaxḡpī náni uréwapíyḡḡf nánírīnī.

5 “Seyíné rīpī enī Goríxomī xwíyá rírīmī nīwiríná áamá sipī rírī nanḡf rírī yaríḡáyí áamá sḡḡwí nīnaníro weyí onīmépoyínírī ge ge áamá obaxí tḡḡf e rotú anḡyoranī, óf osísagwíyoranī, éf nīroro Goríxomī xwíyá rírīmī wiaríḡápa mepa éríxīnī. Nionī nepa seararíḡnī. E yaríná áamá sḡḡwí nīwíníro weyí numerínáyí ayí wigí wimónaríḡpī ríxa meaaríḡagfa náni ríwéná Goríxo ayá tḡḡf bī wimínírī enḡpī meapíríámanī.

6 Seyíné Goríxomī xwíyá rírīmī nīwiríná re éríxīnī. Dīxí anḡyo ínīmī nīpáwirī ówanḡ nīyárimáná dīxí ápomī ínīmī dānī rírīmī wirínī. Seyíné ínīmī dānī nerínáyí, Goríxo sḡḡwí nīseanírī ríwéná amípī ayá tḡḡf xío seaiapíníápi ananī nīseaiapíníárīnī.

7 Goríxomī xwíyá rírīmī nīwiríná áamá Goríxo náni majáyí omī xwíyá rírīmī nīwiríná ayá wí nīra nuro ‘Nene e nerínáyí, Goríxo aríá neainḡḡo.’ nīyaiwíro yaríḡápa mepa éríxīnī.

8 Seyíné amípī wí náni dḡwí níkeamóníro sīnī segí séno Goríxomī yaríḡf mīwipa enáná o ríxa xāmī nīḡfá imóníḡagī náni Goríxo náni majáyí

yarínǵ ayá wí nǵwǵa nuróná yarǵǵápa mepa éirǵxǵnǵ.

⁹ Gorǵxomǵ xwǵyǵá rǵrǵmǵ nǵwirǵná re urǵǵrǵxǵnǵ, ‘Negǵ ápoxǵnǵ, aǵǵnamǵ ǵweaǵǵoxǵnǵ, “Ámá nǵnǵ joxǵnǵ ǵwǵáoxǵ eǵagǵ nánǵ wéyo orǵmépoyǵ.” neaimónarǵnǵ.

¹⁰ “Joxǵ xwǵoxǵyo mǵmeámǵ nǵneairǵ neamenǵwearǵa nánǵ oimónǵnǵ.” neaimónarǵnǵ. Aǵǵnamǵ amǵpǵ joxǵ “E oépoyǵ.” simónarǵǵǵpǵ nánǵ yarǵǵápa nene “Xwǵá rǵrǵmǵ enǵ axǵpǵ e oyaneyǵ.” neaimónarǵnǵ.

¹¹ Agwǵ sǵá rǵyǵ aǵwá nanǵ nánǵ neaiapǵ.

¹² Ámá nene ǵwǵ neaǵǵáyo yokwarǵmǵ wi-iarǵǵwápa joxǵ enǵ nene yokwarǵmǵ neaiǵ.

¹³ Ámá wí eǵǵ eánǵǵáǵǵanǵrǵ iwamǵó owǵwapǵyǵpoyǵnǵrǵ sǵǵwǵ mǵneanǵpanǵ. Obo mǵmǵwǵiaǵkǵ neainǵǵǵnǵrǵ awǵ neamenǵweáǵrǵxǵnǵ. [Xwǵoxǵyo mǵmeámǵ nǵneairǵ pǵránǵǵǵ neamenǵweapaxoxǵ imónǵrǵ eǵǵ sǵxǵ eánǵpaxoxǵ imónǵrǵ ikǵnǵpaxoxǵ imónǵrǵ eǵoxǵ, ínǵná ayǵ joxǵnǵ eǵagǵ nánǵ rarǵǵnǵ. “E e imónǵwǵnǵǵǵnǵ.” neaimónarǵnǵ.] Gorǵxomǵ rǵxǵǵǵ nurǵrǵná e urǵǵrǵxǵnǵ.

¹⁴ Seyǵné ámá wí ǵwǵ seaǵǵáyo yokwarǵmǵ wiǵánáyǵ, séno Gorǵxo, aǵǵnamǵ ǵweaǵǵo seyǵnéyá enǵ yokwarǵmǵ nǵseaiǵnǵǵoǵ.

¹⁵ E nerǵ aǵ ǵwǵ seaǵǵáyo yokwarǵmǵ mǵwǵpa eánáyǵ, segǵ séno enǵ seyǵnéyá yokwarǵmǵ seaǵǵnǵmenǵǵoǵ.

Aǵwá ǵwǵá nǵǵwirǵrǵnǵrǵná epaxǵpǵ nánǵ uréwapǵyǵǵǵnǵnǵrǵnǵ.

16 “Seyíné aiwá ñwá nñwirárinírná áamá sipí ero naní ero yarígáyí símí nñyímiro yarígápa mepa éríxini. Ayí áamá sñwí nñraníro símímaní siyó xenáná ayí re yaiwipíri ‘O aiwá ñwá ñwirárinñoríani?’ oyaiwípoyiníri emearígápa mepa éríxini. Nioní nepa re seararíñini, ‘Ayí áamá weyí onímépoyiníri e nero wigí wimónaríñipi ríxa áamá weyí uméagá náni ayá tñí ríwéná wimíniri enípi wí meapírfámani.’ seararíñini.

17-18 Seyíné aiwá ñwá nñwirárinírná áamá ‘O aiwá ñwá mñweañoríni.’ yaiwipíri náni díá komíxí nñiro símímaníyo wayí nñróníro éríxini. Seyíné yumí e nerínáyí, segí séno Goríxo sñwí nñseaníri ríwéná yayí nñseairí ayá tñípi bí miní nñseaiapínfáriní.

Amípi ayá tñípi añnamí otípoyiníri uréwapíñí nániríni.

19 “Xwá tño amípi ayá rímíxaríñipi wí ípíkwíyí xwírfá ikíxerí wí nñgiyí kirí wí ríweaxwí imóníro nñkwirí nñpáwíro íwí mearo epaxí enagi náni wíní wíní náni dñí nñmoro nñmeaayíro mítípa éríxini.

20 Seyíné Goríxoyá sñwíyo dání wé róníñí nímóníro yumí áamáyo arírá nñwirínáyí ayí seyíné amípi ayá tñípi añnamí awí eámeámíníñí yáraríñoi. E ípíkwíyí wí xwírfá ikíxerí nñgiyí kirí ríweaxwí imóníro nñkwíro nñpáwíro íwí mearo epaxí mímóníni.

21 Segí amípi naní ayá rímíxarígápi xwá tño wejánáyí ayí xwá tño náni dñí mopírfáriní. Añnamí wejánáyí ayí e náni dñí mopírfáriní.

“Sijwí uyíwíníj ímóníní.” uréwapíyíj náníríní.

²² “Segí sijwí ayí uyíwíníj ímóníní. Sijwí t́níní píráníj naníro wé róníj nerónáyí d́íj naníní aumaúmí niníro segí xwioxíyo ẃáníj seaókiaríní.

²³ E nerí aí segí sijwíyo dání íwí nání naníronáyí segí d́íj xwioxíyo śáníj yimíxárinaríjoi. Díxí xwioxíyo ẃáníj ónínípi śá ńyimíxírnáyí ayí aga śá xaíwíníj yimíxárinaríjoi.

Aiwá t́níní aikí t́níní nání ududí winaríj nání uréwapíyíj náníríní.

²⁴ “Ámá wo áamá waúyá xínáíníj nimónírí omíj wiipaxí meníní. E nerínáyí ẃomí d́íj síxí nuyirí ẃomí d́íj peá nímorí nerí ẃomí píráníj ayá t́níní nìxídírí ẃomí peayí ńwianírí eníjoi. Seyíné nígwyíyá omíj wíiaríníj nimóníro ‘Nígwí wí ḿnínímúropa oení.’ ńyaiwirínáyí, Goríxoyá omíj wíiaríj woxíníj ímónípaxí meníní.

²⁵ Nioní re seararíní, ‘ “Aríge píráníj ńweaniréwíní?” mírípa nero aiwá t́níní inííj t́níní nípírí nání ududí mepa ero iyíá aikí amípi waráyo yínípi nání ududí mepa ero éfríxíní.’ seararíní. Ayí rípi nání seararíní. Segí d́íj j́ayí aiwá nání moarígíáyo seáyí e ímónírí wará j́ayí ení aikí yínarígíáyo seáyí e ímónírí enagi nání seararíní.

²⁶ Seyíné íj nání d́íj mópoyí. Íj aiwá íwíá urírí aiwá mirí aníyo awí eámeámí yárirí mepa yarígíá aiwí segí séno Goríxo, anínamí ńweanjo

nimeri aiwá miní wiarinirini. Seyné ‘Injowa neamúronjo.’ riyaíwiarinjo? Oweoi.

²⁷ Seyné woxi, ‘Sepiá ámi bi oimónimini.’ niyaiwiri ududí éoxi sepiá ámi bi imónarinirani? Oweoi.

²⁸ Seyné api aí wí mepaxí imóninagí nání aikí nání pí nání ududí yarinjo? Ará adowayí amíyo enínáina nání díní mópoyí. Aniní miní iyá óf earí aikí yiri yarinirani? Oweoi.

²⁹ E neri aí nioní re seararinini, ‘Eníná negí mǎxí ináyí Soromono níkniri okiyá níníśáná adowayí api tñí xixeni mimóniniginí.’ seararinini.

³⁰ Gorixo adowayí tñí aráyo —Ará agwí eníyo ananí niyoaro sía wiyimí ría ikeááripíárini.” uriniginini. Wiepisariníyí “Gorixo ará nání ayá sǎwí muroariní.” oyaiwípoyiniri Jisaso e nuriri re uriniginini, “Oxí apíxíyéné, Gorixomi díní onimiápi ikwíroarígíáyéné Gorixo adowayí tñí aráyo okiyániní yarinagi nání soyéné ení anípaxí aikí e seayíriníárini.

³¹ Aiwá tñí iniígí tñí pí naniréwiniri ududí mepani. Aikí ení pí yínaniréwiniri ududí mepani.

³² Émáyí, áamá Gorixo nání majíáyí api nípini nání aniní miní nero meaaníro yarígíárini. E neri aí segí séno, anínami njweño seyné api nípini nání seainaríná o ríxa níjía imóninagi nání seyné axípi e mepa éríxiní.

³³ Amípi api meáminiri nání mepa eri ‘Wé róniní Gorixo yarinípi nioní oimónimini.’ niyaiwiri eri Gorixo xwioxíyo míméámí

nineairi neamenjweanfe páwiri nání amipí xfo wimónariñipi eri nerínáyí, Gorixo anani api nipini nisiinárini.

³⁴ Ayínáni 'Wíaríná aikí pí yínirane aiwá pí nírane yanfwaráni?' niyaiwiro ududí mepani. E neríná ududí sía wiyimi epírfáyí tñi nawíni axínáni nkumixiro ayá wí ududí yariñoi.

7

Píne meararigfá nání uréwapiyiñf nánirini.

¹ “Gorixo seyíne eni xwiyfá seameariniginiri áamá wíyo xwiyfá numearipa érixini.

² Seyíne áamá wíyo xwiyfá umeararigfápa Gorixo eni xwiyfá seamearinárini. Seyíne rfá tñf numearirínáyí, Gorixo eni rfá tñf seamearinárini.

³ Seyíne 'fwí amipí e mepani.' urigfápimi dání Gorixo apimi dání xwirixf seamenárini. Joxiyá fwí yariñipi siñwíyo íróniñf wenagi aiwí misékinariñagñiñf dixí áamá imóniñf wo fwí onimiápi yariñipi siyikwíniñf njewanagi pí nání winariñirini?

⁴ Íkfá író dixí siñwíyo wenána dixí áamá imóniñf woyá siñwíyo siyikwí njewanagi niwiniro arire 'Orimeámini.' urariñirini?

⁵ Joxi nanf eri sipí eri yariñoxini, joxiyá eni író urf wenfpi xámi emi nimamónimáná siñwí píranñf niwiniri oyá siñwíyo wenfpi eni anani emi umamoríni.

⁶ “Segf memiá odipí xwirinwí osaxipríxiniri odipí yariñe xwíá e mitarigfápa xwiyfá nanf Gorixoyá eni áamá 'Ayí pí pínéráni?'

yaiwiarigfáyť arfá niwirť aí rfwfmĩnĩ mamopfrĩxinĩrĩ murĩpa éfrĩxinĩ. Sfwĩ sfwť nearopfrĩxinĩrĩ amĩpĩ nanť mĩnĩ mĩwiarigfápa xwtyfá Gorixoyá áamá arfá mĩwífáyť xeanĩnť seaiapfrĩxinĩrĩ murĩpa éfrĩxinĩ.

Gorixomĩ rixinť urfrĩxinĩrĩ uréwapĩyĩnť nánĩrĩnĩ.

⁷ “Seyfné Gorixomĩ yarĩnť niwiro segť seaimónarĩnťpĩ nánĩ rixinť uráná o ananĩ mĩnĩ seaiapfnfárinĩ. Rixinť nurĩrĩ amĩpĩ wĩ o tĩnť e dánĩ pfánĩnť nerfná ananĩ meapfrfárinĩ. Rixinť nurĩrĩ wáf e nĩrómáná wakwť óránánĩnť éáná Gorixo ananĩ arfá nĩsirĩ anť ówanĩnĩnť seařkwĩnfnfárinĩ.

⁸ Ayť řipĩ nánĩ seararĩnĩnĩ. Ámá nfnĩ gĩyť gĩyť yarĩnť niwirĩ wigť wimónarĩnťpĩ nánĩ Gorixomĩ rixinť nurĩrfnáyť ananĩ meaarigfárinĩ. Yarĩnť niwirĩ Gorixo tĩnť e dánĩ pfánĩnť nerfnáyť ananĩ meaarigfárinĩ. Yarĩnť niwirĩ Gorixoyá wáf e éf nĩrómáná wakwť óránánĩnť éáná o ananĩ anť ówanĩnĩnť wřkwĩarĩnťrĩnĩ. Ayfnánĩ ananĩ Gorixomĩ yarĩnť wiayřfrĩxinĩ.

⁹ Seyfné re éf řwixapigfáyfné woxĩ dixť íwo aiwá nánĩ rixinť řřráná xenwť sfńá řenťyť nĩmeari umeaiarĩnťrĩnĩ? Oweoĩ!

¹⁰ Dixť íwo peyť nánĩ rixinť řřráná sidřř řenť nĩmeari umeaiarĩnťrĩnĩ? Ayť enĩ ananĩmanĩ.

¹¹ Seyfné řwť néra warigfáyfné aiwĩ segť niaíwť rixinť searáná amĩpĩ awiaxyť mĩnĩ wiarigfárinĩ. E nerĩ aí segť séno, anťnamĩ řweanoyť anťpaxřrĩnĩ. Gĩyť gĩyť rixinť uráná amĩpĩ nanťpĩ ananĩ mĩnĩ winĩgĩnĩ.

12 Seyíné ‘Ámá e oneaiípoyí.’ niyaiwirínáyí, seyíné ayo ení axípi e wiirííni. Nwí ikaxí Moseso nírírí eanípí tíní xwíyá wá rókiamoagáwa níríro eagápi tíní apí e ríníngagí nání raríníni.

Íwí iníngíyáú nání uréwapíyíngí náníííni.

13-14 “Íwí onígí iníngíyíkwními páwianíro éírixíni. Ayí rípi nání seararíníni. Íwí ríwéná Goríxo xeaníngí winá nání iníngíyi óf xwé iníngagí nání ámá obaxí Goríxo nání díní mímó ayimí nípáwiro wigí díní tíní néra waríngó. Ayínání seyíné óf Goríxo ríwéná díní aníngí íníná ńweapíríá nání seaiapíníá nání onígí iníngíyíkwními páwipírí nání aníngí miní o ríngípimi níxídíro éírixíni.

“Ámá íkíáníngí imóníngó.” uréwapíyíngí náníííni.

15 “Mimóní wá rókiamoarígáwa wigí díní ínímíníyí sáwí sayí sí roaríngí yapí nimónímáná aiwí seyíné tífáminí níbíríná sipísipí yapíníngí awayíní yarígápa nimóními seaímeapíríáríní. Ayínání síngwí tíní erííni.

16 Seyíné íkíá naní wéína níwínírná ‘Ana naníííni.’ ríro sipí wéína níwínírná ‘Ana sipíníni.’ ríro yarígápa sipí imóníngí mimóní wá rókiamoarígáwa yarígápi níwínírná ‘Yapí ríneaíwapíyaríngó? Nepa Goríxoyáowamani.’ yaiwíírixíni. Ámá yapí seyíné seaíwapíyaníro bíáyí ekíríkwíngí imóníngó. Wainí sogwí ekíríkwíyo darígáraní? Oweoi! Íkíá pikí sogwí enwíxíyo darígáraní? Oweoi!

17 Ripi eni axípirini. Íkíá naníyí sogwí naní wearini. Sipíyí sogwí sipí wearini.

18 Íkíá naníyí sogwí sipí wepaxí mimónini. Sipíyí sogwí naní wepaxí mimónini.

19 Íkíá níni sogwí naní mîwéyí nídkáiro ríá ikeáárarigíáriní.

20 Ayínáni seyíné íkíá sogwíyo níwíniríná níjía imónarigíápa sipí imónini mimóní wíá rókiamoarigíáwa yarigíápi níwíniríná 'Goríxoyáowamani.' yaiwíríxini.

Goríxo "Joxí nání nioní majíáriní." urínigíní uréwapíyini nánirini.

21 " 'Ámá Jisasomí "Ámínáoxini, Ámínáoxini" urarigíá níni xegí xano, anínamí ñweaño xwioxíyo mîmeámí nerí píranini umenweaníe páwipíríáriní.' mîyaiwipani. Ámá xóo wimónarini pí xídarigíá gíyí gíyí, ayíni nípáwiro ñweapíríáriní.

22 Sía Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí eníáyimí ámá obaxí re nírayipíríáriní, 'Ámínáoxini, Ámínáoxini, nene yoí joxíyáyo dání xwíyíá wíá rókiamoagwáriní.' níniro 'Yoí joxíyáyo dání imíó mîxí umánowáragwáriní.' níniro 'Yoí joxíyáyo dání emímí obaxí wíwapíyagwáriní.' níniro epíríá enagi aiwí

23 ámá níyíyá síñwí anigíe dání re urímíáriní, 'Seyíné nání nioní níjía wí mimónini. Ríkíkíríó yarigíáyíné nioní píni níniwíárimí úpoyí.' urímíáriní.

Aní mîrarigííwaú nání uréwapíyini nánirini.

24 Ámá giyí giyí nioniyá xwiyáá rípi aríá níniri xixení e nínixídirínáyí ayí áamá sínjá aní nímíríríná díní píráníníní neñwiperí xwíá nímiga níwerí sínjá piará ínimi yapínínínámi dání sínjá piará aní mírínínápi e dání níkíkíróa níyapírí míraráníníníní imóníní.

25 Iníá earí inígí waxí xwé weapírí ríwípi erí nerí aíwí aniwá sínjá ínimi yapínínínámi dání níkíkíróga yapínínínági nání míkwierómioaníníní.

26 Ámá giyí giyí xwiyáá nioní rarínápi aríá níníro aí xixení mepa nerínáyí ayí áamá sínjá aní nímíríríná majímajíá níkárínírí iníkíyo seáyí e dání sínjá níkíkíróa níyapírí míraráníníníní imóníní.

27 Iníá earí inígí waxí weapírí ríwípi erí yaríná aniwá níkwierónowírí ríwí níra piéroníníní.” Jísaso e nurírí

28-29 xwiyáá apí nípíní ríxa níra núísáná enáná áamá e epíroyí egíáyí o ñwí ikaxí eánínípi mewegíáwa uréwapíyarígíápa muréwapíyí néní tíníníní uréwapíyarínági nání ududí néra ugíawíxíní.

8

Peyíyí imóníní womí narí imíxíní náníríní.

1 Jísaso nuréwapíyíísáná díwí míníyo dání weaparíná oxí apíxí niaíwí obaxí númí weaparíná re eníníní.

2 Ámá peyíyí imóníní wo níbirí níwímeari míní xwíáyo níkwírorí re uríníníní, “Ámínáoxíní,

joxi nioni nani 'Nanji owimiximini.' niyaiwirina anani nanji nimixipaxoxirini." uragi

³ Jisaso we feapa niwir seayi e niwikwiariri "Joxi nanji oimoini." nimonarini. Rixa nanji imonei." urana re eniginini. Peyiyi imoinjo nanji imonfagi

⁴ Jisaso re uriginigini, "Joxi nioni nanji simixayi nani aminá nurí ámayo áwanj muripani." nuriri áma o Moseso enina nwí ikaxi ragipi mé ámayo xewanjo áwanj nura emeniginiri e nuriri ámi re uriginigini, "Aminá apaxipaniji imonigáwa tñji e nani nurí womi siwá niwiniri nanjwí ridiyowá nani negí arío Moseso enina sekaxi nearagiyi bi mini wirixini. Gorixo nani ridiyowá siariri joxi nanji imonfipi nani áwanj riri oeniri mini wirixini." uowariginigini.

Porisí woyáyí womi nanji imixiñi nánirini.

⁵ O anji yoi Kapaneamiyo rémóána wauyi porisi áminá imoniji wo niwimeari wauni rixini nuriri

⁶ re uriginigini, "Ámináoxini, gí inókiniji nimoini omiji niirijo eni nñi siwimi neri niweri rñini xwé winarini. Anani nanji imixiréini?" uragi

⁷ Jisaso re uriginigini, "Ananirini. Nioni nurí nanji imiximfíni." uragi ai

⁸ porisi áminá imoinjo re niyaiwiri "Porisí wa nioni inimi nurinijipa simixiyi eni Jisasomi inimi wurinini." niyaiwiri re uriginigini, "Ámináoxini, nioni áma we róniji joxi tñi xixeni mimonijagi nani joxi gí anjiyo fwiapipaxi

mimón+ní. E nerí aí joxí re dání ‘O nanj́ oimón+ní.’ ráná gí omíñj́ níiaríño nanj́ imón+níñoí.

⁹ Ayí rípi nání seararíñí. Nioní ení áamá omíñj́ ‘Ayí ayí ei.’ nírarígfáwamí ínīmí wuríñíñí. Nioní ení porisí wa ínīmí nuríñíñoí. Womí ‘Joxí anj́ uí.’ uráná sa ananí arfá nínirí waríñíñí. Womí ‘Bei.’ uráná sa xixení baríñíñí. Gí inókíníñj́ níiaríñj́ womí ‘E ei.’ uráná xixení yaríñíñí.” uríagi

¹⁰ Jisaso arfá e níwirí nání ududí nerí áamá xíomí númí warígfáyo níkinímónírí re uríñínigíní, “Isíreríyíné woxí áamá ro díñj́ seáyí e nínikwírorí yaríñípa xixení e díñj́ míníkwíroaríñagí síñwí raníñáríní.

¹¹ Nioní re seararíñí, ‘Áamá Goríxo xegíyí xwioxíyo mímeámí nerí píráñíñj́ umenjewanáná émá obaxí sogwí fwiaparíñímíní ñweagfáyí t́níní sogwí wearíñímíní ñweagfáyí t́níní níbíro segí aríowa Ebíríamo t́níní Aisako t́níní Jekopo t́níní nawíní aní níñwearo aiwá nípíríáríní.

¹² E nerí aí Isíreríyíné, Goríxo anípaxí xwioxíyo mímeámí níseairí seamenjewapaxíyíné Goríxo menjewané dání śfá yíníñímí seamoaiáná e dání míméníñwí ayíkwí mísesarínfá enagi nání ñwí earo manj́ śwí ríkwíníro epíríáríní.’ seararíñí.” nuríí

¹³ wauyí porisí áminá imóníñomí re uríñínigíní, “Díxí anj́ uí. Joxí ‘O e epaxoríní.’ níniawírí díñj́ níkwíroaríñípi xixení ríxa oimón+ní.” uowáraná axíná xegí omíñj́ wíiaríño ríxa nanj́ imóníñínigíní.

Pitaomi xineagwími nanj imixinj nánirini.

14 Jisaso Pitaoyá anjyo nipáwiríná weninj étyf w+n+niginí. Pitaomi xineagwí wará ríá pirí wiarinjagi ikwianwíyo sá riyí wenagi n+w+nirí

15 wé seáyí e ikwiáráná re eniginí. Ríá pirí píní wiáráná niwiápínimeari Jisasomi aiwá nixerí winiginí.

16 Ríxa sogwí wéáná áamá e dánjyí wigí áamá imíó dínj xixéroarínjyí obaxí o tñj e niméra nibiro wáráná oyá xwíyá tñni mǝxí umáinowárayiri simixíyí nñni eni píránjj imimiximí eri eniginí.

17 Gorixoyá xwíyá wíá rókiamoagí Aisaiaoyi rinjño áamá xegí xiáwowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníó nání xwíyá níriri eanj rípi, “Xewanjño negí simixíyí tñni uraní tǝgíáyí tñni nanj imimiximí eníárini.” ríjpi ríxa xixeni imónini nání Jisaso e eniginí.

Áamá “Oríxídaneyí.” uríǝá nánirini.

18 Jisaso áamá oxí apíxí obaxí omi ikwikwierí wiarinjagí n+w+nirí xegí wiepisarínjowami sekaxí re uríniginí, “None ipíwami jíaríwami dání xemoani nání ewéyo píxemoánpoyí.” uraríná

19 njwí ikaxí eáníjpi mewegíáyí wo nibiri re uríniginí, “Nearéwapíyarínjoxini, anj amí gími gími nání úáná nioni númi ríxídimemíárini.” uríagi

20 o re uríniginí, “Síwí sayí sá weníá nání síjá sirírkí tñjirini. Inj eni sá weníá nání niyiní tñjirini. E nerí aí áamá imóninjáoni sá wémíá nání anj wí menini.” uríniginí.

21 Xegí wiep̕sar̕iŋyí ámi wo re ur̕iŋinigiŋi, “Ámináoxiŋi, gí ápo t̕iŋi n̕iŋweaŋisáná o r̕ixa péáná xwíá n̕iweyár̕imon̕i númi r̕ixídi mem̕íá nán̕i anan̕irani?” ur̕íagi aí

22 Jisaso áamá xíom̕i diŋí m̕iwíkwíroar̕igíáyí nán̕i re ur̕iŋinigiŋi, “Xegí piyí wíá xwíá weyár̕í r̕ixiniŋi s̕iŋwí n̕iwiniŋi nion̕i númi n̕ixídei.” ur̕iŋinigiŋi.

Ipí imeam̕kwí yar̕iŋípi sam̕iŋí im̕ixiŋí nán̕ir̕iŋi.

23 E nur̕imi ewéyo píxemoánáná xegí wiep̕sar̕iŋowa en̕i n̕ip̕ixemoán̕iro ipíyo or̕iwám̕i dán̕i nán̕i n̕imeám̕i war̕íná re en̕inigiŋi.

24 Ríwipí xwé ner̕i iniŋí imeam̕kwí ner̕íná r̕ixa ewépá m̕iwiáróm̕iniŋi yar̕iŋagi aiwí Jisaso sá maiwí wenagi

25 wiep̕sar̕iŋowa nuro saiwiárí n̕iwiro re ur̕igíawixiŋi, “Ámináoxiŋi, r̕ixa n̕ineam̕wiár̕opax̕r̕iŋi. Ar̕irá neaiŋi.” ur̕íagíá

26 o re ur̕iŋinigiŋi, “Diŋí on̕imiáp̕i n̕íkwíroar̕igíoy̕íné pí nán̕i wáyí seainariŋi?” nur̕imi n̕iwiáp̕i n̕imear̕i re r̕iŋinigiŋi, “Im̕iŋí t̕iŋi iniŋí t̕iŋi sam̕iŋí oweár̕iŋi.” ráná re en̕inigiŋi. Im̕iŋí p̕iŋi wiár̕iŋi iniŋí wiŋwí mé r̕iwoár̕iŋi ner̕i ŋiŋiá imónár̕iŋinigiŋi.

27 N̕iŋiá imónár̕agi n̕iwiniŋi re r̕in̕igíawixiŋi, “Pí am̕or̕ani? Im̕iŋí t̕iŋi iniŋí t̕iŋi ar̕á n̕iwiri sam̕iŋí weár̕áyoiŋi.” r̕in̕igíawixiŋi.

Ámá imíó xixéroar̕igíwaúmi m̕ixí umáŋiŋí nán̕ir̕iŋi.

28 O tñi xegí wiep̄sar̄iñowa tñi oriwám̄i dán̄i áamá yoʼ Gadarayí aṇyí tñi e niwiék̄n̄imearo ewéyo dán̄i ayoááná áamá im̄ó d̄iñí xixéroar̄iñí waú —Awaú im̄ó nimón̄iri sayí e roṇagí nán̄i áamá óʼ ayim̄i m̄ipwar̄igfár̄ini. Awaú xwár̄ipá áamá tayar̄igfá tñi aṇwi e dán̄i n̄ib̄iri nawín̄i órór̄i nin̄iro

29 xwamián̄i re ur̄igf̄isix̄ini, “Niaíw̄i Gor̄ixoyáox̄ini, jox̄i pí neaim̄in̄i bariñ̄ini? Gor̄ixo r̄f̄wéná r̄ñiñí neaiap̄in̄fá s̄ini eṇáná jox̄i r̄ñiñí neaiap̄im̄in̄i r̄ibar̄iñ̄ini?” nur̄iro

30 od̄ipí obax̄i b̄i ná j̄f̄am̄i n̄irómáná aiwá nar̄iṇagfá niw̄in̄iro

31 r̄ix̄iñí re ur̄igf̄awix̄ini, “Jox̄i m̄ix̄i n̄ineamán̄in̄ir̄f̄náyí, od̄ipíyo ox̄ixérópoȳin̄i s̄iṇw̄i neanei.” ur̄f̄agfá

32 o “Eman̄i!” ur̄f̄agi áamá awaúmi p̄ñi n̄iwiár̄im̄i od̄ip̄ipim̄i xixéróáná re eṇ̄iniḡini. P̄iman̄í m̄iwiáron̄im̄i aṇ̄ini imeḡini wéʼf̄ayí ip̄iyo igw̄fá nuyíroro iniḡ̄i n̄inamiro piȳi egf̄awix̄ini.

33 Piȳi éagfá od̄ipí awí mearoar̄igfáwa s̄iṇw̄i e n̄iw̄in̄im̄i wigf̄i aṇ̄i apim̄i nán̄i m̄r̄f̄i nuro od̄ipí iniḡ̄i namíʼap̄i tñi áamá im̄ó xixéroar̄igf̄iwaú en̄i naṇ̄i imón̄iri éʼp̄i tñi nán̄i rep̄iȳi wíáná

34 áamá ox̄i ap̄ix̄i n̄ñi aṇ̄i apim̄i d̄aṇȳi Jisasom̄i wímean̄iro nán̄i nuro om̄i n̄iw̄in̄iro r̄ix̄iñí “Jox̄i neneyá xw̄fá re p̄ñi n̄ineawiár̄im̄i wí e nán̄i uí.” ur̄igf̄awix̄ini.

9

Áamá eṇ̄i n̄ñi s̄iwím̄i eṇom̄i naṇ̄i im̄ix̄iñí nán̄in̄i.

¹ Jisaso ewépámi nìpìxemoánìrì nìḡwearì nìmeámi orìwámi dání nìxemoaurì xegí aní ḡweaarìḡpìmi nìrémorì ḡweanáná

² re enìḡnìḡnì. Ámá wa ámá ení nínì sìwímí ení wo íkwianḡwíyo nítimáná nìmeámi báná Jisaso awa “O ananì naní neaimìxìyìpaxírìnì.” nìyaiwìro xíomì díní wìkwíroarìḡagí nìwínìrì ení sìwímí enomì re urìḡnìḡnì, “Ámá roxìnì, joxì ayá síwí mírìropanì. Íwí joxì yarìḡpì rìxa yokwarìmí síárìnì.” uráná re enìḡnìḡnì.

³ Nwí ikaxí eánìḡpì mewegíáwa wígí xwioxíyo dání díní re nìpíkíga ugíawixìnì, “Ámá ro ‘Gorìxo yarìḡpì epaxonìrìnì.’ nìyaiwìrì nìrìríná Gorìxomì rìperìrì umearìnì.” Ínìmi dání díní e yaiwiarìḡagí nánì

⁴ Jisaso díní adadí nìwirì nìjía nimónìrì re urìḡnìḡnì, “Pí nánì segí díníyo dání ‘O Gorìxomì rìperìrì numerì yarìnì.’ nìaiwiarìḡo?

⁵⁻⁶ Nionì ení sìwímí enomì ‘Dìxí íwí yarìḡpì rìxa yokwarìmí síárìnì.’ uráná soyíné ‘O néní tìḡoríani?’ nìaiwìpìrìréoì? Omì ‘Nanì nimónìrì nìwiápìnìmeámi aní uì.’ uráná soyíné ‘O néní tìḡoríani?’ nìaiwìpìrìréoì? Íwí yarìḡpì yokwarìmí nìwiiríná ínìmi imónìḡagí nánì e yaiwìpaxí mimónìnì. E nerì aiwí ámá imónìḡaonì nánì ‘O xwíá tíyo nìḡwearíná enì íwí yarìḡápì yokwarìmí wiìni nánì néní tìḡoríani?’ nìaiwìpìrì nánì sìḡwí nanìpoyì.” nurìrì ámá ení nínì sìwímí enomì re urìḡnìḡnì, “Joxì nìwiápìnìmearì dìxí íkwianḡwí nìxopemìxìrì nìmeámi uì.” uráná

⁷ o nìwiápìnìmeámi xegí aní e nánì urìḡnìḡnì.

⁸ Xegí aní e nánì úagí oxí apìxí e epíroyí egíáyí

sijwí e niwiniro nání dínjé niyeawáriro “Gorixo áamá ro néní tñjónínjé wimixínjé rífaní?” niyaiwiro xíomí yayí seáyími dání umegíawixíni.

Matiyuomi “Nixídei.” urínjé nániríni.

⁹ Jisaso e píní niwiárimí nuríná áamá wo xegí yoí Matiyuoyí ríninjo takisí nání nígwí uráparigíá opisí aníyo riwo njewanagi niwinirí re uríniniginí, “Nioní nixídiméirixíni.” uríagi o niwiápínimeari númí uxídiniginiginí.

¹⁰ Jisaso xegí wiepísariñowa tñí anj Matiyuoyá nání nuro aiwá naríná áamá takisí nání nígwí uráparigíáyí tñí íwí aríkí yarigíá wíníyí tñí omí niwímearo nawíní aiwá narínagíá

¹¹ Parisiowa sijwí e niwiniro xegí wiepísariñowamí re urígíawixíni, “Segí searéwapíyarínjé ro pí nání áamá takisí nání nígwí nearáparigíá tiyí tñí íwí aríkí yarigíá tiyí tñí nawíní niñwearo aiwá narínjoí?” uríagíá

¹² Jisaso aríá e niwiri xewaninjo nání “Áamá íwí yarigíáyo arírá wimínirí nání weapínjorífaní?” oyaiwípoyínirí ewayí ikaxí re uríniniginí, “Áamá simíxí miyarigíáyí xwirí tñjé e nání warígíáraní? Oweoi, simíxí yarigíáyíni xwirí tñjé e nání warígíáriní.

¹³ E neri aí soyíné nuro xwiyíá eníná wíá rókiamoagí Xoseao níriri eanj rípi, “Rídiyowání Goríxoní nání nífríxíni.” mínimónariníni. “Áamá wíyo nání ayá nurímíxiro arírá wífríxíni.” nimónariní. níriri ríwamínjé eanj apimí íá níroro nijíá imónípoi. Ayí rípi nániríni. Áamá ‘Wé rónínjé yarínjwaénexíni.’

yaiwinarigfáyo ‘Nioni táfáminí bípoyí.’ urímínirí nání weapínámani. “Íwí yarínjwaénexíní.” yaiwinarigfáyo nání weapínáríní.” uríníniginí.

“Díxí wiepísarínjyí aiwá njwá múnjwírárínayarínjoi.” urígá náníníní.

¹⁴ Jono wayí numeaiá warínjyá wiepísarínjowa Jisaso téní e nání núbíro re urígáwixíní, “None téní Parisiowa téní Goríxo none nání yayí owinínirí aiwá njwá njwírárínayarínjagwí aiwí díxí wiepísarínjowa pí nání aiwá njwá múnjwíráríní yarínjoi?” uríagá

¹⁵ Jisaso xewanínj o nání “Omí wa nípíkímáná enáná wiepísarínjyí díní sípí níwíríná aiwá njwá njwírárínípíráríní.” oyaiwípoyínirí ewayí xwíyá re uríníniginí, “Ámá apíxí síní meáo xegí ámá imónígáyí téní njweanáná o nání díní sípí wipaxí meníní. E nero aí ámá wa omí anínímíxáná íná aiwá njwá njwírárínípíráríní.” uríníniginí.

¹⁶ “Xwíyá Parisiowa nearéwapíyarígápi téní Jisaso síní nearéwapíyarínjpi téní kumíxipaxí mimóníní.” oyaiwípoyínirí ámí ewayí íkaxí nurírí re uríníniginí, “Ámá wígí soríá axenínagi níwíníróná rapírapí síní míkíkarínínj bí nímearo urí ófínínjumi nípírooro gwí kiwearígámani. E nerínáyí, ígá eánáná rapírapí síní pírófápi níkíkarínírná urú xwé naxega uníáríní.

¹⁷ Rípí ení ámá iniígí wainí síní memé wará síxí uríwámí iwajá yarígámani. E nerínáyí, memé wará síxíwá núpíyinírná iniígí wainí purí síxíwá xwírá íkíxénírí e eníginí.

Wainí sɨ́ɨ́yí memé wará sixí sɨ́ɨ́wámi yíánáyí, wará t́nɨ́ iniɨ́gí t́nɨ́ nɨ́piaúni naní enɨ́ɨ́oɨ́.” urɨ́ɨ́nigini.

Apixí ragí anɨ́ɨ́ pwarɨ́ɨ́ wími naní imixiri miái pení wími naní imixiri ení nánirini.

¹⁸ Jisaso xwíyíá api sɨ́ni e uraríná re enɨ́nigini. Judayíyá rotú aɨ́ mewení wo nɨ́biri Jisaso síkwí t́ɨ́ɨ́ e mɨ́ɨ́ xwíáyo nɨ́kwírori re urɨ́ɨ́nigini, “Gí miái ríxa pearini. E nerí aí joxi nɨ́biri wé seáyí e wikwiáráná naní oeni.” uráɨ́

¹⁹ o nɨ́wiápɨ́nimeari númi nuri wiepɨ́sarɨ́jowa eni nawíni waríná

²⁰⁻²¹ re enɨ́nigini. Apixí wí —Í xegí ragí anɨ́ɨ́ pwaríná xwiogwí wé wúkaú síkwí waú múronɨ́rini. Í “Niíni oyá iyíáyoni amái nɨ́róniríná naní imónimɨ́niyírani?” nɨ́yaiwia nɨ́biri ríwíyo nɨ́ronapimáná Jisasoyá iyíáyo sírítwí jé amái rónɨ́nigini.

²² Amái rónáɨ́ Jisaso nɨ́kɨ́nimóniri ími sɨ́ɨ́wí nɨ́wɨ́niri re urɨ́ɨ́nigini, “Gí ineyí, ayá sítwí mɨ́rɨ́ropani. Jíxi dɨ́ɨ́ nɨ́nɨ́kwírorɨ́ɨ́pimi dáni eríkiemeánini.” uráná í ríxa naní imónɨ́nigini.

²³ Jisaso e dáni nuri rotú aɨ́ mewenoyá aɨ́ e nɨ́remori oxí apixí epíroyí nɨ́yárimáná ɨ́wapé ríro webí ríro nero yaiwɨ́nɨ́ɨ́ yarɨ́ɨ́agí nɨ́wɨ́niri

²⁴ re urɨ́ɨ́nigini, “Ríxa peyeápoi. Miái pɨ́yí menini. Sa sá wení.” uráɨ́ ayí rɨ́píá nuríro yarɨ́ɨ́agí aí

²⁵ nɨ́ni miái t́ɨ́ɨ́ e pɨ́ni nɨ́wiárimí ríxa nɨ́peyeámáná enáná o nɨ́páwiri miáími wéyo

íá n̕imax̕ir̕ir̕i m̕éyoááná re en̕in̕ig̕in̕i. Miái wiáp̕n̕imean̕in̕ig̕in̕i.

²⁶ Í wiáp̕n̕imeág̕i xw̕iy̕á o é̕p̕i nán̕i xw̕iy̕á an̕j n̕iyon̕i r̕inár̕imen̕in̕ig̕in̕i.

S̕in̕w̕ supár̕ig̕í waúmi nan̕j wim̕ix̕in̕j nán̕ir̕in̕i.

²⁷ Jisaso e dán̕i war̕ná áamá s̕in̕w̕ supár̕ig̕íwaú núm̕i nux̕d̕iri r̕aiwá re ur̕ig̕isix̕in̕i, “Neg̕i m̕ix̕ ináy̕ Depitom̕i xiáwox̕in̕i, yawawi anan̕i wá yeawian̕ir̕éin̕i?” nur̕iri

²⁸ o r̕ixa an̕jyo n̕ipáwiri ŋwean̕ag̕i awaú en̕i n̕ipáwiri wímeááná Jisaso yar̕in̕j re win̕in̕ig̕in̕i, “Awagw̕i d̕in̕j n̕in̕kw̕rori ‘O anan̕i s̕in̕w̕ supár̕ig̕w̕íy̕ nan̕j yeaim̕ix̕ipaxor̕in̕i.’ r̕in̕iaiwiar̕in̕i?” ur̕ag̕i awaú “Oy̕, Ám̕ináox̕in̕i, jox̕i e epaxox̕ir̕in̕i.” ur̕ag̕í

²⁹ o eg̕i s̕in̕w̕yo wé íá nux̕ir̕ir̕i re ur̕in̕in̕ig̕in̕i, “Awagw̕i d̕in̕j n̕ikw̕roar̕ig̕ípa x̕ixen̕i oimón̕in̕i.” uráná re en̕in̕ig̕in̕i.

³⁰ Awaú s̕in̕w̕ noxoari an̕ig̕isix̕in̕i. S̕in̕w̕ noxoari an̕ag̕í Jisaso ar̕á j̕iyik̕ nor̕i re ur̕in̕in̕ig̕in̕i, “Awagw̕i nion̕i eaíap̕i áamá w̕iyo áwan̕j mur̕imepa éisix̕in̕i.” ur̕ag̕i aí

³¹ awaú o t̕in̕j e dán̕i nur̕iná x̕fo w̕í̕p̕i nán̕i am̕i am̕i rep̕iy̕ n̕iwia emeg̕isix̕in̕i.

Man̕j p̕rónár̕in̕j wom̕i nan̕j wim̕ix̕in̕j nán̕ir̕in̕i.

³² Jisaso e dán̕i war̕ná áamá w̕i wig̕i áamá im̕ó d̕in̕j x̕ixéron̕ag̕i nán̕i man̕j p̕rónár̕in̕j wo Jisaso pwar̕in̕e nán̕i n̕imeám̕i n̕ib̕iro wáráná

³³ o im̕óyo m̕ix̕i umáinowáráná man̕j p̕rónár̕ago r̕ixa xw̕iy̕á rar̕in̕ag̕i ox̕i ap̕ix̕i e ep̕íroy̕i eg̕áy̕i s̕in̕w̕i e éag̕i n̕iw̕in̕iro udud̕i

nero re nira ugíawixini, “Aga enína enína aiwi Isirerene áma wo e yariniagi winagwámani.” nira úagíá aiwi

³⁴ Parisiowa re rigíawixini, “Obo, imíoyo umenweanoyá diñí tñi mixel umáinowárariniñi.” rigíawixini.

Jisaso áma nani wá wianiniñi.

³⁵ Jisaso Judayíyá aní xwéyo tñi onimiáyo tñi nemerína wigí rotú aníyo nípawiri uréwapiyemeri xwíyá yayí winipaxípi — Api Gorixo áma xfo xegí xwioxíyo mímeámí nerí píranini umenweaníapi nani rininiñipirini. Api nani wá urimeri áma simixel xixegíni yarigíáyo tñi uraní xixegíni imónigíáyo tñi naní imimixelmí wiemeri nerína

³⁶ áma oxí apixel epíroyí egíáyí sipisipí xiáwo mayí nerína úrapí nero diñí simígwíá niyinirónini wiároárinarigíápa yariniagíá niwiniñi wá niwianini

³⁷ áma xwíyá Gorixoyá wá urimepíríá nani obaxí mimóniniagi nani xegí wiepísariniyo re uriniñigini, “Aiwa omíniyo píripírí inárinagi aiwi áma nimipíríá nani obaxí menini.

³⁸ Ayinani Gorixomi rixini re urípoyí, ‘Áma aiwa api rimipírí nani dixí omíni tñí e nani uowáririxini.’ urípoyí.” uriniñigini.

10

*Wáí wurimeiarigíawami ení sixí
weámixowáriní sekaxí urini ení naniñi.*

¹ Jisaso xegí wiep̄sar̄iñí wé wúkaú s̄ikwí waú awamí “Awí eán̄ipoyí.” nurimáná awa áamá imíó d̄iñí x̄ixéroar̄iñíyo m̄ixí umáinowáriro áamá s̄im̄ixí x̄ixeḡíni yariḡáyo t̄íni uran̄í x̄ixeḡíni imóniḡáyo t̄íni nan̄í im̄ix̄iro epax̄í imón̄írx̄in̄i en̄í weám̄ixowár̄iñin̄iḡin̄i.

² Xegí wáí wur̄imeiar̄iḡáwa, wé wúkaú s̄ikwí waú imóniḡáwa wigí yoí rowar̄in̄i. Xám̄iño Saimonor̄in̄i. Ám̄i yoí b̄i Pitaoyí w̄írin̄iñor̄in̄i. Xegí xogwáo Ad̄iruor̄in̄i. Sebediom̄i xewaxowáú Jemiso t̄íni xogwáo Jono t̄ín̄ir̄in̄i.

³ Piripo t̄íni Batoromuo t̄ín̄ir̄in̄i. Tomaso t̄íni Matiyuo t̄íni —O takis̄í nán̄i n̄igwí uráp̄agor̄in̄i. O t̄ín̄ir̄in̄i. Ar̄ipiasom̄i xewaxo Jemiso t̄íni Tadiaso t̄ín̄ir̄in̄i.

⁴ Saimono —O áamá “Émáyo m̄ixí ox̄idowáraneyí.” rar̄iḡáyí t̄íni nawín̄i n̄ikum̄ix̄in̄i emeagor̄in̄i. O t̄íni Is̄ikariot̄i d̄an̄í Judaso —O Jisaso nán̄i m̄iyí ur̄iñor̄in̄i. O t̄ín̄ir̄in̄i.

⁵ Jisaso wé wúkaú s̄ikwí waú awam̄i nurowár̄ir̄iná sekax̄í nur̄ir̄i re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Soȳíné nuróná émáȳyá an̄í t̄íñ̄im̄in̄i mupan̄i. Samariayí —Ámá ayí Judayí t̄íni xep̄ixepá rónar̄iḡáȳr̄in̄i. Aȳyá an̄íyo nán̄i en̄i mupan̄i.

⁶ Soȳíné negí Is̄irer̄iyí —Ayí sip̄isip̄í xiáwo pírán̄iñí m̄imear̄iná am̄i am̄i uniamoar̄iñ̄in̄iñí imóniḡáȳr̄in̄i. Ayí t̄íñ̄i e nán̄in̄i úpoyí.

⁷ Soȳíné nuróná wáí re ur̄imer̄in̄i, ‘Gor̄ixo x̄ío xegí xwiox̄íyo m̄imeám̄í n̄ineair̄i neamen̄jwean̄i an̄w̄i ayo en̄aḡí nán̄i segí íw̄í yar̄iḡáp̄í r̄íw̄im̄in̄i n̄imamoro n̄isan̄iro ñweá̄r̄ix̄in̄i.’ ur̄imero

⁸ áamá s̄im̄ix̄íyo nan̄í im̄im̄ix̄im̄í ero áamá

péíáyo díní sîxí numímore saiwiárf wiro áamá peyíyí tígíáyo wigí wará naní wimîxîro imíó díní xîxéroarîñíyo mîxí umáinowáriro eméfrîxîní. Soyíné nioní ení eánîñí anípá ení seaeámîxowárfáyí nání soyíné áamá sîmîxíyo naní imîmîxîmí nîwiríná nîgwí nání murîpa nero sa anípá naní imîmîxîmí wífrîxîní.

⁹ Soyíné nîwanîro neríná nîgwí sîxí ímoarîgíáyo nîgwí xwérani, onîmiáraní, nîmearo sîxí nímoro nîmeámi mupa ero

¹⁰ Íá árupianí aí tîní nîmanîmî mupa ero iyíá wúkaú raiwakíyí mepa ero sîkwí sú nîyínîro aiwí ámî waú mîmeapa ero xoyíwá nîmaxîrîmî mupa ero éfrîxîní. Ayí rîpî nánîrîní. Áamá arîrá wiarîgíomî ananî aiwá mîní wiarîñagíá nání soyíné ení aiwá ananî seaiapîpîrfá enagi nání amîpî nîmeámi mupa éfrîxîní.

¹¹ Aní xwé bimîraní, onîmiá bimîraní, nîrémoríná áamá aní apimî ñweagíáyí áamá go go íwí amîpî mîyarîñomî nîwinîríná oyá aníyo nîpáwiro aní apimî pîní nîwiárimî upîrfíná nání o tîní wéfrîxîní.

¹² Áamá ‘O tîní oweaneyí.’ yaiwífoyá aníyo nîpáwiríná ayo yayí nîwiro ‘ “Gorîxo píránîñí oseamení.” neaimónarîní.’ urífrîxîní.

¹³ Ayí ení yayí nîseairo segí pîné aríá seaipîrî nání wimónánáyí, soyíné yayí nîwiríná uríápi ananî ‘Xe oimónîní.’ yaiwífrîxîní. Ayí e mîseaiipa seaíanáyí, soyíné yayí nîwiríná uríápi ‘Anípá oimónîní.’ yaiwífrîxîní.

¹⁴ Áamá gíyí gíyí wigí aníyo nání nîseaipemeámi mupa ero soyínéyá xwíyíá aríá mîseaimónîpa

ero éánáyť anť iwámíraní, anť apimíraní, pńńi nńwíárńmń nurńńá ámá e ńweagńáyť ‘Gorńxo xeanńń neaikárńńa nńńi tńyť réoń?’ oyaiwípoyńńńi segń sńkwńyo sńkń xénńńpń pńrń wiańkńmń nńyárńmń úńrńxńńi.

15 Nionń nepa seararńńńi, ‘Sńá Gorńxo ámá nńyonń mń ómómńxńmń enńáyimń ámá enńńá anť yoť Sodomńyo ńweaagńáyť tńńi Gomora ńweaagńáyť tńńi aga rńkńkńrńó nńra wagńáyó Gorńxo xeanńń rńá tńńť wńkárńńa enagń aiwń ámá soyńné arńá mńsealńáyó xeanńń ayo wńkárńńapa axńpń xńxenń e wńkárńńámanń.’ seararńńńi.

“Xeanńń sealńeanńárńńi.” urńńń nńńńrńńńi.

16 “Nionń soyńné sipńsipń mńxń xńxe mepa yarńńńńńń imónńgńoyńné ámá sńwń sayńńńń imónńgńáyť tńńť e nńńi searowárarńńńi. Ayńńńń soyńné nuróná ámá ayť nńńi sńńwń tńńi úńrńxńńi. Sidńrń yarńńńpa dńńť émń sańmń moro ńńť xawńów uyńńń bń mé awayńń yarńńńpa ero nńra úńrńxńńi.

17 Soyńné nionń nńxńdarńńagńa nńńi ámá wńń ńa nńseaxero negń Judayť ámńńa xwńrńxń mearńgńáwa tńńť e xwńrńxń seamepńrń nńńi seawárńro negń rotú anńyo dánń sńkwńa ragń punń nńńi seaearo

18 soyńné pńné nionńyá émáyť arńá egńe dánń áwanń urńpńrń nńńi gapńmanowa tńńi mńxń ńńáyowa tńńi tńńť e nńseameámń nuro seawárńro epńrńárńńi.

19 E seawárńpńrńa aiwń rńxa xwńyńa urńpńrń ńńńńń Gorńxoyá dńńť tńńi urńpńrń enagń nńńi ayá sńwń nńsearorń ‘Arńre uranńréwńńi? Pń pń uranńréwńńi?’ mńyaiwńpa éńrńxńńi.

20 Ayí rípi nání seararíní. Awa ríxa xwíríxí seamearíná segí díníyo dání urípíríámani. Segí séno Goríxoyá kwíyípmí dání urípíríá enagí nání ayá síwí mīsearopa éfíríxíni.

21 Xíráxogwáowaú wíto Jisasomí xídarínagí nání wíto áamá wí omí opíkípoynírí mīyí urírí xano xewaxo nání mīyí urírí niaíwíyí xaníyaú nání mīyí uríro epíríáríni.

22 Soyíné nioní díní níníkwíroro níxídarínagí nání áamá níní símí tíní seaiapíríá aiwí gíyí gíyí síá yoparípi nioní weapímíáyi nání ení neáníro ńweááyíné Goríxo ananí yeáyí níseayimíxemeaníáríni.

23 Aní bímí níseapíkianíro nání númí seaméánáyí, ámí aní bímí nání éfí úfíríxíni. Nioní nepa seararíní, ‘Isíreríyí aníyo píné nioníyá wíyo síní muríníáná áamá imónínáoní weapímíáríni.’ seararíníni.” urínínigíni.

24 Jisaso xegí wiepísarínowa “Omí sípí wíkarípíríá enagí nání none ení sípí neaikáripaxíni.” oyaiwípoyínírí ewayí ikaxí re urínínigíni, “Wiepísarínowa wígí uréwapíyarínomí seáyí e imónarígíámani. Xínáíwáníńí nimóníro omíńí wíiarígíáwa ení wígí omíńí wíiarígíomí seáyí e wimónarígíámani.

25 Wiepísarínowa wígí uréwapíyarínó tíní xíxeni nimónírínáyí, ayí apáníríni. Xínáíwáníńí nimóníro omíńí wíiarígíáwa ení wígí omíńí wíiarígíó tíní xíxeni nimónírínáyí, ayí apáníríni. Sénoní ikayíwí imíóyo xíráóníńí imónínoyí nínírírónýí, gí niaíwoyíné ení anípaxí

searipíríárini.

“Wáyí wipaxo rorini.” uríñí nánirini.

²⁶ “Ámá íwí ínimí dání éfáyírani, ikayíwí yumíí ríáyírani, ríwéná nípini síñáni imónínfá enagi nání ayo wáyí míwipa éfírixini.

²⁷ Xwíyíá amípí nioní ínimí dání áríwíyíná searíapí soyíné ikwáwíyíná áwaní uríírixini. Amípí nioní yumíí ikaxí searíapí aní ríkwíyo níxenweámáná áwaní uríírixini.

²⁸ Ámá níseapíkiróná waráni seapíkipaxíriní. Díní ení seaxekwapaxí menagi nání wáyí míwipa éfírixini. E nerí aí Goríxo wará aí tñní díní aí tñní ríá aníní wearíníyo seaikeaáripaxí imónínjo nání wáyí wíírixini.

²⁹⁻³¹ Ámá makeríáyo nání nuríná iní siríkwá waú bí neríná nígwí ríá níní bí tñní bí yarígíárini. E nerí aí segí séno míwimónípa nerínáyí, wo ananí níperí xwíáyo piéroarínímani. Soyíné iní onímíápiami múrónínagi nání Goríxo amípí wí míwímeapa oenírí síñwí níseanírínáyí, wí níseaímeanfá enagi ámá nání wáyí mepaní. Segí míníyo dífá íá ropaxí mimónínagi aí Goríxo níjífá enagi nání re yaiwíírixini, ‘O nene nání aga níjífá imónínagi nání ananí píráníní neamenígíni.’ yaiwíírixini.

³² Ámá gíyí gíyí ámáya síñwíyo dání ‘Jisa-somí xídarínáonírini.’ uránáyí nioní ení gí ápo anínamí ñweañoyá síñwíyo dání ‘O nioní níxídarínorini.’ urímíárini.

³³ E nerí aí gíyí gíyí nioní nání ámáya síñwíyo dání ‘O nání nioní majíárini.’ uránáyí nioní ení

o nánì gí ápo anínami ñweaño yá siñwíyo dánì ‘O nionì majfárìní.’ urímfárìní.” urìñínigìní.

“Kirá mîxí náníníñí imóníñí pá nîmeámî bîjárìní.” urìñí nánìrìní.

³⁴ O ámî re urìñínigìní, “Nionì nánì ‘Ámá nîyonì piyíá wírímfánìrì bîjorìní.’ mîniawipani. Gorìxoyá xwíyíá kirá mîxí náníníñí imóníñí pá nîmeámî bîjárìní.

³⁵ Arfá niarígíáyí tîní arfá mîniarígíáyí tîní Gorìxoyá Bìkwíyo nîrìnírì eáníñí pá xepìxepá orónípoyìnírì nîmeámî bîjárìní. Xewaxo xanomì sîmí tîní wirì xemíáí xínáímì sîmí tîní wirì xewaxo xiepí xíáímì sîmí tîní wirì oinípoyìnírì bîjárìní.

³⁶ Ámá xwíyíá nioníyá nîxídarígíáyí wigí ámá imónígíáyí mîxí wimónípírfárìní.

³⁷ Ámá gíyí gíyí xanomìranì, xínáímìranì, dîñí sìxí uyaríñípimì nionì nîyinìní nánì mîmúrónípa nerínáyí, ámá nioníyá imónípaxí mimónìní. Gíyí gíyí xewaxomìranì, xemíáímìranì, dîñí sìxí uyaríñípimì nionì nîyinìní nánì mîmúrónípa nerínáyí, nioníyá imónípaxí mimónìní.

³⁸ Gíyí gíyí ‘Jisasomì ouxfídmìní.’ nîyaiwirì aí xeaníñí nîniro nîpíkípírxìnírì mîníxídfí éfí éfáyí ayí nioníyá imónípaxí mimónìní.

³⁹ Ámá goxì goxì ‘Nionì Jisasomì dîñí nîwìkwírorì nuxídrínáyí, nîpíkípírxìní.’ nîyaiwirì xewaníjoxì éfí nîmenìrínáyí, dîñí nîyimíñípì aníñí ñwearíá nánì mearíámanì. E nerì aí gíyí gíyí éfí mîmenìpa nerì ‘Nionì

Jisasomi xʼdarɨnagi nánɨ áamá wí nɨnɨpɨkírónáyɨ, ayɨ ananɨrɨnɨ. nɨyaiwirɨnáyɨ, dɨnɨf nɨyɨmɨnɨfɨpɨ anɨnɨf ɨwearɨá nánɨ mearɨárɨnɨ.” urɨnɨnɨgɨnɨ.

“Nipemeámi seaúfá gɨyɨf gɨyo Gorɨxo nanɨf wiɨnɨárɨnɨ.” urɨnɨf nánɨrɨnɨ.

⁴⁰ O áamɨ re urɨnɨnɨgɨnɨ, “Gɨyɨf gɨyɨf soyɨné wáf urɨmearɨná arɨfá nɨseairo nanɨf nɨseairónáyɨ nionɨ searowárarɨnagi nánɨ nionɨnɨnɨf niro Gorɨxo nɨrowárɨnapɨnɨomɨnɨnɨf enɨ wirowɨyɨnɨoɨ.

⁴¹ Áamá gɨyɨf áamá wo Gorɨxoyá wáf rókiamoarɨnɨo enagi nánɨ ‘Áamá ro Gorɨxoyá wáf rókiamoarɨnɨorɨanɨ?’ nɨyaiwirɨ nipemeámi xegɨf anɨyo nánɨ úoyɨf rɨwéná Gorɨxo xegɨf wáf rókiamoarɨgɨfáyo yayɨf nɨwirɨ ayá rɨmɨxarɨnɨfɨpɨ mɨnɨ winɨfápa axɨpɨ e winɨfárɨnɨ. Gɨyɨf áamá wo wé rónɨnɨo enagi nánɨ ‘Áamá ro wé rónɨnɨorɨanɨ?’ nɨyaiwirɨ nipemeámi úoyɨf rɨwéná Gorɨxo áamá wé rónɨgɨfáyo yayɨf nɨwirɨ ayá rɨmɨxarɨnɨfɨpɨ mɨnɨ winɨfápa axɨpɨ e winɨfárɨnɨ.

⁴² Áamá gɨyɨf gɨyɨf soyɨné nionɨyá seaipɨsarɨnɨáoyɨné enagi nánɨ iniɨgɨf imɨnɨf rɨnɨf kapɨxɨf wá seaiapánáyɨf Gorɨxo ‘Omɨ wíɨmɨgɨnɨ.’ yaiwíɨpɨ anɨpá imónɨnɨfámanɨ. Oweoɨ! Nionɨ nepa seararɨnɨnɨ, ‘Gorɨxo mɨnɨ winɨfárɨnɨ.’ seararɨnɨnɨ.” urɨnɨnɨgɨnɨ.

11

Jono Jisasomi yarɨnɨf wipɨsi nánɨ urowárɨnɨf nánɨrɨnɨ.

¹ Jisaso xegɨf wiepɨsarɨnɨf wé wúkaú sɨkwɨf wáu awamɨ sekaxɨf e nurɨsáná uréwapɨyemerɨ wáf

urimeri eminari nani e dani pini niwiarimi Judyay anj ami ami ikwironinyo nani uniginini.

² Jono wayi numeaiia warino gwi niweamanana arfa re winiginini, "Jisaso e yarinini. E yarinini." rarinagfa arfa niwiri xfo xegf wiep+sarininyf waumi Jisaso tinf e nani uowarana

³ awau nuri yarinj re wigisixini, "Jono 'Ama wo rifyo binfarinini.' rarinoxirani? Weninj neri nweanani nani wo sini rfa barini?" uragfi

⁴ Jisaso re uriginiginini, "Awagwi nuri amipi nioni yarina sinwf nanipf tni arfa nifpf tni nani repiyf niwiri awanj urameapiyi.

⁵ Nioni yarina ama sinwf suparigfayf sinwf oxoaro sikwf ikf egfayf nanj nimoniro anj ero peyiyf tgfayf wara nanj iniro arfa pronigfayf arfa ero pefayf wiapnimearo ama uyipeayf xwyfa yayf winipaxf none waf nemerane urarinwapf arfa wiro yarinagfa nani Jonomi awanj e urameapiyi.

⁶ Ripi eni 'Nioni nani ama go go smf tni wikf dinj "O pi rfa yarinini?" miniaiwipa nerfnayf, yayf owinini.' urameapiyi." nuowariri

⁷ awau rixa gwi anj Jono nweanijwa tinf e nani warina ama oxf apxf e eproyf egfayo Jono nani re uriginiginini, "Seyne ama dinj meane nani nurina pi amayo winaniro wagfarinini? Ama saminj iminj onimiapf neri ai rfwf iwaf apaxf me winwf yarinjpa yarinj womi sinwf winaniro wagfaranini? Oweoi!

⁸ E neri ai pi amayo winaniro wagfarinini? Ama rapirapf yarapayf enj wu yinj womi sinwf winaniro ama dinj meane wagfaranini? Oweoi!

Ámá rapirapí yarapayí naníni niyíniro mixí ináyíyáyá aníyo nweaarigíáriní.

⁹ E nerí aí seyíné pí nání ámá dińí meanje nání wagíáriní? Gorixoyá wíá rókiamoaríńí womí sńwí winaníro wagíáraní? Oyi, e nerí aí ‘O Gorixoyá wíá rókiamoagíáyí tńni xixeni imónińomaní. Seáyí e múronńoríni.’ seararíńini.

¹⁰ Xwiýfá Gorixo xewaxomí uríńpí wíá rókiamoagí Marakaio niwuriyirí ríwamíńí eaní rípi, ‘Aríá eí. Gorixoní gí xwiýfá yaní wiowárimíáo joxí gí íwoxí xámí rímeaní nání uowárimíáriní. O joxí nání ámáyo nuríríná óńińí simoiníáriní.’ níriri ríwamíńí eaní api Jono nání rínińi.

¹¹ Nepa seararíńini, ‘Jono ámá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarígíó nání óńińí imonjo enagi nání ámá nńni aiwí wo Jonomí seáyí e imónini xirígíámaní. E nerí aiwí giyí giyí nioní nixídiro Gorixoyá xwioxíyo páwiro yarígíáyí xwiýfá nioní nání wáí nurímeipírípi Jono wáí urímenípimi seáyí e imónińagi nání ámá ayí onípi aiwí Jonomí ení seáyí e wimónińoi.’ seararíńini.

¹² Jono wayí níneameaia waríńo xwiýfá ‘Gorixo xwioxíyo mímeámí níneairí neamenweaní nání ámá wo uowárenapínińoi.’ iwamíó searíńíná dání ámá uyínií yarígíáyí ‘Gorixoyá xwioxíyo aríge páwianiréwini?’ niyaiwiro pírí íkwieámí néra páwianíro yaríńoi.

¹³ Nwí ikaxí Moseso níriri eanípi tńni wíá rókiamoagíáwa níriro eagíápi tńni Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí seamenweaní náníyí

wíá nírókiamóá nĩbĩro Jono yoparí o axípi rĩĩrĩnĩ.

¹⁴ Enĩná wíá rókiamoagíáyí wo re rĩĩrĩpi, ‘Gorixo xwioxíyo mĩmeámí nerĩ neamenĩweanĩápi rĩxa nĩmónĩmĩnĩrĩ anwĩ e enjáníyí áamá wo wíá rókiamoagí Iraiiaónĩjĩ imónĩjĩ wo bĩnĩárĩnĩ.’ rĩĩrĩpi tĩnĩ xĩxenĩ Jono rĩxa bĩjĩrĩnĩ. Seyĩné omĩ nĩmĩmĩnĩrĩnáyí, o Iraiiao imónĩjĩpa imónĩmĩnĩrĩ enĩrĩnĩ.

¹⁵ Aríá tĩgíáyĩné pĩránĩjĩ nionĩyá xwiyíápi aríá erĩĩnĩ.

¹⁶ “E nerĩ aĩ pí ewayí xwiyíá nĩsearĩrĩ re searĩmĩĩnĩ, ‘Áamá agwĩ ríná ŋweagíáyĩné ayĩnĩjĩ imónĩjĩ.’ searĩmĩĩnĩ? Seyĩné niaíwĩ rĩpiánĩjĩ imónĩjĩ. Niaíwĩ bĩbia makeríá tĩjĩ e éf nĩŋwearo bĩbia tĩnĩ nĩfá yanĩro nerĩná rĩaiwá re urarĩjĩ,

¹⁷ ‘Nene seyĩné sĩmĩnĩjĩ epĩrĩ nánĩ sonĩ eaarĩná seyĩné sĩmĩnĩjĩ méoĩ. Nene seyĩné ŋwapé rĩpĩrĩ nánĩ ŋwapé ráná ŋwapé sanĩ mĩnearápáoi.’ E urarĩná niaíwĩ anĩjĩ winarĩjĩpia yapĩ imónĩjĩ.

¹⁸ Ayí rĩpi nánĩ seararĩnĩ. Jono nĩbĩrĩná aiwá áamá wimónarĩjĩpi tĩnĩ iniĩgĩ wainĩ tĩnĩ mĩnĩ ŋwíá ŋweanĩáná áamá wí dĩjĩ mamó o nánĩ ‘Imó dĩjĩ xĩxéronagĩ nánĩ yarĩnĩ.’ rarĩjĩ.

¹⁹ Áamá imónĩjĩáonĩ nĩbĩrĩná aiwá iniĩgĩ amĩpĩ ananĩ narĩná áamá wí ‘Áamá royí aiwá tĩnĩ iniĩgĩ wainĩ tĩnĩ rĩwĩ enĩ nerĩ ayá wí narĩjĩorĩnĩ. Áamá takisĩ nánĩ nĩgwĩ nearáparĩgĩáwa tĩnĩ fĩwĩ néra warĩgĩá winĩyĩ tĩnĩ nĩkumĩxĩnĩrĩ emearĩgĩorĩnĩ.’ rarĩgĩárĩnĩ. Agwĩ e nĩrĩro aĩ idáná nionĩ yarĩnjápi

tíni Jono yariñt̄p̄i t̄ni aiwán̄ñt̄ ná wéánáȳt̄ re r̄ip̄r̄ár̄ini, ‘Ámá imón̄ño t̄ni Jono t̄ni Gor̄xoyá d̄ñt̄ t̄ni nan̄t̄ yaḡír̄ini.’ r̄ip̄r̄ár̄ini.” ur̄ñ̄niḡini.

An̄t̄ bi bimi ñweáȳt̄ x̄om̄ d̄ñt̄ m̄w̄ikw̄roar̄ñaḡá ur̄éwap̄iȳñt̄ nán̄r̄ini.

²⁰ Jisaso e nur̄isáná áamá e ep̄roȳt̄ eḡáyo nur̄ir̄náná an̄t̄ o em̄m̄t̄ obax̄t̄ w̄iwap̄iȳñt̄p̄i yōt̄ n̄ir̄ir̄t̄ áamá ayo ñweaḡáȳt̄ wiḡt̄ íw̄t̄ yar̄iḡáp̄i r̄íw̄m̄n̄i n̄imamoro n̄isan̄ro m̄ñweá éaḡá m̄ix̄t̄ nur̄ir̄i

²¹ re ur̄ñ̄niḡini, “Korasiniyo ñweáȳné aweȳt̄! S̄t̄á w̄yi seȳné maj̄t̄á seaór̄in̄ár̄ini. Gor̄xo xean̄ñt̄ r̄t̄á t̄ñt̄ seaikár̄in̄t̄á en̄aḡi nán̄t̄ d̄ñt̄ sip̄i oseain̄ini. Bet̄saida ñweáȳné aweȳt̄! S̄t̄á w̄yi seȳné en̄t̄ maj̄t̄á seaór̄in̄ár̄ini. Aȳt̄ r̄ip̄i nán̄r̄ini. Em̄m̄t̄ seḡt̄ an̄t̄yo seaíwap̄iȳñáp̄i émáȳt̄ an̄t̄ yōt̄ Taiaȳt̄ r̄in̄ñt̄yo t̄ni Saidon̄iȳt̄ r̄in̄ñt̄yo t̄ni n̄iw̄iwap̄iȳir̄i s̄ñw̄ir̄iȳt̄, áamá an̄t̄ apiaúmi ñweáȳt̄ en̄íná wiḡt̄ íw̄t̄ yar̄iḡáp̄i nán̄t̄ piax̄t̄ n̄weán̄ro ayá íá n̄ix̄ir̄in̄ro nán̄t̄ iȳt̄á írikw̄t̄ pán̄ro r̄t̄á ur̄áw̄t̄yo iwieán̄ro yan̄ir̄i eḡár̄ini.

²² Nepa searar̄ñini. S̄t̄á Gor̄xo áamá n̄iyon̄i mí ómóm̄xim̄t̄ en̄f̄áyimi áamá Taia ñweáyo t̄ni Saidon̄i ñweáyo t̄ni win̄t̄ápa ax̄t̄p̄i seain̄áman̄t̄. Seȳnéyá seáȳt̄ e imón̄ini.

²³ Kapaneami ñweáȳné en̄t̄ ‘Gor̄xo an̄t̄nam̄i nán̄t̄ n̄ineaménap̄in̄ár̄ini.’ r̄iyaiwiar̄ññ̄? Oweōt̄! R̄t̄á an̄ñt̄ wear̄ñt̄yo nán̄t̄ wep̄r̄ár̄ini. Em̄m̄t̄ nion̄t̄ seḡt̄ an̄t̄ e seaíwap̄iȳñáp̄i en̄íná Sodom̄i ñweáȳt̄, rik̄ik̄ir̄ó yar̄ñaḡá Gor̄xo r̄t̄á mamówár̄ñt̄ȳt̄ s̄ñw̄t̄ n̄inan̄ro s̄ñw̄ir̄iȳt̄, aȳt̄

nisaniro agwi ηweanwá re nánì nìηweaxa banìro egfárinì.

²⁴ Nepa seararìηinì. Sfá Gorìxo áamá nìyonì mí ómómìximí enfáyimi Sodomì ηweaagfáyo winfápa xixenì axfpì seainfámani. Seyínéyá seáyì e imóninì.” urìηiniginì.

“Nionì tfáminì nìbìrínáyí, dìηf emimówárf inìpírói.” urìηf nánìrìinì.

²⁵ Jisaso e nurimáná Gorìxomì xwiyfá rìrìmf nìwiríná re urìηiniginì, “Gf ápoxinì, Áminá anfna imìxirì xwfá imìxirì nerì tìηoxinì, xwiyfá nionì urarìηá rìpì nánì áamá ‘Nionì nìjfonìrìinì. Go nìréwapìyinìηoi?’ yaiwinarìgfáyo yimárorì áamá niaíwí onìmiápia yapì ‘Anìηf onìréwapìyípoyì.’ yaiwinarìgfáyo wfá urókiamorì éagi nánì yayf seáyimi dánì orìmeminì.

²⁶ Ápoxinì, joxì e simónarìηagi nánì dìxí dìηf tfinì e imóninì.” nurìrì

²⁷ áamáyo re urìηiniginì, “Gf ápo xwiyfá amípì oyá nìpìinì bì yumfí mìnì nìpìinì fánìηf niepíxíniasinìrìinì. Áamá nínì aiwì wo xegf dìηf tfinì xewaxonì nánì nìjfé mimóninì. Gf áponì nìjfé imóninì. Áamá wo xegf dìηf tfinì gf ápo nánì enì nìjfé mimóninì. Xewaxoninì nìjfé imónìηinì. E nerì aí áamá xewaxonì ‘Gf ápo nánì xe nìjfé oimónìpoyì.’ nìyaiwiri o nánì wfá wókímìxarìηáyf ayf enì gf ápo nánì nìjfarìinì.

²⁸ Ayínánì sekaxf ‘Rìpì époyì. Rìpì époyì.’ nìrìga unfpì pírànìηf ouxfdíminìrì neríná sanf xwé nìmearfìnìηf nìmeámì nuro anìηf

seainarɪŋyɪné, nioniyá dɪŋɪ tɪnɪ sá ŋweapɪrɪ
nánɪ nionɪ tɪámɪnɪ bɪpoyɪ.

²⁹ Nionɪ áamá nɪpenionɪ nimónɪrɪ seáyɪ
e mimónarɪŋáonɪ enagɪ nánɪ sanɪ nioniyá
íkɪánɪŋɪ xwanɪwɪ níkwónɪmɪ nurɪnáyɪ nionɪ
searéwapɪyíáná segɪ dɪŋɪ emɪmówárɪ inɪpɪráoɪ.

³⁰ Ayɪ rɪpɪ nánɪ seararɪŋɪnɪ. Xwɪyɪfá
nioniyá sanɪnɪŋɪ nɪmeámɪ upɪrɪpɪ ayɪ sanɪ
seainɪmenɪŋoɪ. Nayɪ seainɪ enagɪ nánɪ
ananɪrɪnɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

12

*“‘Sabarɪfáyo ŋwɪárɪnɪ.’ rɪnɪŋyɪo pí nánɪ xórórɪ
yarɪŋoɪ?” urɪgɪfá nánɪrɪnɪ.*

¹ Íná Sabarɪfá wɪyimi Jisaso tɪnɪ wiepɪsarɪŋowa
tɪnɪ óf wɪtɪ omɪŋɪ áwɪnɪmɪ inɪŋyɪo nuróná
wiepɪsarɪŋowa agwɪ wíagɪ wɪtɪ siyɪ sɪŋɪ yɪyírɪnɪ
yarɪŋagɪfá

² Parisiowa sɪŋwɪ e nɪwɪnɪro omɪ re
urɪgɪfawixɪnɪ, “Dɪxɪ wiepɪsarɪŋowa ‘Sabarɪfáyo
ŋwɪárɪnɪ.’ rɪnɪŋyɪo aiwá pí nánɪ miarɪŋoɪ?”
urɪagɪfá aí

³ Jisaso re urɪŋɪnigɪnɪ, “Enɪná negɪ mɪxɪ ináyɪ
Depito tɪnɪ xegɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgɪfáwa tɪnɪ
agwɪ wíáná egɪápɪ Gorɪxoyá Bɪkwɪyo rɪwamɪŋɪ
nɪrɪnɪrɪ eánɪŋɪpɪ sɪnɪ fá mɪroarɪŋɪ reŋoɪ?
Oweoɪ, soyɪné fá nɪroro aiwɪ dɪŋɪ nɪpɪkwɪnɪ
mɪmoarɪŋoɪ.

⁴ Depito senɪfá aŋɪ Gorɪxo nánɪ aiwá peaxɪ
tarɪgɪwámɪ nɪpáwɪrɪ bisɪkerɪfá Gorɪxo nánɪ peaxɪ
tarɪgɪápɪ o tɪnɪ xegɪ áamá tɪnɪ nánɪ ‘Ŋwɪárɪnɪ.’
rɪnɪŋɪpɪ —Apɪ ‘Sa apaxɪpánɪŋɪ imónɪgɪfáwanɪ

anani nipaxirini.’ rininjipirini. Bisikerfa api apaxipaniñ imóniñ xwéo umeaiána Depito nurápiri ntagi aiwi Gorixo mixi bi murinjiginini.

⁵ Nwí ikaxi eáninjyo dani re rininjipi eni sini fa miroarini reñoi, ‘Sabarfa apaxipaniñ imónigíawa anj Gorixo nani ridiyowá yarigíiwami nipáwiro ridiyowá neróna sfa “Omñiñ nñi njwáxinini.” rininjyi xórórí nero aiwi xwiýfa meárinarigíamani.’ niriniri eáninjipi fa miroarini reñoi? Soyñé fa niroro aiwi sini nipikwini diñ mimoarinoi.

⁶ Apaxipaniñ imónigíawa Sabarfa ayimi xórórí nero aiwi anj Gorixo nani ridiyowá yarigíiwami dani nero nani xwiýfa mimeárinipa yarigíarini. E nerí aiwi áma wo re roñ roy anj ridiyowá yarigíiwami seayi e múroni.” xewanino nani e nuriri

⁷ ámi re urinjiginini, “Soyñé xwiýfa Gorixo rinj, Bikwíyo eáninj rípi ‘Nioni áma wí wíyo wá niwianiri aríra owípoyiniri nani nimónarinini. Nioni nani ridiyowani onípoyiniri nani minimónarinini.’ ríwamini e niriniri eáninj api nani soyñé diñ nimoro fa nixiriro siñwiríyí, áma nioniyá rowami, wiwaninowa xwiýfa meárinipaxi mimónigíá rowami xwiýfa uxe kwímoanro éfamani.

⁸ Áma imóniñáon Sabarfa xiáwon enagi nani ‘Sabarfa ayi ananirini.’ ripaxi imóniñáonirini.” urinjiginini.

Wé kirinj enj womi nanj imixinj nanirini.

⁹ O e dani pñi niwiárimi nurí wigí rotú anj wiwami nipáwiri njewanána re enjiginini.

10 Ámá wé kírínjé enjé wo e ηweanagí Parisiowa Jisasomí xwíyíá meáripírí nání yarínjé re wigíawixíní, “ ‘Negí “Sabaríáyo ηwíáxíní.” rínínjéyo áamá símíxíyo nanjé nimíxíríná xórórí mepaxíríní.’ rísimónaríní?” uríagíá

11 o xíxewisí ikaxí re urínínigíní, “Soyíné woxí, sipísipí wo tíηoxí Sabaríáyo sipísipo xwárínjéyo piéróánáyí, sipísipomí mímíxearínjéraní? Oweoi, apaxí mé míxearínjéraní.

12 Ámá sipísipí tíní xíxeni mimónínagí nání Sabaríáyo aí áamáyo nanjé níwímíxírínáyí, ayí ananíríní.” nurírí

13 wé kírínjé enjomí re urínínigíní, “Díxí wé irú pímxíei.” uríagí áamá wé irú pímxáná wé nanjé wíúnínjé axípí imónínigíní.

14 Nanjé wíúnínjé axípí imónínagí Parisiowa níwíápínímeámí nípeyearo wáf e dání omí píkianíro nání mekaxí megíawixíní.

Goríxo Rípeanjo náníríní.

15 Jisaso Parisiowa xífo nání mekaxí mearínjagíá nání níjféá nimónírí nání e píní níwíárímí nurí oxí apíxí obaxí númí xídarínjagíá símíxí egíá níyoní nanjé imímíxímí neríná

16 áamáyo áwanjé urípíríxínírí “Nioní sílápí nání áwanjé murímepa époyí.” urayínínigíní.

17 Xwíyíá Goríxo rínjé wíá rókiamoagí Aisaiao nírirí ríwamínjé eanjé rípí xíxeni imóníníá nání Jisaso e enínigíní,

18 “Aríá époyí. Ámá ro gí omínjé níiarínjónínjé imóníníá nání rípeanjáoríní. Gí dínjé síxí uyinjáoríní. Gí kwíyí ení omí wíáná émáyí ‘E neríná wé rónínjé Goríxo wimónarínjépi

imónaníwárani?' yaiwipírí nání wáf urepeáriníáriní.

¹⁹ O nīpenioríní. Ámá wí tíní xixewiámí níríní wíyo xwamiání nīwirí eníámaní. Símf ófyo dání xwamiání yarínagí wīnīpíríámaní.

²⁰ O áamá ení samíní nīwémí emearínagí nīwīnīríná síxí mīnī eaaroaríníwáníní imónínagí nīwīnīríná wíyo íá wekīmīxíníámaní. O áamá wí ramíxí gwí ápiáwí wearínírí ríxa nīyupárimíní yaríníní imónínagí nīwīnīríná íá supīmīxíníámaní. Xegí e eníápa aríkí néra núísáná wé róníní xó yarínípi seáyí e imóníníáriní.

²¹ Émá yí 'O arírá neaíwīnīgíní.' nīyaiwiro omí díní ukíkayopíríáriní." Xwíyá Goríxo e rínípi xíxeni imóníná nání Jisaso nemeíná axípi e enínīgíní.

"Oboyá díníyo dání yaríní." rí gíá náníríní.

²² Ámá womí imó díní xixéronáná maní pírónírí sínwí supárírí enomí Jisaso tíní e nání nīméra nībīro wáraná Jisaso imó mīxí numáinowárírí píráníní wīmīxáná o xwíyá rírí sínwí anírí enínīgíní.

²³ E éaná oxí apíxí obaxí e epíroyí egíáyí ududí niga nuro re rínígíawixíní, "Ámá royí áamá yeáyí neayīmīxemeaní nání aríowayá xwíá piáxíyo dání iwiaroníoyí rarínwáo, negí mīxí ináyí Depitoyá xiáworíní.' rīyaiwiarínwīníní? Oweoi, omaní." rīnarínagá

²⁴ Parisiowa aríá e nīwiro re rí gíawixíní, "O imó xíráóníní imónínó —O xegí yoí bī Biese-

buroyî rîniñorîni. Oyá dîñfyo dání Jisaso imfó mîxî umáinarîñorîni.” rarîná

²⁵ Jisaso awa e rînarîñagîa dîñfî adadî niwirî nijîá nimónîrî xîxewisî ikaxî re urîñîniñîni, “Ámá gwî axîrí xepîxepá nîrónîro mîxî ninîrónáyî ayî añî mîwiárekîxîñîpaxîrîni. Ámá añî bimî ñweáyîranî, añî wiwámî ñweagîáyîranî, enî xepîxepá nîrónîro mîxî ninîrónáyî, axîpî añî mîwiárekîxîñîpaxîrîni.

²⁶ Nionî Obo —Oyá yoî bî Setenoyî rîniñorîni. Nionî oyá dîñfyo dání xegî imfóyo mîxî numáinowárîrînáyî, axîyî rîxa xepîxepá nîrónîro nánî arîge nero eñî neánîro ropîráoî? Oweoî. E nero aiwî soyîné nionî nánî re rarîñoî, ‘Setenoyá eñî eánîñfyo dání imfó mîxî umáinowárarîni.’ rarîñoî.

²⁷ Nionî imfó xîráónîñfî imónîño, Biesebugoyá dîñfyo dání imfó mîxî numáinowárîrînáyî, segî wiepîsarîgîáyî dîñfî goyáyo dání mîxî umáinowárarîgîárîni? Ayî awa re rarîgîárîni, ‘Gorîxoyá dîñfyo dání mîxî umáinowárarîñwárîni.’ rarîgîáyî nánî awa xwîyîá seamearîpîrîárîni. Nionî segî wa yarîgîápa yarîñagi aiwî soyîné pí nánî nîxekwîmoarîñoî?

²⁸ E nerî aí nionî kwîyî Gorîxoyápi tîni imfó mîxî umáinánáyî, dîñfî re yaiwirîni, ‘Gorîxo xwioxîyo mîmeámî nerî neamenñweani rîxa írîani?’ yaiwirîni.” nurîrî

²⁹ “Obo eñî eánîño aiwî Jisaso seáyî e imónîñorîni.” oyaiwîpoyîñîrî ámî xîxewisî ikaxî re urîñîniñîni, “Ámá wo eñî eánîñfî woyá

amipí íwí meámínírná xámi xómi íá nìxíríí gwí nìjárimáná ananì nìpáwirí xegí amipí meanígíní.” nuríí

³⁰ áamá níní Jisasomí díní wíkwíro xídiro epíríxíní pírí rakiámí wianíro yarígáyí nání ewayí xwíyá rípi urínínigíní, “Áamá nioní t́ámíní mimónígáyí, ayí nioní t́nì mìxí imónínwáyírní. Áamá nioní t́nì sipísipí awí meaárípa yarígáyí sipísipí xídíxídwárí yarígáyírní.” nuríí

³¹ re urínínigíní, “Ayínání nioní re seararíní, ‘Pí pí íwí yarígá t́nì áamá wíyo pí pí ríperíí umearígá t́nì Goríxo ananí yokwarímí nìwiirí aiwí áamá gíyí áamá wo Goríxoyá kwíyí t́nì yarínagí nìwínírná ríperíí numeri ‘Ayí kwíyí Goríxoyápi t́nì mìyaríní.’ umearíáyo Goríxo yokwarímí wiipaxí meníní.

³² Áamá gíyí gíyí áamá imónínáoní ṕné sipí nínírní aiwí Goríxo ananí yokwarímí wiínáríní. E nerí aiwí gíyí gíyí Goríxoyá kwíyí nání ṕné sipí ŕáyí agwí rínáraní, ná ŕwíyoraní, Goríxo yokwarímí wiíná meníní.’ seararíní.” urínínigíní.

*“Íkíá sogwí naní wearínáníní imóníní.
uríníní nánírní.*

³³ Awa “Jisaso nanírní yarínagí nání ‘Oboyá díníyo dání yaríní.’ rípaxí mimóníní.” oy-aiwípoyíní ámi xewaníño nání ewayí ikaxí rípi nuríí re urínínigíní, “Soyíné íkíá wína sogwí naní wenagí nìwínírná ‘Íkíá nanínaríní.’

rírííni. Ík'á wína sogwí sipí wenagi níwíniríná 'Ík'á rína sipínaríni.' rírííni." nuríí

³⁴ m'xí re uríñiniginí, "Weax'á miáoyíné, ríxa sipíní imóníñag'á nání arige nero p'né naní rípráoi? Oweoi, áamá pí pí díní aumaúm' inig'áyí e dání rarig'á enagi nání soyíné p'né naní wí rípxí meníni.

³⁵ Áamá naníyí wigí ayá t'ñípi mearig'ápa díní naníni aumaúm' níniro nání xwíy'á níriríná naníni rarig'áriní. Áamá sipíyí sipí náníni díní nímoreo aumaúm' níniro nání xwíy'á níriríná sipíní rarig'áriní.

³⁶ Nioní re seararíñiní, 'Goríxo áamá níyoní mí ómóm'ixím' neri xwíríxí nímeríná sipí ikaxí amípí úrapí rarig'á níni nání yaríñí imím' wiaríná e dání urípr'áriní.

³⁷ Goríxo sewaníñoyíné rarig'áyo dání xwíríxí níseamerí re searín'áriní, "Xwíy'á t'ñoxiríní. Xwíy'á mayoxiríní." searín'áriní." uríñiniginí.

Ekíyíñí nání ríxíñí urig'á náníriní.

³⁸ E uríagi ñwí ikaxí eáníñípi meweg'á wa t'ní Parisi wa t'ní re urig'áwixíní, " 'None "Goríxo rírowárenapíñoxiríní?" yaiwíani nání anínamí dání ekíyíñí b' neaíwapíyí.' neaimónaríní." uríag'á aí

³⁹ o re uríñiniginí, "Seyíné agwí ríná ñweag'áyíné, Goríxomí r'w'míní nímamoro segí ñw'áí ríníñípi t'ní íw'íníñí niga uro niga bíro yarig'áyíné ekíyíñí nání reaxí níseainíri seaimónaríñagi aiwí ekíyíñí w'á rókiamoagí Jonao enípiní seaíwapíyimiginí.

⁴⁰ O peyí xwé womi agwíyo ínimí íniñáná sá wíyaú wíyi óriñípa áamá imóniñáoni xwíáyo ínimí wenáná sá wíyaú wíyi nórínfáriní.

⁴¹ Áamá eníiná aní yoí Ninipayí riníñíyo ñweagíáyí —Ayí Goríxoyá wá rókiamoagí Jonao Goríxoyá xwíyá wá uríméáná ayí wigí íwí egíápi ríwímíní nímamoro nisaníro ñweagíáyíriní. Ayí áamá woní Jonaomí seáyí e imóniñáoni re éf nírómáná seararíñagí aiwí seyíné aríá mñiaríñagíá nání áamá Ninipayí ñweagíáyí sá Goríxo áamá nìyoní mí ómómíximí eníáyimí nìwiápínímearo xwíyá seameáripírfáriní.

⁴² Goríxo áamá nìyoní mí ómómíximí eníáyimí apíxí eníiná Sibayí aníyo menñweaní —Í míxí ináyí Soromono nìjía seáyí e nimónirí rírimí yaríná aríá wimínirí nání aní aga ná jfamí dání bñjíríní. Í áamá woní Soromonomí seáyí e imóniñáoni re éf nírómáná seararíñagí aiwí seyíné aríá mñiaríñagíá nání í sá ayimí nìwiápínímearí xwíyá seameárinírfáriní.” uríñiniginí.

Imíó xegí wíniyo wirímeaní nániríní.

⁴³ Áamá ayí “Nene Jono nearáná saníñí onímiápi nerane aiwí imíó xíxéroaríñí róníñí imónanígíní.” oyaiwípoyínirí ámí xíxewisí ikaxí bí nurírí re uríñiniginí, “Imíó xíxéroaríñíyí míxí umáínowáráná áamá womí píní nìwiárimí nuríná iniígí mayímí ‘Ge ge sá onñweámíní?’ nìyaiwia nimerí pía nímegíníméísáná

⁴⁴ re yaiwiaríñíriní, ‘Gí ámí aní axí píní nìwiárimí bñjaé nání ouníní.’ nìyaiwimí

nuri aṇf rixa síf peáriniri pírániṇf imixáriniri yárininṇagi niwíniri siní anfá imóninṇagi niwíniri nání

⁴⁵ ámf nuri imfó wé wíúmí dánf waú fwí neróná xfómí seáyí e múroro egfáyo niwirimeámí nuro axómí nixixéroro e ṇweaarigfáriní. Xámí sipí imónago aí ínáyí aga sipí ikeamóniníriní.” uriniginí.

Jisasomí xinái tñí xogwáowa tñí nánirini.

⁴⁶ Jisaso siní ámf xfo tñf e epíroyf egfáyo xwiýfá urarfná re eniginí. Xinái tñí xogwáowa tñí nibíro “Omí ge dání xwiýfá uraniréwiní?” niyaiwiro bfaniríwámíní roṇáná

⁴⁷ ámf wo re uriniginí, “Aí, díxí rfnái tñí rigwáowa tñí joxí xwiýfá ríraníro nání wáf e bíraiýf roṇoi.” urfagi aiwí

⁴⁸ o re uriniginí, “Ayf neparini. Gf inókí tñí gwáfáowa tñí wáf e níroro aiwí ámf aga gf inókíwa gwáfáowa imónigfáyf ayf gíyíriní?” nuriri

⁴⁹ xegf wiepísariníyo wé árixá niwirí ámf omí re uriniginí, “Gf inókíwa gwáfáowániní imónigfáyf ámf tf ṇweagfáyíriní.

⁵⁰ Ayf rípi nánirini. Ámf gíyí gíyí gf ápo aṇfnami ṇweaṇo wimónarinípi yarigfáyf ayf gf gwáfáowa napíwa inókíwániní imónigfáyíriní.” uriniginí.

13

Ewayf ikaxf witf siyf wiáronf nánirini.

¹ Jisaso sfá ayimí aṇfyo pñí niwiárimí nipeyearí ipí maṇfpá tñí éf niṇwearí

² áamá oxí apíxí ayá wí epíroyí wiariṇagíá nání ewé bámi nípíxemoáníí éf nīṇwearí oxí apíxí níní sīnī ipí ímaṇpá tīnī roṇáná

³ ewayí xwíyá ayá wí nura nuríná re urīṇīnigīnī, “Ámá wo (Nene ayé siyí nīwiáróá nuríná yarīṇwápa) o xegí omīṇíyo wití siyí nīwiáróá umīnīrī nání nurí

⁴ ríxa xwá yuní ikíxeárīnīṇe pírānīṇí nīwiárórí aí wí óf maṇpá tīnī piéróyí iṇí nībīrī mīmānī eṇīnigīnī.

⁵ Ámí wí sīṇá ínīmí yapīnīṇáná xwá seáyí e onīmíapí eṇíyo piéróyí xwá akwīnīáná eṇagí nání apaxí mé nerápīrī nīyapīrī aīwí

⁶ sogwí nīwepīnīrī xáíwí anáná mīmí rapīṇí mīwárīṇí eṇagí nání yeáyí yīweánārīṇīnigīnī.

⁷ Ámí wí emí pīpīṇí aríkiárīnīṇe wiároníyí emí pīpīṇíyo dání nawíní nerápīmáná emí xēṇwīrārīṇagí nání wití ayí ná mīwenīṇīnigīnī.

⁸ Ámí wí xwá naṇíyo wiároníyí nerápīrī nīyapīrī ná nīkīkīreánīríná wí aga dīṇí nīmōrī íá mīropaxí werí wí xwé obaxí werí wí xwé onīmíapí werí eṇīnigīnī.” Jisaso ewayí xwíyá e nurí

⁹ re urīṇīnigīnī, “Seyíné wití siyí nání ríá apí nání aríá ókiarí nīmónípoyí.” urīṇīnigīnī.

*“Ayí rīpí nání xīxewís íkaxí tīnī seararīṇīnī.”
urīṇí nánīrīnī.*

¹⁰ Wiepīsarīṇowa idáná Jisaso xegípi ṇweaṇáná nībīro yarīṇí re wigíawixīnī, “Joxí áamáyo nuréwapīyiríná ewayí xwíyá tīnī pí nání urarīṇírīnī?” uríagíá

11 o re uriniginini, “Xwiyá eníná dání Gorixo xwioxíyo míméámí niseairi seamenweanápí nání yumí imóninípi nioní soyíné nijá imónipírí nání áwaní niseairí aiwí áamá wíyo áwaní murarinini.

12 Ayí ripi nánirini. Áamá nioní xwiyá raríná ará niro díní níkwírooro nero nijá bí tíní imónarigá gíyí gíyí Gorixo ámi wí mīnī winiñoi. Ará mīnīpa ero díní mīnīkwíropa ero yarigá gíyí gíyí ‘Nijá ripi imóninini.’ yaiwiarinagá aí Gorixo api aí ámi nurápininoi.

13 Ayínání áamáyo nuréwapíyiríná ewayí xwiyá tīnī urariníní. Áamá nioní díní mīnīkwíropa yarigáyí ewayí xwiyá nioní rarínápi ará nīnīro aiwí mīkí nání díní mīmopa nero nijá wí imónarigámani.

14 Ayí e yaríná xwiyá Gorixo riní wía rókiamoagí Aisaiao níriri ríwaminí eaní ripi ríxa xixení imónariní, ‘Seyíné arikwíkwí níwiro segí ará píronīro sínwí supáiro nero nání ará níwia nuro aí nijá imónipíríamani. Sínwí níwīga nuro aí díní wí mopíríamani.

15 Ayí ripi nánirini. Segí díní tīnī néra warigáyíné mīnī sínániní imonagá nání seararinini. Wigí sínwí mīsupáripa ero ará mīpírónīpa ero nero sínwíríyí, wigí sínwí tīnī sínwí anīro ará ero díní píraniní neyírooro moro wigí íwí yarigáyí ríwíminí mamoro éánáyí Gorixoní píraniní wimíxipaxírini.’ Xwiyá api xixení imóniní nání áamá e yarinoi.

16 E nerí aí gí seaiepisarináooyíné segí sínwí tīnī sínwí nanīro ará tīnī ará niro nero nání yayí

oseainini.

¹⁷ Aga nepa seararini, 'Wíá rókiamoagá obaxíyí tñi áamá wé rónigá obaxíyí tñi eni soyíné sñwí naníro aráá niro yarigá rípi nání "None sñwí winíwanigini." niyaiwiro aga niwimóniri aí wí aráá niro sñwí naníro yagáamanti.' seararini." uriniginini.

Wití siyí wiároní mfkí nání áwaní uriní nánirini.

¹⁸ E nuriri re uriniginini, "Ewayí xwiyá áamá wo nurí wití siyí wiáronípi mfkí nání áwaní osearimini.

¹⁹ Wití siyí wiároníyí xwiyá Gorixo xwioxíyo míméámí nerí seamenweanípi nánirini. Áamá xwiyá api aráá nero nijá mepa éáyí ayí wití siyí óf manípa tñi piéronípiníjí imóníñoi. Ayí aráá wiaríná obo, arfki yaríño nibiri ayí Gorixomi dñí wíkwíropírixiniri xwiyá api wígí xwioxíyo mñiníyí emi ríroámí yaríníriní.

²⁰ Áamá xwiyá api aráá niwiríná axíná yayí nero 'Nanirini.' yaiwíáyí, ayí wití siyí sñjá ínimí yapiníjáná xwá seáyí e akwiníáná eníyo piéroníyíníjí imóníñoi.

²¹ Wití siyí sñjá ínimí yapiníñagí nání rapiní ná ínimí míwáripa eníyíníjí áamá ayí ení wígí dñí rapiníñíjí xwáyo mímí íá mumíxíñagí nání áamá wí ayí xwiyá api xídaríñagá nání xeaníjí wíkaráná apaxí mé pñni wiárarígíáriní.

²² Áamá xwiyá api aráá niwiro aiwí wígí yarígápa sñni níxídrónáyí amípi xwáyo dání ayá tñípi nání dñí obíboxí moro 'Amípi wí nioní mñnimúropa onini.' yaiwiro 'Amípi ayá

tíŋŋpɪ arige nimeámárani?’ yaiwiro néra warígáy ay wít siy em pípiŋ kíkídiŋpéarígíe piéronŋyínŋ imónŋo. Wít em xenwírárŋagí nán ná miwepa enŋyínŋ áamá ay eni ‘Amípi ayá tíŋŋpɪ arire ner meámárani?’ yaiwiarígápi xwíyá Gorixoyápi mi yokwarim éaná om anŋŋ miní xídarígámani.

²³ Áamá xwíyá api ará niwiro niŋá éáy ay wít siy xwá nanŋyo piéronŋyínŋ imónŋo. Wít api ná kíkíreánŋyínŋ áamá ay eni ná niweríná wí dŋŋ nimorí áá miropaxí werí wí xwé obaxí werí wí obaxí onimiápi werí yarígáriní.

Ewayí ikaxí ripíkíyí wít omiŋŋyo yapŋŋ nánirini.

²⁴ O “Agwí Gorixo áamá sipíy wíg dŋŋ tŋŋ xe néra úríxíní sŋwí niwíní aiwí ríwéná ráyo ikeáaríní.” oyaiwípoyíní ewayí xwíyá ámi xegí bi nurí re urŋŋnigí, “Gorixo xegí áamáyo xwioxíyo mi meámí nerí menweámíní nání yaríná imónŋŋpí, ay áamá wo xegí omiŋŋyo xwá yuní níxémáná wít siy wiáronŋpí tŋŋ ríramŋyí epaxíriní.

²⁵ Wít siy niwiároárimáná xegí anŋyo nání nurí sá wenáná o tŋŋ símí tŋŋ inarígíio níbírí re enŋnigí. Ripíkí siy wít siy wiáronŋe seáyí e niwiároárimí unŋnigí.

²⁶⁻²⁷ Niwiároárimí numáná enáná ríxa wít nerápirí niyapírí ríxa ná kíkíreánimíní yaríná omŋŋ xiáwomí omŋŋ wiárigáwa sŋwí winíáyí winígíawixí. Ripíkí aí tŋŋ nawíní enagí niwínimí nuro bosomí re urígíawixí, ‘None

“Joxi dixí omiñíyo siyí naníni wiároníriní.” neaimónariní. Aríre nerí rípiíkí ení nerápirí yapííriní?” uríagíá

²⁸ o re uríñiniginí, ‘Gí símí tñní inarígwíío eníriní? Oyí, oríni!’ uríagi xegí omiñí wi-iarígíáwa yaríñí re wigíawixíni, ‘None nurane rípiíkíyí yíyoámí yaníréwíni?’ uríagíá aí

²⁹ o re uríñiniginí, ‘Oweoi, soyíné rípiíkíyí yíyoámí neríná wití aí tñní yíyoámí epírixíni

³⁰ aiwá mipíííná nání nñní xe oenírí síñwí winípoi. Wití ríxa yóí enáná wití míwákwímí yarígíáwamí re urímíáriní, “Xámí rípiíkíyí míwákwímí nero áwíni e gwí níkiríwímáná ríá ikeááíírixíni. E nemáná wití míwákwímí nero aiwá aní nítíarígíwámí nítíírixíni.” urímíáriní. uríñiniginí.” Jisaso ewayí xwíyíá e uríñiniginí.

Ewayí ikaxí masité siyí nániríni.

³¹ O áamá re oyaiwípoiñirí “Agwí áamá obaxí Jisasomí míxídaríñagíá aiwí ríwíyo Goríxo xegí áamáyo xwíoxíyo míméámí nerí umenweanánáyí Jisasoyá áamá obaxí imónipííáriní.” oyaiwípoiñirí ewayí xwíyíá ámí bí nurírí re uríñiniginí, “Goríxo seyíné xwíoxíyo míméámí níseairí seamenweanápi, ayí masité aiwá siyíñíñí imóníni. Masité aiwá xegí siyí aga onímíá imóníni. Masité siyí nímearo omiñíyo moárarígíáyí

³² aiwá siyí níyoní masité siyí aga onímíá enagi aiwí ríxa níyapírí xwé níroríná íkíáníñí rojáná íñí níbirí níñwearí yéwí típaxí imónariníriní.” uríñiniginí.

Ewayf ikaxf yisf nanirini.

³³ O ewayf xwiyfá ámi bi nuriri re uriniginini, “Gorixo xwioxfo mimeámf niseairi seamenweanfápi, ayf yisfinif —Yisf bisfkerfá sinif sinif enáná bi onimiápi inimi táná nimini ikwianwf eapinarinifini. Gorixo xwioxfo mimeámf niseairi seamenweanfápi, ayf yisfinif imónini. Apixf bisfkerfá sinif sinif diramixf xwé sixf inináná yisf bi nimearo inimi táná nimini ikwianwf eapinarinifini.” uriniginini.

Ewayf xwiyfá tfini uréwapiyinf nanirini.

³⁴ Jisaso oxí apixf e epíroyf egfáyo xwiyfá api nipini nuréwapiyiríná ewayf xwiyfáni nuriri uréwapiyayiniginini.

³⁵ Xwiyfá Gorixoyá wfá rókiamoagf wo niwuriyiri rfwaminf eanf rípi, “Nioni xwiyfá niriríná ewayf xwiyfáyo dani riri xwiyfá Gorixo xwfá imixiníná dani inimi rininípi áwanf riri emfárinini.” niriri eanfpi xixeni imónini nani Jisaso nuréwapiyiríná ewayf xwiyfá tfini nuriri uréwapiyaginini.

Ewayf ikaxf rípi kf nani urinípi mfkfpi áwanf urinif nanirini.

³⁶ O oxí apixf e epíroyf egfáyo pini niwiárimini nuri anfyo nipáwiri nweanáná xegf wiepísarinowa nibiro re urigfawixini, “Joxi nearéwapiyiríná ewayf ikaxf rípi kf nani nearípi áwanf nineariri píraninf nearéwapiyi.” uráfá

³⁷ o re uriniginini, “Ámá witf siyf nanf wiáronjoyf ámá imónináoni nanirini.

38 Omiñíyí ayí xwíá rírí nánirini. Wití siyí naníyí, ayí áamá Goríxo xwioxíyo míméámí nerí umenweaníyí nánirini. Ripíkíyí ayí áamá Goríxomi muxídarígíyí, áamá oboyáyí nánirini.

39 Símmí tñní inarígíío, ripíkí siyí wiárono, ayí Oborini. Aiwá yóí enagi mipírínáyí ayí sía yoparíyi nánirini. Wití mívákwímí nero mipíríyí, ayí anínajirini.

40 Ayínáni ripíkíyí mívákwímí nero gwí níkiríwímáná ríá ikeaarígíápa imóníyí sía yoparíyimi axípi e imónáná

41 áamá imóníjáoní áamá ríkiríró ero wa ení nene yarínwápi oépoyinirí wíwapiyiro yarígíyí gí ápo menweanfe ñweapíríxinirí gí anínajowa awí eámeámí epírí uowárimíáriní.

42 Uowáraná awa awí eámeámí nemáná ríá ápiáwí xwé aníñí wearínírimí ikeaaráná ayí e dání ‘Yeyí!’ nííro magí írónípríáriní.

43 E nerí aí oxí apíxí wé rónígíá Goríxoyáyí xío xwioxíyo míméámí nerí umenweanfe dání sogwí naníríná yarínípa xíxíeá síjání inípríáriní. Seyíné aríá tígíyíné enánáyí, aríá ókiarí nímónípoi.” uríninigini.

Ewayí ikaxí ayá tññí imóníñí wí píní wenípi nánirini.

44 O áamá re oyaiwípoyinirí, “Goríxo xwioxíyo míméámí níseairí seamenweaníápi ayá tññípníñí imóníñagi nání Jisaso pí pí nearíagi aí xíxeni éwanígini.” oyaiwípoyinirí ewayí xwíyá re uríninigini, “Goríxo xwioxíyo míméámí níseairí seamenweaníápi, ayí xwíá bimi wí e ayá rímíxarínípi wí píní tññípníñí imónini.

Ámá wo nemeříná wenin̄ neri n̄w̄in̄imeari yaȳ nikárin̄in̄ nán̄i re en̄in̄igin̄in̄. M̄r̄r̄ nur̄i áamá w̄iyo áwan̄f̄ mur̄f̄ xeḡf̄ am̄ip̄i n̄n̄in̄ n̄igw̄f̄ nán̄i b̄f̄ neri n̄igw̄f̄ ap̄i t̄n̄in̄ n̄imeám̄i nur̄i xw̄f̄á ap̄in̄i b̄f̄ en̄in̄igin̄in̄.” ur̄in̄igin̄in̄.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ memiá nán̄in̄in̄.

⁴⁵ Ám̄i re ur̄in̄igin̄in̄, “Gor̄xo xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ neri p̄ir̄an̄in̄f̄ seamen̄wean̄f̄ap̄i, aȳf̄ áamá am̄ip̄i m̄im̄úrón̄in̄f̄ wo memiá awiāx̄n̄in̄ awiāx̄n̄in̄ nán̄i p̄f̄á emear̄in̄f̄p̄an̄in̄f̄ imón̄in̄in̄.

⁴⁶ Bá n̄iyon̄i m̄úrón̄in̄aḡi n̄w̄in̄imeāár̄imo an̄f̄n̄in̄ nur̄i xeḡf̄ am̄ip̄i n̄n̄in̄ b̄f̄ nemáná n̄igw̄f̄ ap̄i t̄n̄in̄ memiáp̄á b̄f̄ en̄in̄igin̄in̄.” nur̄in̄, “Gor̄xo xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ n̄ineair̄i neamen̄wean̄f̄ap̄i aȳá t̄in̄f̄p̄n̄in̄f̄ imón̄in̄aḡi nán̄i Jisaso p̄i p̄i near̄f̄aḡi aī x̄ixen̄i éwan̄igin̄in̄.” oyaiw̄ipoȳin̄in̄ ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á e ur̄in̄igin̄in̄.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ uben̄f̄ nán̄in̄in̄.

⁴⁷ O re ur̄in̄igin̄in̄, “Gor̄xo áamá x̄f̄o xeḡf̄ xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ neri umen̄weám̄in̄in̄ neri n̄á en̄f̄ap̄i, aȳf̄ uben̄f̄ ip̄iyo n̄imamówár̄iro peȳf̄ x̄ixeḡf̄n̄in̄ f̄á m̄inar̄in̄f̄p̄an̄in̄f̄ imón̄in̄in̄.

⁴⁸ R̄ixa peȳf̄ magw̄f̄ m̄in̄in̄aḡi n̄w̄in̄iro n̄im̄ixearo ip̄i iman̄f̄p̄á t̄in̄f̄ e n̄it̄iro éf̄ n̄in̄weámáná peȳf̄ nan̄f̄n̄i neȳr̄oro ikwiaŋw̄f̄yo m̄imeám̄f̄ n̄iyár̄iro sip̄iȳf̄ em̄i m̄imeám̄f̄ eḡf̄awix̄in̄in̄.

⁴⁹ S̄f̄á yopar̄f̄yimi ax̄f̄p̄i e imónáná an̄f̄najowa n̄iweap̄iro wé rón̄iḡf̄áyo n̄im̄úr̄oro sip̄i yar̄iḡf̄áyo ȳiyoám̄f̄ nero

50 ríá ápiáwí xwé aníñí wearíñírími ikeaáráná ayí e dání ‘Yeyí!’ níríro magí írónípríáríní.” uríñíniginí.

Xwíyá naní xámíñí t́ń śñí t́ń náníriní.

51 Wiepísaríñíyo re uríñíniginí, “Nioní searéwapíyaríñápi nípíní ḿḱ nání ríxa nífá rimóníño?” uríagi “Oyí.” uríagí

52 o re uríñíniginí, “Nwí ikaxí eáníñípi mewegíá nioní níníxídíro ǵ wiepísaríñáyí nimóníro yarígíá ńń ayí áamá amípi mímúróngíáyíníñí imóníño. Ayí wigí ayá rímíxarígíápi aníyo wenímí śñí bí t́ń xámíñí bí t́ń nímearo áamáyo síwá wiarígíápa ǵ seaiepísaríñáoyíné xwíyá eníná Moseso nírí ríwamíñí eanípi t́ń nioní agwí seararíñápi t́ń axípi e epíáríní.” uríñíniginí.

X́o xegí Nasareti ñweáyí ŕwí umogíá náníriní.

53 Jisaso ewayí xwíyá api nura núísáná e dání ṕń níwíárímí nuri

54 aní x́o xegí xwé iwiaroñe nírémorí rotú aníyo nípáwiri xwíyá uréwapíyaríná ayí ududí nero re rínígíawixíní, “Áamá royí nífá emímí yaríñí rípi ǵmí dání nífá imónírríani?

55 O aní ḿraríñí Josepomi xewaxo meníraní? Xínáí Maríaíyí ḿríníñírani? Xogwáowa Jemiso t́ń Josepo t́ń Saimono t́ń Judaso t́ń ríníñowa re ḿñweagíá reño?

56 Xínapiwa nene t́ń ḿñweapa reño? E enági nání áamá royí aríge nífá api imónírríani?” níríníro

⁵⁷ wikí dñí niwóga warinagá Jisaso xewaninjo nání re uriniginí, “Ámá xwiyá Gorixoyá wá urókiamoariní womí aní mídáníyí ará umónarigá aí xegí e dáníyí tñí xexirímeáyí tñí o nání ‘Sa negí ámaoríní.’ niyaiwiro ará umónarigámani.” nurí

⁵⁸ ayí dñí mīwīkwíroarinagá nání e ninwearíná emímí xwapí mīwīwapíyiniginí.

14

Jono wayí umeaiariní píkigá nániríní.

¹ Íná mīxí ináyí Xeroto —O Gariri piropenís menwearoríní. O xwiyá Jisaso nání yaní niwéa warinagí ará nīwirí

² xegí omíní wīiarigáwamí re uriniginí, “Ayí nioní píkínáo, Jono wayí numeaiá unoríní. Ríxa xwáripáyo dání nīwīápínimearí nání emímí ayí néra waríní.” uriniginí.

³⁻⁴ Ayí rípi nání Xeroto e uriniginí. Xámí O Jono síní emearíná xegí xexirímeáo Piripoyá apíxí Xerodiasíyí ríníní nurápirí meáagí nání Jono xwiyá re urárayiniginí, “Díxí ríríxímeáoyá apíxí nurápirí nīmearínáyí, ‘Ayí Nípkwíní yaríní.’ rīyaiwinariníní?” urayarinagí nání Xeroto xegí porisíyo uowáraná awa nuro omí íá nīxero gwí nīyiro nīmeámí nībīro gwí aníyo nīwíráríagá

⁵ Xeroto Jono nání “Omí opíkímíní.” nīyaiwirí aiwí ámá oxí apíxí “Jono Gorixoyá wá rókiamoariní woríní.” yaiwīarigá enagí nání wáyí nerí “Nioní ení nīpíkípríxíní.” nīyaiwirí sa gwí aníyo wáriniginí.

⁶ E niwárimáná enáná sáá Xerotomi xinái xiriñfíyi imónáná Xeroto xegf áamá wa tñni aiwá nim+xíro narínná omi xiepi Xerodiasími xemiái nibiri áwini e nírómáná simininiñf eniginini. Í simininiñf yarínná Xeroto simininiñf í yariniñfpi nání yayf niwiniri

⁷ xwá e dání re uriniñigini, “Nioni jixi símimaníyo dání rírariniñf, ‘Pí pí nání nioni rixiniñf níránáyf nísiaximíni.’ rírariniñf.” uráná

⁸ í xinái tñf e nání nuri ámi nibiri xinái urepísífpí axífpí re uriniñigini, “Porisf wa Jono wayf numeaiia warinoyá sinwf mñf niwákwiro mñjo sinwf winimi nání pírerixíyo nitiro nimeámi nibiro oniapípoi.” uráná

⁹ Xeroto dñf sipí wíagi aiwi awa tñni aiwá nawíni narigf e dání uríagi nání porisf wami í urífpí axífpí sekaxí nuriri

¹⁰ uowáraná wo gwí aníyo nání nuri e dání Jonomi sinwf mñf niwákwiri

¹¹ mñjo pírerixíyo nitiri nimeámi nibiri miáimi mñni wíáná í nurápiri nimeámi nuri xináimi mñni winiginini.

¹² E éáná Jono xegf wiepísariniowa nibiro piyomi nimearo nimeámi nuro xwá niweyárimowa nuro Jisasomi áwanf urigfawixini.

Ox 5,000 apimi aiwá mñni winí nánirini.

¹³ Jisaso xwíyá Jono nání arfá niwiri e pñni niwíarimi ewéyo nípíximoániri áamá dñf meane nání xegípi warinagi aiwi oxí apíxí obaxí aní bñ bimí dánfíyí “Jisaso ewéyo puñoi.” rínfagi arfá niwiro yání ófyo númi ugíawixini.

14 Jisaso rixa ipí imanípá tñf e niwiékñimeari winñinigini. Oxí apixí obaxí xfo tñf e nání bimiariñagfa niwinñi wá niwianñi wigf simixíyí piránñf imimiximf yaríná

15 sáapí tñf xegf wiepñsarñjowa nibiro re urigfawixini, “Re áamá dñf meanini. Sía wórñgini. Joxí áamá nñf wigf aiwá bf nero nipñi nání añf onimiápia ami ami ñweamenñyo nání uowárapei.” uríagfa aí

16 Jisaso re urñinigini, “Ayí nupaxí mimónarini. Soyíné aiwá wí mñf wípoyí.” uríagi

17 awa re urigfawixini, “Negf aiwá xwapf menini. Sa bisfkerfá wé ná wúnf tñf peyf yeáyf waúñf tññini.” uríagfa

18 o re urñinigini, “Nionf tñámñf nimeámf bípoyí.” nurñf

19 rixa nimeámf báná re urñinigini, “Oxí apixí nñf aráyo éf onweápoyí.” sekaxí e nurimáná bisfkerfá wé wú tñf peyf waú tñf nimeari aññamf sñwf nanánimáná Gorixomf aiwá apí nání yayf niwiri bisfkerfá kwíkwirímf nerf xegf wiepñsarñjowamf mñf wíáná awa oxí apixí éf ñweáfáyo yanf niwia waríná

20 áamá nñf aiwá apí nññiro agwf ímí uyñinigini. Agwf ímí uyíagi wiepñsarñjowa sñwf e niwññiro aiwá rixa apání nññiro e tñápia nimeamero soxf fá wé wúkaú síkwf waúñf nimeayiro aumaúm nero magwf nñmiro tñgawixini.

21 Niaíwí tñf apixí tñf nññi aiwí oxowanf áamá 5,000 aiwá apí nñgawixini.

Jisaso ipíyo xwiriŋwɛ nosaxa urɛ nánirini.

²² Jisaso xegɛ wiepɛsarɛŋowa aiwá áamá ayɛ nɛnɛro tɛ́apia soxɛ́ ɛ́ayo magwɛ́ nɛmiro táná re uowárɛŋɛnigɛni, “Nionɛ́ oxɛ́ apɛ́xɛ́ tɛ́yo uowáraparɛ́ná soyɛ́né ewéyo nɛpɛ́xemoánɛro ipíwámɛ́ jɛ́arɛ́wámɛ́ni nánɛ́ xámɛ́ nɛmeápoyɛ́.” nurɛ́ri

²³ awa rɛ́xa nɛpɛ́xemoánɛro úaná áamá oxɛ́ apɛ́xɛ́ e epɛ́royɛ́ egɛ́ayo enɛ́ nurowárapɛ́máná Gorɛ́xomɛ́ xwɛ́yɛ́a urɛ́mɛ́nɛ́ri nánɛ́ xegɛ́pɛ́ dɛ́wɛ́ mɛ́ŋɛ́yo nánɛ́ nɛ́yirɛ́ rɛ́xa sɛ́a nóra warɛ́ŋɛ́ tɛ́nɛ́ xegɛ́pɛ́ ŋweanáná

²⁴ ewépá sɛ́nɛ́ ipí áwɛ́nɛ́ e warɛ́ná iniɛ́gɛ́ ewépámɛ́ imeamɛ́kwɛ́ merɛ́ imɛ́ŋɛ́ enɛ́ ewé sɛ́mɛ́mɛ́ dánɛ́ birɛ́ nerɛ́ yarɛ́ná

²⁵ rɛ́xa wɛ́a nánɛ́ isɛ́a yinɛ́ŋáná Jisaso ipíyo nosaxa nɛ́birɛ́ wiepɛsarɛŋowamɛ́ rɛ́xa wímeámɛ́nɛ́ri yarɛ́ná

²⁶ awa wenɛ́ŋɛ́ éɛ́ayɛ́ wɛ́niɛ́gɛ́awixɛ́ni. Jisaso ipíyo xwiriŋwɛ́ nosaxa barɛ́ŋagɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́ro wáyɛ́ nikárɛ́nɛ́ro “Pɛ́yɛ́ŋɛ́ siwí wo rɛ́a barɛ́nɛ́?” nɛ́rɛ́ro “Yeyɛ́!” rekárɛ́narɛ́ná

²⁷ Jisaso re urɛ́ŋɛ́nigɛ́ni, “Soyɛ́né wáyɛ́ mikárɛ́nɛ́panɛ́. Ayɛ́ nionɛ́rɛ́nɛ́. Dɛ́ŋɛ́ sɛ́xɛ́ nɛ́nɛ́ro ŋweápoyɛ́.” urɛ́agɛ́

²⁸ Pitao re urɛ́ŋɛ́nigɛ́ni, “Ámɛ́náoxɛ́nɛ́, ayɛ́ nepa joxɛ́ enánáyɛ́, ‘Joxɛ́ enɛ́ ipíyo nosaxa nɛ́birɛ́ nímeaɛ́.’ nɛ́rɛ́.” urɛ́agɛ́

²⁹ Jisaso “Beɛ́.” urɛ́agɛ́ Pitao ewépámɛ́ dánɛ́ nayoarɛ́ Jisaso tɛ́ŋɛ́ e nánɛ́ nosaxa nurɛ́ aɛ́

³⁰ imɛ́ŋɛ́ yarɛ́ŋagɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́ri wáyɛ́ éyɛ́ re enɛ́nigɛ́ni. Ipíyo rɛ́xa nurɛ́pɛ́nɛ́rɛ́ná rɛ́aiwá re urɛ́ŋɛ́nigɛ́ni, “Nionɛ́ iniɛ́gɛ́ namimɛ́gɛ́ni!

Ámináoxini, áríwí nimeai!” urána

³¹ o anjini íeapá niyauri wéyo nimaxiriri nimeyoari re uriniginini, “Diní onimiápi níkwíroarígíoyínérini. Pitaoxini, joxi ‘Jisasoyá diní tñi ipiyo xwirinwí nosaxa umíini.’ niyaiwiri aí ámi pí nání ‘Oyá diní tñi e epaxonimaní.’ yaiwiarinini?” nuriri

³² awaú ríxa ewéyo píxemoánána re eniginini. Iminí yarinípi pñi wiáriniginini.

³³ Iminí pñi wiáraná ewéyo ηweagíáyí mĩnĩ ewéyo níkwírooro omĩ yayí numeríná re urígíawixinini, “Neparini. Joxi niaíwí Gorixoyáoxirini.” urígíawixinini.

Simixíyí Jisasomi amáf níróniro naní egíá nánirini.

³⁴ Awa ipiyo oriwámi dání nírémoro aní xegí yoí Genesaretíyí rininípi tñí e iwiékínimeáaná

³⁵ amá e dányíyí Jisasomi mí níwómixiro aní nípimini áwaní nírínárimáná wigí amá simixí yarígíá nñi o tñí e nání níméra níbĩro wáraná

³⁶ simixíyí rixiní re urayígíawixinini, “Joxiyá iyá sírwíyo amáf onírónípoiñiri sñwí neanei.” nuriro nñi amáf e nírónayiro nání naní egíawixinini.

15

Ámináyí eniná érowiápnígíápi nánirini.

¹ Íná Parisi wa tñi ηwí ikaxí eáninípi mewegíá wa tñi Jerusaremi dání níbĩro Jisasomi níwímearo re urígíawixinini,

2 “Negí aríowa érowiápínigíápi díxí wíepísariñowa pí nání pírí wiaíkímí yariñoí? Aiwá naníríná pí nání aríowa rígíápi wé wayí mírónipa nero narígíáríní?” Jisasoyá wíepísariñowa wé wayí níróniro aiwí xiáwowa egíápa axípi miyaríñagíá nání e uráná

3 Jisaso re uríñiniginí, “Soyíné ení segí seáríawéwa érowiápínigíápimi xídaníro nání pí nání ñwí ikaxí Goríxoyá ríníñípimi pírí wiaíkímí yariígíáríní?

4 Goríxo ríñípi ríwamíñí re níríní eáníní, ‘Díxí rínomi wéyo merí rínáímí wéyo merí eríní.’ níríní eáníní. Ríwamíñí rípi ení níríní eáníní, ‘Ámá gíyí gíyí xano náníraní, xínáí náníraní, píné sípí umeararínáyí ayo emí opíkímópoyíní sñwí wínírfíní.’ E níríní eáníñagí aiwí

5 ámá gíyí xanomíraní, xínáímíraní, ‘Amípi nioní nísíapírí arírá sipaxípi nání Goríxomi urepeáríñá enagí nání bí míní siapípaxímaní.’ uraríñagíá

6 soyíné sñwí e níwíníróná re rarígíáríní, ‘Ayí xaneyo wéyo mímepa yariñagí aiwí apání yariñoí.’ rarígíáríní. Soyíné e neríná Goríxoyá ríníñíyí xórórí nero segí seáríawéwa érowiápínigíápíní seáyí e míeyoarígíáríní.

7 Naní ríro sípí ríro yariígíoyíné, xwíyíá Goríxo ríñí wíá rókiamoagí Aisaiao níwuriyirí ríwamíñí eanípi soyíné nání xíxeni re ríníní,

8 ‘Ámá tíyí “Goríxomi wéyo píraníñí mearíñwíní.” níríro aiwí nioní díñí síxí míníyipa yariígíáríní.

⁹ E neróná á máyo amípí á má wigí díní tíní érowiápnígíápi nání nuréwapíyiróná yapí re nuríro “Xwíyá tìyí Gorìxoyáriní.” nuríro nání “Gorìxomí seáyí e umearíñwíní.” níríroná Gorìxoníyá yófní surí má rarígíáriní.’ Aisaiáo xwíyá Gorìxoyápi níwuriyirí soyíné nání xixení ríwamíní e eaníríní.” uríniginí.

“Rípí piaxí weaaríníriní.” uríní náníriní.

¹⁰ “Á má oxí apíxí re epíroyí egíáyí obípoyí.” nírírí ayí ríxa anwí e awí eánaráná re uríniginí, “Aríá níníro níjía imónípoyí.” nurírí

¹¹ ewayí xwíyá bí nuríríná re uríniginí, “Amípí á má níníro gwí nárearígíápi piaxíníní weaarínímaní. Amípí xwíoxíyo dání díní mófápi, ayí piaxíníní weaaríníriní.” uríniginí.

¹² Xegí wiepísarínowa níbíro re urígíawixíní, “Joxí Parisiowamí e nuríríná ‘Símírírí míwiaríníní.’ ríyaiwiaríníní?” uríagí aí

¹³ o Parisiowa nání ewayí xwíyá re uríniginí, “Ríwéná Gorìxo aiwá xío íwíá muríní níyoní emí yíyoámí eníáriní.” nurírí

¹⁴ ámi Parisiowa nání re uríniginí, “Soyíné awa nání ayá sówí mīsearopaní. Awa síñwí supárigíáwa síñwí supárigíáyo nípemeámí warígíáwa yapí imóníní. Á má síñwí supáriní wo síñwí supáriní womí nípemeámí nuríná níwaúni xwáriníwíyo píeropísíí. Ayínání ayá sówí mīsearopaní.” uríagí

15 Pitao re urɪŋɪnigɪnɪ, “Joxɪ ewayɪ xwɪyɪá áamá aiwá nɪnɪro gwɪnárearɪgɪáɪ nánɪ rɪáɪ áwanɪ neareɪ.” urɪagɪ

16 o re urɪŋɪnigɪnɪ, “Gɪ seaɪepɪsarɪŋáooyɪné enɪ sɪnɪ majɪá rɪseainarɪnɪ?

17 Amɪpɪ áamá nɪáɪ arɪowa egɪápa wé wayɪ nɪrónɪro nɪnɪrɪnáránɪ, awa egɪápa mé nɪnɪrɪnáránɪ, agwɪyo nɪnɪŋɪsáná íkɪ nemoro nánɪ piaxɪnɪŋɪ weaarɪŋɪmanɪ.

18 E nerɪ aiwɪ xwioxɪyo dánɪ ɪwɪ amɪpɪ nánɪ dɪŋɪ móáɪɪ piaxɪnɪŋɪ weaarɪŋɪrɪnɪ.

19 Xwioxɪyo dánɪ dɪŋɪ nɪmoro yarɪgɪáɪ ‘Sɪpɪ oimɪxɪmɪnɪ.’ yaiwiarɪgɪá rɪpɪrɪnɪ. Áamá pɪkɪrɪ ero áamá wɪ tɪnɪ ɪwɪ inɪro ero sɪwɪ piaxɪ eánɪpaxɪ imónɪŋɪyɪ niga uro ɪwɪ mearɪ ero yapɪ rɪrɪ ero áamá wɪ nánɪ íkayɪwɪ rɪrɪ ero

20 yarɪgɪáɪ nɪmorɪná wiwanɪŋɪyo piaxɪnɪŋɪ weaarɪŋɪrɪnɪ. E nerɪ aí áamá wé wayɪ mɪrónɪpa nerɪ aiwá nɪnɪrɪná wiwanɪŋɪyo wɪ piaxɪ weaarɪŋɪmanɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

Émáɪ apɪxɪ wɪ dɪŋɪ xɪxenɪ wɪkwɪronɪ nánɪrɪnɪ.

21 O e dánɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ nurɪ pɪropenɪsɪ émáɪ anɪ Taia tɪnɪ Saidonɪ tɪnɪ tɪŋɪ e emearɪná re enɪnigɪnɪ.

22 Émáɪ apɪxɪ Kenanɪ dánɪ anɪ apiaú tɪŋɪ e dánɪ nɪbɪrɪ jɪamɪne dánɪ nuxɪdɪrɪná rɪaiwá re nura unɪnigɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, mɪxɪ ináyɪ Depitomɪ xiáwoxɪnɪ, joxɪ wá nɪwianeɪ. Gɪ miáímɪ imó dɪŋɪ nɪxɪxérɪrɪ xɪxeanɪŋɪ wikárarɪnɪ.” nura warɪŋagɪ aiwɪ

23 Jisaso xfo eni bi murarinagi nani xegf wiep+sarinjowa nibiro arfki re urayigfawixini, “Apixi ri arfki rfaiwa tini neaxfdarinagi nani joxi xegf miaimi imfo dñf xixeroarinjipi mixi numainowariri ‘Emini.’ urowarei.” urayiaqfa ai

24 o re uriniginini, “Nioni emayo arira wiminiri binjoniman. Gf Isireriyf —Ayf sip+sipf xiawo piraninj m+meafna ami ami uniamoarinjininj imonigfayirini. Ayf nani binjonirini.” urfagi aiwi

25 ianwi e nibiri xominj niyikwiri minj xwafayo nikwrori re uriniginini, “Aminaoxini, arira ni.” urfagi

26 o re uriniginini, “Nioni aiwa niaiwf narigfapi nurapiri sfwiyo mini wiarfnayf, jixi ‘O nanj yarini.’ riyaiwiarinini?” urfagi ai

27 i re uriniginini, “Aminaoxini, wauyene sfwininj imoninjagwi nani nepa ninarinini. E neri ai sfwiyf xiawo aiwa ikwianwfyo ef ninweamanai aiwa niniri yunf mamowarf efyf m+meanf yarinfirini.” urfagi

28 o re uriniginini, “Ineyi, jixi aga dñf xixeni ninikwrori rarinagi nani jixi simoniffyf xixeni nimonininoi.” urana re eniginini. Xemiiai nanj eniginini.

Simixf obaxfyo nanj imimiximf enj nanirini.

29 Jisaso e dani pni niwiarimi nuri ipi Gaririwami nipweri dfwf minjyoyo nani niyiri ef njweanana

30 ama oxf apixi ayá wí o tñf e nani niyoamiro wí sikwf ikf egfayo níméra yaro sinwf

supárigfáyo níméra yoaro xwiýfá marf manf
píronigfáyo níméra yoaro simixf xixegfni obaxf
tífáyo níméra yoaro nero xegf síkwf tíf e
tayaríná o nanf imimiximf winiginifi.

³¹ Nanf imimiximf wiarinagf oxf apixf e
epíroyf egfáyf manf píronigfáyf ámi xwiýfá ríro
enf kírinf egfáyf ámi ú úoro síkwf ikf egfáyf
ámí anf uro sínwf supárigfáyf ámi sínwf aníro
yarinagfa níwiníro ayá níriwamóníro Nwáf
Isíreriyfáomi yayf seáyf e umegfawixini.

Oxf 4,000 apimi aiwá mni winf nánirini.

³² Jisaso xegf wiepísarínowami “Eini.” nuriri
re uríniginifi, “Ámá oxf apixf tiyf nioní tñí sfá
wíyaú ríxa nweanwáriní. Wigf aiwá nípríyf
menagf nání nioní dínf sípí niariní. Nioní ayf
agwf wiaríná nurowárinfáyf, óf e sínwf xaxá
upeyiniginirí nání rarínifi.” uráfagi

³³ wiepísarínowa re urígfawixini, “Ámá dínf
meanf rímíniyoí. Gími nurane aiwá ámá none
tñí epíroyf egfá tiyf níniro agwf ími uyini nání
urápaniréwiní?” uráfagfa

³⁴ o re uríniginifi, “Soyné bisfkerfá ararí
maxirínóí?” uráfagi awa “Bisfkerfá wé wíúmí
dánf waú tñí peyf orá yeáyf bia tñirini.” uráfagfa

³⁵ o oxf apixf e epíroyf egfáyo “Xwíáyo éf
níjweaxa úpoyí.” nurímáná

³⁶ bisfkerfá wé wíúmí dánf waú apí tñí
peyf apia tñí nurápirí Goríxomí yayf níwirí
kwíkwírimf nerí wiepísarínowami wiayíaná awa
nurápiro ámáyo yanf níwia úáná

³⁷ ayí níníro agwí ímí uyíagí wíepísarínjowa aiwá ayí níníro t́ápia nímeamero soxí íá wé wíúmí dájí waúmí magwí nímíro tígíawixíní.

³⁸ Apíxí t́íní niaíwí t́íní maríái, oxowa aiwá apí níáwa 4,000 imónígíáríní.

³⁹ Jisaso “Segí ańí úpoyí.” nurowárimáná wíepísarínjowa t́íní ewéyo nípíxemoáníro nuro Magadani íwiékínímeagíawixíní.

16

“Ekíyíní ańínamí dájí neaíwapíyí.” urígíá náníríní.

¹ Parisi wa t́íní Sajusi wa t́íní Jisasomí níwímearo “O símíxíyo naní imímíxímí nerí aí ekíyíní wí nepaxomani.” níyaiwiro iwamó owíwapíyaneyíníro re urígíawixíní, “Joxí ańínamí dájí ekíyíní bí neaíwapíyí.” uríagíá aiwí

² o re urínínigíní, “Seyíné śápi t́íní yewaní eáagí níwíníríná re rarígíáyínéríní, ‘Yewaní eááyí réwí enírénínjoi?’ rarígíáyínéríní.

³ Wíápi t́íní ení bíramí dání kípíní yarinjagí níwíníríná ‘Iníá yapínírénínjoi?’ rarígíáyínéxíní. Agwíyo yewaní earí kípíní yirí yarinjagí níwíníróná xixení ‘E nímónínínjoi.’ níríro aiwí amípí nioní śímímajóníní imíxarínjapí síńwí nínaníróná ‘Goríxo e oyaiwípoyínírí ŕá neaíwapíyaríní?’ míyaiwiarígíáyínéríní.

⁴ Agwí ríná njweagíáyíné, Goríxomí ŕwímíní nímamoro segí njwáí rínínípi t́íní íwíníní niga uro niga bíro yarígíáyíné, ekíyíní nání

reaxí niseainiri seaimónariṇagí aiwi ekiyinjí wíá rókiamoagí Jonao enjipini seaíwapiyimiginí.” nurárimí píní níwiárimí unjiniginí.

Yisí Parisiowayá tñi Sajusiowayá tñi nánirini.

⁵ Wiepisariṇowa bisíkerfá bí nípíri nání arfá nikeamoro Jisaso tñi ipíyo jfaríwámíni nání nuróná

⁶ o xixewisí ikaxí re uriniginí, “Soyíné Parisiowa tñi Sajusiowa tñi awayá bisíkerfá nímiga uní nání imixariṇí yisoí rininípi nání wáyí oseainí.” uráná

⁷ wiwanṇowa re rinígíawixíni, “None bisíkerfá nimeámi mibíwá enagí nání o mǵxí níneariri neararíni.” rinaríná

⁸ Jisaso awa e rinariṇagí dñí adadí níwiri re uriniginí, “Dñí onímiápi níkwíroarígíoyíné, pí nání segípi re rinariṇoí, ‘None bisíkerfá nimeámi mibíwá nání neararíni.’ rinariṇoí?”

⁹ Soyíné siní níjía mimónipa reṇoí? Nioní bisíkerfá wé wúni kwíkwirímí éáná áamá 5,000 ríxa apáni náná soyíné ámi soxí íá arariyo miárigíápi nání dñí mǵseainarínirani?

¹⁰ Ámi bisíkerfá wé wíúmi dání waú áamá 4,000 nání kwíkwirímí éáná soyíné soxí íá arariyo miárigíápi nání ení dñí mǵseainarínirani?

¹¹ Biaú nioní e éáná soyíné soxí íá obaxíyo miárigíá enagí nání nioní Parisiowa tñi Sajusiowa tñi yisí awayá nání xixewisí ikaxí searáná arige nero ‘O aga bisíkerfá nání mǵneararíni.’

m̄iyaiwí yarìṇoì? Nionì re seararìṇìṇì, ‘Parisiowa t́nì Sajusiowa t́nì awayá yisí nánì wáyí oseainìṇì.’ seararìṇìṇì.” uráná

¹² xegí wiep̄sarìṇowá r̄íxa re yaiwiḡawixìṇì, “Nepa yisí bisíkerfáyo táná n̄m̄iga warìṇ̄p̄i nánì m̄ineararìṇìṇì. Parisiowa t́nì Sajusiowa t́nì uréwap̄iyarìḡf̄ap̄i nánì m̄ix̄d̄ipa oépyòṇìṇì neararìṇì.” yaiwiḡawixìṇì.

Pitao “Joxì Kiraisoxìṇì.” urìṇ̄f̄ nánìṇìṇì.

¹³ Jisaso p̄iropenìs̄i aṇ̄f̄ Sisaria Piripai t́ṇ̄f̄m̄inì nurì nemer̄n̄á xegí wiep̄sarìṇowam̄i iwam̄f̄o yarìṇ̄f̄ re win̄inìḡinì, “Oxí ap̄ix̄f̄ n̄f̄n̄f̄ áamá imónìṇ̄áonì nánì gox̄inì rarìṇoì?” yarìṇ̄f̄ e wíaḡi

¹⁴ awa re urìḡf̄awixìṇì, “Oxí ap̄ix̄f̄ ‘Áamá en̄jan̄f̄ wo n̄wiáp̄f̄n̄mearì r̄f̄a yarìṇì?’ n̄iyaiwiro nánì wí re rarìṇoì, ‘Jono wayí n̄ineameaia un̄or̄f̄anì?’ rarìṇoì. Ám̄i wí ‘Gorìxoyá w̄f̄á rókiamoaḡf̄ m̄ipé aṇ̄f̄nam̄i nánì peyìṇo, Eraijaor̄f̄anì?’ rarìṇoì. Ám̄i wí ‘W̄f̄á rókiamoaḡf̄ Jeremaiaor̄f̄anì?’ rarìṇoì. Ám̄i wí ‘Ayí w̄f̄á rókiamoaḡf̄áyí ám̄i wor̄f̄anì?’ rarìṇoì.” ur̄f̄aḡf̄a

¹⁵ Jisaso re urìṇ̄inìḡinì, “Soȳné enì nionì nánì gox̄inì yaiwiarìṇoì?” ur̄f̄aḡi

¹⁶ Saimonì Pitao re urìṇ̄inìḡinì, “Joxì Kiraisoxì, ar̄f̄owayá xw̄f̄á piax̄f̄yo dánì iwiaron̄f̄oyì rarìṇ̄wáoxìṇìṇì. Nw̄f̄á an̄in̄f̄ s̄in̄f̄ imónìṇ̄om̄i xewaxoxìṇìṇì.” ur̄f̄aḡi

¹⁷ Jisaso re urìṇ̄inìḡinì, “Jonaom̄i xewaxoxì Saimonoxìṇì, joxì n̄rarìṇ̄p̄i áamá wo w̄f̄á m̄r̄r̄ókiamon̄oì. Ḡf̄ ápo, aṇ̄f̄nam̄i ṇweaṇo w̄f̄á r̄r̄ókiámóaḡf̄ nánì joxì yayí osinìṇì.

18 Ripi eni rirariñini, 'Joxi sñáñiñi nimóniri eni eániñoxirini. Sñá piará eapínariñi romi seáyi e áamá nioniyá siyikí imónigfáyí gí aní wiwániñi mixelimfáriní. Obo tñi imónigfáyí eni neániro áamá pikipaxí imónigfáyí aiwi nioni tñi imónigfáyo wí xopirarí wipírfámani.' rirariñini.

19 Gorixo tñi e páwipírfá nani rokí kiniñi imóniñi joxi siapiimfáriní. Joxi xwáyo re dani 'Ayí sipirini.' ránáyí, Gorixo anínamí dani eni joxi sini miripa enána o xami 'Ayí sipirini.' rinífarini. Joxi re dani 'Ayí ananirini.' ránáyí, Gorixo xami émi dani eni 'Ayí ananirini.' rinífarini." nuriri

20 xegí wiepísariñowami arfá jiyikí nori ñwí ikaxí re uriñinigini, "Ámáyo nioni nani 'O yeáyí neayimixemeanfa nani negí arfowayá xwá piaxíyo dani iwiaronfoyi rariñwáorini.' áwaní e muripani." uriñinigini.

Jisaso áwaní "Ninipikipírfáriní." uriñi naniñi.

21 Íná dani o xegí wiepísariñowami sñáni áwaní re nura uníinigini, "Gorixoyá diñíyo dani nioni Jerusaremi nani úaná negí Judayí ámináowa tñi apaxípaniñi imónigfá xwéowa tñi ñwí ikaxí eániñipi mewegfáwa tñi xeaniñi wiwí nikaráná wa ninipikiagfa aiwi ámi sfá wiyaú wiyi órání Gorixoyá diñíyo dani wiápnimeámfáriní." uraríná

22 Pitao Jisasomi xewi jfaminí nimfaumáná mixí re uriñinigini, "Ámináoxini, oweoi! 'Gorixoyá diñíyo dani joxi nearípi wí

osípoyiniri sɪŋwɛ mɪranipa éwɪnigini.'
nimónariní. Wí nisimóniníá meniní." urɛagɪ
aí

²³ Jisaso Pitaomɪ rɛwɛ numorɪ re urɪŋɪnigini,
"Setenoxɪ, rɛwɛ rɪrɪwámɪnɪ nɪpuɪ. Joxɪ
nionɪ nikɪrɪpeaánipaxɛ nikárɪmɪnɪrɪ nánɪ
nɪrarɪŋinɪ. Joxɪ Gorɪxo dɪŋɛ wimónarɪŋɪyo
nánɪ mamó 'Jisaso rɪxa mɪxɛ ináyɛ nimónrɪ
Jerusaremɪ dánɪ neamenɟweanáná nionɪ seáyɪmɪ
imónɪmɪnɪyɪrɛani?' nɪmorɪ nɪrarɪŋinɪ." nurɪrɪ

²⁴ wiepɪsarɪŋɛ nowamɪnɪ re urɪŋɪnigini, "Ámá
'Jisasomɪ ouxɛdɪmɪnɪ.' yaiwiarɪŋɛ goxɪ goxɪ re
éɪrɪxɪnɪ. 'Amɪpɪ nionɪ nɪgɛpɪ nánɪ oemɪnɪ.'
yaiwíyɛ dɪŋɛ peá nɪmorɪ re yaiwíɪrɪxɪnɪ, 'Nionɪ
Jisasomɪ xɛdarɪŋagɪ nánɪ ámá wí nɪbɪro xeanɪŋɛ
niro nɪpɪkiro nɪniro aí ayɛ ananɪrɪnɪ.' nɪyaiwirɪ
nɪxɛdɪrɪxɪnɪ.

²⁵ Ámá Jisasomɪ dɪŋɛ nɪwɪkwɛrorɪ xɛdarɪná
nɪpɪkipɪrɪxɪnɪrɪ éɛ menarɪŋɛ goxɪ goxɪ dɪŋɛ
nɪyɪmɪŋɛpɪ anɪŋɛ ɲwearɛa nánɪ mearɛámanɪ. E
nerɪ aiwɪ éɛ mɪmenɪpa nerɪ 'Nionɪ Jisasomɪ
dɪŋɛ nɪwɪkwɛrorɪ xɛdarɪŋagɪ nánɪ nɪnɪpɪkirónáyɛ
ayɛ ananɪrɪnɪ.' yaiwinarɪŋɛ goxɪ goxɪ dɪŋɛ
nɪyɪmɪŋɛpɪ anɪŋɛ ɲwearɛa nánɪ mearɛárɪnɪ.

²⁶ Ámá wo nionɪ mɪnɪxɛdɛ iyɛá ɛá nɪgwɛ amɪpɪ
emeámɪnɪrɪ nánɪnɪ nérá nurɪ nɪmeáɪsáná xe-
wanɪŋo anɪŋɛnɪ ikeamónáná oyá amɪpɪ anɪŋɛ
nɪxɪrɪrɪ ɲweanɛárɛani? Oweo! Amɪpɪ nɪnɪ
xwɛá tɪyo dánɛ nɪmearɪ aiwɪ xewanɪŋo anɪŋɛnɪ
ikeamónáná amɪpɪ apɪ tɪnɪ anɪŋɛ ɲweanɛa nánɪ
roayírónɪpaxɛ wí meninɪ.

²⁷ Ayɛ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Ámá imónɪŋáonɪ nikɛnɪmɪ

nìweapíríná xixíeá gí ápo anínami inarínípi
anínajowa t́nì axípi niga nìweapímáná nionì
ámáyo neyírorì sipí yarígíáyo xegí enì sipí wirì
naní yarígíáyo naní wirì emfárínì.

²⁸ Nepa seararínì. Woyíné re rogíá royíné
sínì m̀pepa egíámì enjáná nionì woyíné áamá
imónínáonì yeáyí nìseayimìxemearì xwioxíyo
m̀meámí emfá nánì níkínìmì ronjáná woyíné
sìḡwí nanìpíríárínì.” urínìgínì.

17

Jisaso níkínìrì xegí bì imóníní nánìrì.

¹ Jisaso e nurìrì ríxa śá wé ẃúmì dání wo
óráná Pitaomì t́nì Jemisomì t́nì xogwáo Jonomì
t́nì awamìnì nìwirìmeámì d́wí m̀ḡ sepiá bimì
nánì wigípi nìyiro

² nìḡwearo Jisaso wiepìsaríní waú wo awa
sìḡwí anígíe dánì re enìgínì. O xegí bì imónìrì
śmìmaní oyá sogwíníní anìrì rapìrapí oyá ẃá
nókiríná xwínfá eaárìrì enìgínì.

³ E éáná ẃá rókiamoagíá waú Moseso t́nì
Iraijao t́nì —Awaú eníná pegííwaúrì. Awaú o
t́ḡ e anwì e nìrónapìrì o t́nì xwíyá rínaríná

⁴ Pitao Jisasomì re urínìgínì, “Ámínáoxìnì,
none re nìḡwearíná nanìrì. Nionì aní wíkaú
wiwá re opákìmì. Joxì nánì wiwáyì. Moseso
nánì wiwáyì. Iraijao nánì wiwáyì.”

⁵ sínì e uraríná re enìgínì. Agwí ẃá
wúrárínìgínì. Agwí ẃá wúraráná re enìgínì.
Agwípimì dánì xwíyá re rínìgínì, “Ayí oyí
gí niaíwí d́ḡ sìxí uyínáorì. O amípi yarínípi

nánì nionì dínjé yáyé ninarínì. O pí pí searánáyé aráfá wiríínì.” rínarínagì

⁶ wiepísarínjowa aráfá e níwiro xwáfámì nípíkínímearo wáyé níkáríníro warí inínjáná

⁷ Jisaso awa wegé aṇwì e nìbírì wé seáyé e níwikwiárímáná re uríníniginì, “Soyíné wáyé mepanì. Wiápínìmeápoyé.” uráná

⁸ awa sagagí eméfáyé Jisaso áamá wo t́nì míró xegípi ronagì wínigíawixínì.

Wiepísarínjowa Irajao nánì yarínjé wigáfá nánirínì.

⁹ Awa d́wé mìnjé apimì ṕnì níwiárímì níwero Jisaso óf e dánì aráfá j́yíkí norì ṇwí ikaxí xáíwínì re uríníniginì, “Áamá imónínáonì sìnì xwáripáyo dánì m̀wiápínìmeapa enjáná soyíné éde sṇwí wíníápì nánì áamá wíyo áwanjé murípa éfríxínì.” uríagì

¹⁰ wiepísarínjowa yarínjé re wigíawixínì, “Negí ṇwí ikaxí eánínjépi mewegíáwa pí nánì re rarígíárínì, ‘Wíá rókiamoagí Irajao áamá aríowayá xwáfá piaxíyo dánì iwiaroníoyì rarínjwáomì xámì umeaníárínì.’ pí nánì rarígíárínì?” yarínjé e wíáná

¹¹ o re uríníniginì, “Irajao nìbírì áamá wigí dínjé wé rónínjé imónìṕrì nánì wáf nurímerì píránínjé imíxíníárínì.

¹² E nerì aí nionì re seararínínì, ‘Áamá Irajaoónínjé imónínjé wo ríxa b́njé enagì aiwí ayé “Xámì umeanoríani?” m̀yíaiwí sṇwí mí m̀wómíxípa nero wigí dínjéyo dánì śmí t́nì níwiro píkígíawixínì. Áamá imónínáonì enì axípi

e niniro ríninǵ niapipírǵarini.’ seararinǵini.”
uráná

¹³ xegǵ wiepisarinǵowa “Jisaso e neararinǵyǵ ayǵ Jono wayǵ nĩneameaia unǵo nánĩ rĩneararinǵi? Oyǵ, ayǵ orini.” yaiwigǵawixini.

Niaíwǵ imǵó xixéroarinǵ womĩ nanǵ wimixinǵ nánĩrinĩ.

¹⁴ O tĩni xegǵ wiepisarinǵ waú wo awa tĩni oxǵ apixǵ obaxǵ xegǵ wiepisarinǵ wǵa tĩnǵ e epǵroyǵ egǵe rémóáná áamá wo nĩbĩrĩ Jisasoyá sĩmĩmanǵĩmĩ dánĩ xómĩnǵ nĩyĩkwirĩ re urĩninĩgini,

¹⁵ “Ámináoxini, gǵ íwo xóxwǵ nerĩ aga sipĩ ikeamónarinĩ. Wini wíná rǵayo ikeaarĩnĩrĩ iniĩgǵyo eámori yarinǵagĩ nánĩ joxĩ wá orunini.

¹⁶ Joxĩ sinĩ émĩ nǵweanǵáná nionĩ dǵxǵ wiepisarinǵowa tĩnǵ re nĩmeámĩ bǵagĩ aiwĩ awa nanǵ minimixiyipa éǵá enǵagĩ nánĩ rĩrarĩnĩ.” urǵagĩ

¹⁷ Jisaso aninǵ winǵagĩ re urĩninĩgini, “Seyǵné agwǵ ríná nǵweagǵáyǵné dĩnǵ nĩnikwǵroro mepa ero dĩnǵ xenwǵnĩ moro yarĩgǵá tiyǵné, ‘O íníná nene tĩni nĩnǵwearĩ arĩrá neainǵarini.’ rĩyaiwiarinǵoi? Nionĩ xwiogwǵ ararĩ re nĩnǵwearĩ searéwapĩyaríná Gorixomĩ dĩnǵ nĩwikwǵroro enǵ eánĩnǵ oyá gíná nijǵá imónipírǵarini?” nurĩrĩ xanomi “Íwomĩ anǵwĩ re nĩmeámĩ bei.” nurĩrĩ

¹⁸ rĩxa anǵwĩ e nĩmeámĩ báná Jisaso imǵó dĩnǵ xixéroarinǵ mĩxǵ umáináná imǵó pĩnĩ nĩwiármĩ úáná íwo axíná nanǵ enĩninĩgini.

¹⁹ Rǵwǵyo wiepisarinǵowa Jisaso xegǵpĩ nǵweanǵagĩ nĩwiniro nĩbĩro yarinǵ re wigǵawixini,

“Pí nánì imító íwomì díní xixéroarínjo none mîxí umáináná éf mú enjoi?” urágíá

²⁰ o re uríniginí, “Goríxomì díní onímíápi wíkwíroarínagíá nánì imító o aríá niseaimì munjoi.” nurírì xixewisí ikaxí re uríniginí, “Nepa seararíní. Masíté aiwá siyí negí omíníyo íwí urarínwáyí aga onímíápi nerí aí ríwéná nerápirí níróríná íkíáníní roaríníriní. Segí díní Goríxomì wíkwírófáyí apíníní nerínáyí, ‘Díwí míní rípixíní nurí wí e roí.’ uráná ananì aríá niseaimì nurí wí e ropaxíriní. Soyíné apíníní nerínáyí, amípí wí mimíxípxí imóníníámaní. Níní ananì epaxí imónípiríáríní.

²¹ [E nerí aí imító ení eáníní róníní imóníníyí Goríxomì yaríní wirí aiwá ñwáá ñwiráriní nerínání mîxí umáinípxíriní.”]

Jisaso ámí áwaní “Nínípxíkipíáríní.” uríní náníriní.

²² Jisaso tíní wiepísarínjowa tíní Gariri píropenísyó awí neáníroná o re uríniginí, “Ámá imóníníáoní nání ámá wo míyí nuríníjoi.

²³ Míyí nuráná awa nínípxíkiro aiwí ámí sáá wíyaú wíyi wenjáoní wiápnímeámíáríní.” urágí nání awa ayá sipí winíginí.

Takisí aní rídíyowá yarígíiwá nání urápigíá náníriní.

²⁴ Awa ríxa aní yof Kapaneamíyí rínínípmí rémóáná ámá aní Goríxo nání rídíyowá yarígíiwá nání nígwí xwé waú xwiogwí ayí ayo urápayarígíáwa Pitaomí re urémeagíawíxíní,

“Segí seaiepisariŋo aŋí Gorixo nání rídiyowá yaríŋwáiwá nání nígwí waú taríŋorani?” uríagí

²⁵ o “Oyí.” nurími nuri aŋíyo nípawiri Jisaso nání e uríapí nání áwaŋí muríniŋáná Jisaso xámi xixewisí ikaxí bi nuriŋí re uríniŋini, “Saimonoxini, diŋí joxiyá arírerini? Míxí ináyí xwíá tío meŋweagíáyí á máyo takisí nání nígwí nurápiróná wigí á má imónigíáyó uráparigíáraní? Á má xewí wíyo uráparigíáraní?” uríagi

²⁶ o “Xewíyo uráparigíáraní.” uráná Jisaso re uríniŋini, “Ayínáni wigí imónigíáyí takisí nání áxewarí inípaxí meniŋí.

²⁷ Yawawi ení Gorixo míxí ináyí aŋínamí meŋweaŋoyáwawi imóniŋagwí nání awa nígwí aŋí Gorixo nání rídiyowá yarígíwá nání áxewarí inípaxí mimóniŋagi aiwí awa wikí diŋí yeaiwipíríxiniŋí ipíwámi nání nuri kipayá nímori peyí iwamíó á péomi maŋí íá neroámíximáná nígwí bi weŋagi winíŋini. Nígwí apí nímeámi nuri joxí tíni nioní tíni nání nawíni mĩni yeawí.” uríniŋini.

18

“Go seáyí e imóniníáriní?” urígíá nánirini.

¹ Íná wiepisariŋowa “Noneyá negí wo seáyí e neaimóniníó gorini?” níyaiwiro Jisaso tíŋí e aŋwí e níbiro re urígíawixini, “Joxí ríxa míxí ináyí nimónirí neameŋweaŋáná noneyá wo go seáyí e neaimóniníáriní?” uríagí

² o niaíwí onimíá bimí “Eini.” nuriŋí áwini e nurárimáná

3 re uriniginini, “Nioni nepa seararinini. Soyíné diní ‘Ayo seáyí e omúrónimini.’ yaiwiarigíápi diní yaíkiá mimopa ero niaíwí onimiániní mimónipa ero niaíwí ‘Ámá wo seáyí e nínimóniríná ayí ananirini.’ yaiwiarigíápa axípi e miyaiwipa ero nerínáyí, anínami ηweanoyá xwioxíyo wí páwipaxí menini.

4 Ámá ‘Seáyí e imónináonimani. Niaíwí rípi yapí imóninini.’ yaiwíá gíyí gíyí anínami ηweano xwioxíyo míméámí nerí menweanápimi nípáwiro seáyí e imónipíríarini.

5 Gíyí gíyí nioni nínixídiro nání ámá niaíwí rípiamíniní nímimónirónáyí ayí nioni eníniní nímimónariní.

6 E nerí aí ámá niaíwí rípiániní síní diní níkwíroaníro yarigíáyo mírírakí wiarigíá gíyí gíyo Goríxo xeaniní ríá tíní wikáríná enagí nání síní mírírakí míwinínáná ámá wa síná tíní sínwíyo gwí níjimáná rawírawáyo mamówáranáyí ríniní xwé níwinírí aiwí Goríxo wimínírí enípi tíní xíxeni mimóninagí nání ayí ananirini.

7 Ámá wíyo óréámioápayínírí wíwapíyarigíáyí aweyí! Síá wíyi ayí majíá wóríníarini. Goríxo xeaniní wikáríná enagí nání diní sipí wíwiniginí. Ámá wíyo óréámioápayínírí wíwapíyipíríá aiwí ámá e wíwapíyííáyí xeaniní wímeaná enagí nání aweyí! Síá wíyi ayí majíá wóríníarini.

8 Díxí wéú ténirani, síkwú ténirani, íwí nání nísimónirínáyí ‘O ríá aniní weariníyo níkeaáriniginí.’ níyaiwirí níwákwínírí emí

moríini. E ninirínáyí, ríniní xwé nisiniri aiwí wé rasá síkwí rasá enjoxi díní niyimínípi aníní nweará nání nimearínáyí ayí ananirini. Míwákwínipa nerí wé núkaúni tíní síkwí núkaúni tíní siní enánáyí, o ráyó nisikeaáriríná ayí nanímani.

⁹ Díxí síjwíyi ení 'íwí api eí.' ríránáyí, 'Goríxo ríá aníní wearíníyo nikaáríniginí.' niyaiwirí síjwíyi niyónirí emí moríini. E ninirínáyí, ríniní xwé nisiniri aiwí síjwí wíoní anínjoxi díní niyimínípi aníní nweará nání nimearínáyí ayí ananirini. Míyónipa nerí siní síjwí níwaúni tíní anínánáyí, Goríxo ráyó nisikeaáriríná ayí nanímani.

Ewayí ikaxí sipísipí wo aníniní nánirini.

¹⁰ “Niaíwí onímíá rípiá bimi peayí míwianípaní. Ayí rípi nání seararíniní, ‘Anínají apiamí awí mearoarígíáyí anínami Goríxoyá símímaníniní njweaarínagíá nání peayí wí míwianípaní.’ seararíniní.

¹¹ Ayí rípi nánirini. Ámá imónínjáoní áamá íwí néra nuro aníní ikeamónaníro yarígíáyo nání píá nerí yeáyí uyimíxemeámínirí bínjáonirini.” uríniginí.

¹² O xixewisí ikaxí re uríniginí, “Segí díní arírerini? ‘Ámá wo xegí sipísipí 100 enáná wo anínáná bíbí 99 enípi díwíyo níwárimí nurí wíó nání píá mepa eniginí.’ ríyaiwiarínjoi? Oweoi píá enínjoi.

¹³ Ámí ríxa nimearínáyí nepa seararíniní. Yayí sipísipí 99 maníninípi nání winarínípiníní

winińńámani. Anńńo nńni aga yayń seáyımi dńni winińńárini.

¹⁴ Segń ápo, anńnamı ńweanjoyń enı ‘Niaıwń onımiá apia yapı imónıgńáyń wı oanńńıpoyı.’ mıyaiwinıńı.” urıńıniğıńı.

“Segń wo ńwń sıánáyń, re éńıxıńı.” urıńı nńnıńıńı.

¹⁵ O re urıńıniğıńı, “Ámá nionı nıńıxıdıro nńni rıřıxımeá imónıńıyń wo ńwń sikáránáyń, joxı nurı xegıpi ńweanagı nıwıńıńńá joxı dıxıpi nıwımearı ńwń xıo sikárııpi nńni yumıı yarıńı wirıńı. O arıá sıánáyń joxı nanı wımıxıagı nńni sıńı rıřıxımeá imónıńıyń wónıńı nimónırı enııoı.

¹⁶ E nerı aı joxı arıá mısiipa yarııagı nıwıńıńńáyń, ńwń ikaxı nıřıńı eánıııpi tıńı xıxenı nerı ámá wa re rııırı nńni, ‘None enı o yarıńı wıáná o “Oweoı, nionımanı.” rarııagı arıá wıwıńı.’ rııırı nńni ámá waúmıranı, womıranı, nıwirımeámı nurı obaxoyıné ámı yarıńı wirıńı.

¹⁷ O sıńı arıá mıseaipa yarııagı sııwń nıwıńıńńáyń, ámá nionıyá sıyıkı imónıgńáyo áwanı urıřıńı. Ayo enı arıá mıwıpa yarııagı nıwıńıńńáyń, re yaiwıřıxıńı, ‘Sıńı nıřıxımeáo wı mimónıńı. Rıxa émáyıńııı imónırı ámá takıı nńni ńıgwń nearáparıgńáwánııı imónırı nerı wı enıonııı imónıńı.’ yaiwıřıxıńı.

¹⁸ Nepa seararıńı. Seaieısarııáooyıné xwńáyo re dńni ‘Ayı sıııııı.’ rńnáyı, Gorıxo anńnamı dńni enı soyıné sıńı mıřıpa enáná o xámı ‘Ayı sıııııı.’ rıńńárıńı. Soyıné re dńni ‘Ayı

ananirini.' ránáyí, Gorixo xámi émi dání eni 'Ayí ananirini.' riníáriní.

¹⁹ Rípi eni seararini. Xwíá tíyo dání soyínéyá waú amípi wí nání díní axípiní nímori gí ápo, anínamí nweanomi yaríní axípiní wíáná o aríá níwiri xixení e wimixiyiníáriní.

²⁰ Ámá nioniyá imónigíáyí waúniraní, waú woníraní, nioní seáyí e nímeaníro nání awí eánáná nioní áwíní e nweámíá enagí nání wigí díní axípi nímoro yaríní wiarígíápi gí ápo aríá níwiri xixení wimixiyiníáriní." uríniginí.

Yokwarimí aníní miní owílpoyiníri uríní nánirini.

²¹ Íná Pitao níbirí Jisasomí yaríní re winiginí, "Ámináoxiní, ámá joxí nírixídirí nání negí nírixímeá wo íwí ararí níkáránáyí, nioní ení xixení xífo níkáríípa yokwarimí wiimíáriní? "Íwí wé wíúmí dání waú níkáríípi nání yokwarimí níwiimáná enáná ámí wíní níkáráná yokwarimí wiipaxí meníni." uríagí

²² Jisaso re uríniginí, "Joxí wé wíúmí dání waú apíní yokwarimí wíánáyí, 'Ayí Apánirini.' rírimíméiní. Joxí aníní miní yokwarimí wiiríá nání rarínini." nuríí

²³ "Ámá Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí umeñweaníáyí aníní miní yokwarimí wíírixínirí ríá neararíní?" oyaiwílpoyiníri ewayí ikaxí re uríniginí, "Gorixo, anínamí menweano, o mixelí ináyí wo xegí omíní wíiarígíáyí wamí nígwí níwiri 'Idáná awayá niapíírixiní.' níyaiwirí níwimáná níñweanísáná

re enóniŋí imónini. O 'Emá ayá wí ríxa múroníriní. Agwí awa nĩbĩro awayá oniapípoi.' ráná

²⁴ awa nĩbĩro xíoyá urápígíápi nánĩ awayá mĩnĩ nĩwiríná wo xíoyá nĩgwí xwé ayá wí K10,000,000 urápĩño enĩ nĩbĩrĩ aiwĩ

²⁵ xíoyá xixeni e mĩwipaxí enagi nánĩ mĩxí ináyo xegí wíamĩ re urĩŋiniginĩ, 'Nionĩ nĩgwí meámĩ nánĩ oyá iyíá íá amípĩ nurápirĩ áamá wíyo bĩ époi. O enĩ xiepĩ tĩnĩ niaíwí tĩnĩ áamá wayá xĩnáíwánĩŋí nimónĩro omĩŋí wiipíríá nánĩ bĩ nero nĩgwípi nĩmeámĩ nĩbĩro niapípoi.' uráná

²⁶ K10,000,000 urápĩño mĩxí ináyoyá agwí rĩwámĩ dánĩ xwíáyo nĩpĩkínĩmearĩ waunĩ níkárinĩrĩ re urĩŋiniginĩ, 'Nĩgwí niapĩŋípi nánĩ sinĩ dĩŋí nĩkwírorĩ yarĩŋini. Ríwéná nánĩ wenĩŋí nerĩ ŋweáirĩxinĩ. Nĩnĩmeááná joxĩ niapĩŋípa xixeni siapĩmíárinĩ.' uríagi

²⁷ mĩxí ináyo wá nĩwianĩrĩ nánĩ re urĩŋiniginĩ, 'Nĩgwí nionĩ siapĩŋápĩ nánĩ dĩŋí peá móini. Joxĩ ananĩ uĩ.' uríagi aiwĩ

²⁸ omĩŋí wiĩarĩño nĩpeyearĩ xegí wíó 'Ríwéná oyá enĩ xixeni niapíwĩniginĩ.' nĩyaiwirĩ K100 wiŋomĩ siŋwí nĩwĩnĩrĩ íá nĩxerĩ siŋwí íá nĩyámĩxĩrĩ re urĩŋiniginĩ, 'Joxĩyáni ríxa xixeni niapĩmĩnĩrĩ rĩyarĩŋini?' uríagi

²⁹ xegí omĩŋí nawíni wiĩarĩgfíio xwíáyo nĩpĩkínĩmearĩ waunĩ rĩxinĩ re urĩŋiniginĩ, 'Nĩgwí joxĩ niapĩŋípi nánĩ sinĩ dĩŋí nĩkwírorĩ yarĩŋini. Ríwéná nánĩ wenĩŋí nerĩ ŋweáirĩxinĩ. Nĩnĩmeááná joxĩ niapĩŋípa xixeni siapĩmíárinĩ.' uríagi aĩ

³⁰ wífo ‘Ríwéná niapíwínigíní.’ mîwimóníagi íá nîxîrîmî nuri gwí aníyo nîñwirárîrî porisíyo re urîñínigíní, ‘Nîgwí nionî winápa xîxenî niapáná ananî íkweawáríírixíní.’ uríagi

³¹ mîxí ináyoyá omîñí wíiarígíá wífa o e yarîñagi sîñwí nîwîñiro ayá winíagi nuro o éípi nánî mîxí ináyomî áwaní uráná

³² mîxí ináyo ‘Omîñí niîarîño obîñí.’ nurîrî omî rîxa nîwirîmeámî báná o re urîñínigíní, ‘Joxî omîñí niîarîñí sîpíoxíní, joxî wauní rîxîñí nîrîagi nánî nîgwí ámî oyá niapíwínigínîrî siapîñápî nánî dîñí peá rîmoíagi aîwí ámî joxî omîñí niîarîgíí wíomî pí wikárîñínigíní?’

³³ Nionî ayá nîrîrîmîxîrî “Dîxí nîgwí xe owenî.” rîrîagi aîwí joxî pí nánî dîxí wíomî ayá murîmîxîpa éîñínigíní?” nurîrî

³⁴ wikí wóníagi omî íá nîxerî porisíyo mîñî nîwirî re urîñínigíní, ‘Nîgwí nionî winápa xîxenî niapíníe nánî iwaní nîmépéa úrírixíní.’ urîñínigíní.” Jisaso ewayí xwíyíá e nurîmáná

³⁵ xegí wiepîsarîñowamî re urîñínigíní, “Ámá nionî nîñîxídíro nánî segí sérîxímeá imónígíáyí íwí seaikáríápî yokwarîmí mîwiipa nerónáyí, mîxí ináyo xegí omîñí wíiarîñí sîpíomî winípa Gorîxo enî axípi e seainíarîñí.” urîñínigíní.

19

Apíxí emî mîmopa éírixínîrî uréwapíyîñí nánîrîñí.

¹ Jisaso xwíyíá apî nîpîñî nuríísáná Garîrî pîropenísíyo pîñî nîwiárîmî nuri iniígí Jodanî

rapáyo nixemori Judia piropenisí aríwámíni nemi

² áamá oxí apíxí obaxí númí uxídaríná e simíxí tígíáyo naní níwimíxa waríná

³ Parisi wa Jisaso míxí ináyí Xeroto menweane emearíḡagí níwíníro “Jono wayí numeaiá wago enípa xewaníḡo xwíyíá níríríná ríá omeáríni.” níyaiwíro níbíro iwamíó wíwapiyaníro nání yaríḡí re wíḡíawíxíni, “Apíxí pí pí nání níḡíkwíni míyaríḡagí níwíníri emí nímorínáyí, ayí ananíraní? Xwíyíá tígíraní?” uríagíá

⁴ Jisaso re uríḡínigíni, “Bíkwíyo xwíyíá ‘Iwamíó amípí níni níḡíxíríná oxí tíní apíxí tíní imíxíḡíriní.’ ríḡíḡípi soyíné íá nírooro aíwí síní níḡíá mímonípa reḡí?”

⁵ Imíxíḡo xwíyíá ‘Ayínání oxo xaníyaúmí píní níwíárimáná xegí apíxí tíní níḡumíxíníriná ná ayí ná bíḡíḡíḡí imóníḡísíriní.’ ríḡíḡípi ení íá nírooro aí síní níḡíá mímonípa reḡí?

⁶ E níriníri eáníḡagí nání ayaú xíxegíni imónaríḡímaní. Ná ayí ná bíḡíḡíḡí nímoníri emearíḡíriní. Ayaú meáníḡísí nání Goríxo ḡwíríríḡí enagí nání wí emí mímonípa yaníḡíni.” uríagí

⁷ Parisiowa re uríḡíawíxíni, “Joxí neararíḡípi nepa enánáyí, Moseso ḡwí ikaxí níwuríyírí ríwamíḡí nearíná pí nání re níriní eaníriní, ‘Díxí apíxímí emí nímoríná ‘Ímí aníḡí emí móáríni.’ níriní payí e nearí wíowáríriní.’ Moseso pí nání e ríḡíriní?” uríagíá

⁸ Jisaso re uríḡínigíni, “Soyíné aríḡí apíxí emí moaníro yaríḡagíá níseaníri nání xe emí

omópoyiniri sɨnwɛ niseaniri aiwi iwamíó Gorixo
xwɛá imixɨje dánɨ wí e enɨmanɨ.

⁹ Nionɨ re searariɨnɨ, ‘Go go xegɨ apɨxɨ
xámɨɨmɨ emɨ nimori sɨwɨ piaxɨ weánariɨpɨ
nánɨ marɨáɨ, ámɨ sɨɨɨ wí nimearɨná ayɨ ɨwɨ
inarɨɨɨ.’ searariɨnɨ.” urɨagi

¹⁰ xegɨ wiepɨsarɨɨowa re urɨgɨawixɨnɨ,
“ ‘Ámá apɨxɨ nimeámáná emɨ mopaxɨ
mimónɨpa enánáyɨ, apɨxɨ mimeapa nerɨná nanɨ
imónɨpaxɨrɨnɨ.’ neaimónariɨnɨ.” urɨagɨa aɨ

¹¹ o re urɨɨnigɨnɨ, “Soyɨné rɨápi nanɨ e
nimónɨrɨ aiwi ámá nɨnɨ dɨɨɨ axɨpɨ soyɨné
yaiwíápa yaiwipɨrɨméoi. Sa ámá wɨnɨ wɨnɨ
Gorixoyá dɨɨɨyo dánɨ e yaiwipaxɨrɨnɨ.

¹² Ayɨ rɨpi nánɨ searariɨnɨ. Oxowa apɨxɨ
mimeapa epaxɨ imónɨɨyɨ mɨkɨ xixegɨnɨrɨnɨ. Wa
xɨnái agwɨyo dánɨ piáɨ mayɨ xɨrɨɨɨ nánɨ apɨxɨ
mimeapa epaxɨ imónɨɨoi. Wa piáwɨ yónɨɨagi
nánɨ ayɨ awa enɨ mimeapaxɨ imónɨɨoi. Wa
Gorixo nánɨ wáɨ urɨmepɨrɨ nánɨ éɨáwa wigɨ
dɨɨɨyo dánɨ enɨ apɨxɨ mimeapaxɨ imónɨɨoi.
E nerɨ aɨ ‘Gorixo nánɨ wáɨ nurɨmerɨná apɨxɨ
mayonɨ éɨmɨgɨnɨ.’ yaiwiarɨɨɨ go go sa e
yaiwíwɨnɨgɨnɨ.” urɨɨnigɨnɨ.

*Niaíwɨ onɨmiápiamɨ wé ikwɨkwíárɨmɨ enɨ
nánɨrɨnɨ.*

¹³ Ámá wí wigɨ niaíwɨpiamɨ Jisaso wé seáyɨ
wikwíárɨrɨ xwé imónɨpɨrɨ nánɨ Gorixomɨ yarɨɨ
wirɨ oenɨrɨ nimeámɨ barɨɨagɨa wiepɨsarɨɨowa
sɨnwɛ e nɨwɨnɨro mɨxɨ urɨagɨa aɨ

14 Jisaso re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Niaíwɪpia xe obɪpoyɪ. Ámá niaíwɪ onɪmiápia xanɪyaúmi dɪɪɪ nɪwɪkwɪroro yarɪgɪápa Gorɪxomi dɪɪɪ wɪkwɪrófáyɪ o xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ umerɪweanɪá enagɪ nánɪ niaíwɪpia xe obɪpoyɪnɪrɪ sɪɪwɪ wɪnɪpoyɪ. Pɪrɪ mɪwiaíkɪpa époyɪ.” nurɪrɪ

15 apɪami wé seáyɪ e ikwɪkwɪárɪmɪ nɪwimáná e dánɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ urɪɪnigɪɪɪ.

Amɪpɪ mɪmúrónɪɪ wo yarɪɪɪ wɪɪɪpɪ nánɪrɪnɪ.

16 Jisaso e dánɪ warɪná re enɪnigɪɪɪ. Ámá wo nɪbɪrɪ re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Nearéwapɪyarɪɪoxɪnɪ, nionɪ pí nanɪyɪ nerɪná dɪɪɪ nɪyɪmɪɪɪpɪ anɪɪɪ íníná ɪweámɪa nánɪ imónɪmɪárɪnɪ?” urɪagɪ

17 Jisaso re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Joxɪ pí nánɪ nanɪyɪ nánɪ yarɪɪɪ nɪarɪɪnɪ? Gorɪxo ná wonɪ nanɪ imónɪɪagɪ nánɪ joxɪ apɪ nánɪ dɪɪɪ rɪmoarɪɪnɪ? E nerɪ aɪ joxɪ ‘Dɪɪɪ nɪyɪmɪɪɪpɪ anɪɪɪ íníná ɪweámɪa nánɪ oimónɪmɪnɪ.’ nɪyaiwirɪnáyɪ ɪwɪ ikaxɪ eánɪɪɪyo xɪdɪrɪnɪ.” urɪagɪ

18 ámáo re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Pí ɪwɪ ikaxɪ eánɪɪɪyɪ nánɪ nɪrarɪɪnɪ?” urɪagɪ Jisaso re urɪɪɪnigɪɪɪ, “Re nɪrɪnɪrɪ eánɪɪɪpɪ ‘Nɪwiápɪnɪmearɪ ámá mɪpɪkɪpa erɪnɪ. Ámá wɪ tɪnɪ fɪwɪ minɪpa erɪnɪ. fɪwɪ mɪmeapa erɪnɪ. Ámá wo nánɪ xwɪyɪá nɪyimárónɪrɪ yapɪ murɪpa erɪnɪ.

19 Dɪxɪ ápomɪ tɪnɪ inókɪmɪ tɪnɪ wéyo umerɪnɪ. Ámá wɪyo ɪɪwanɪɪoxɪ nánɪ dɪɪɪ sɪpɪ nɪsirɪ menarɪɪpa axɪpɪ e wirɪnɪ.’ E nɪrɪnɪrɪ eánɪɪɪpɪ xɪdɪrɪnɪ.” urɪagɪ

20 áamá re urɪɪnɪgɪnɪ, “Apɪ nɪpɪnɪ nionɪ xɪdarɪɲárɪnɪ. Nionɪ bɪ sɪnɪ mepa enáyɪf gɪpɪrɪfani?” urɪagɪ

21 Jisaso re urɪɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ ‘Píránɪɲɪ oimónɪmɪnɪ.’ nɪsimónɪrɪnáyɪ, nurɪ dɪxɪ iyɪá áá amɪpɪ nɪgwɪ nánɪ bɪ nerɪ nɪgwɪ nɪmearɪná áamá uyípeayɪyo mɪnɪ nɪwimáná nɪbɪrɪ nionɪ nɪxɪdɪrɪxɪnɪ. E nerɪnáyɪ, amɪpɪ ayá tɪɲɪpɪ Gorɪxo anɪnamɪ joxɪ nánɪ awɪ eámeámɪ siárɪnɪfárɪnɪ.”

22 Jisaso e urɪagɪ o arɪá nɪwirɪ amɪpɪ xwé tɪɲo enagɪ nánɪ xegɪ xwioxɪyo dánɪ dɪɲɪ rɪá uxéagɪ nánɪ dɪɲɪ sɪpɪ nɪyaiwia urɪnɪgɪnɪ.

23 Jisaso xegɪ wiepɪsarɪɲowamɪ re urɪɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ aga nepa seararɪɲɪnɪ. Amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ Gorɪxo áamá xɪo xegɪ xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ umenɲewanɪe opáwianeyɪnɪrɪ anɪɲɪ minɪ nero aiwɪ nɪpáwipaxɪ mimónɪnɪ.

24 Rɪpɪ enɪ seararɪɲɪnɪ, ‘Kamerɪ enɪ rapɪrapɪ gwɪ kiwearɪgɪá óɪyimɪ páwipaxɪ mimónɪnɪ. Áamá amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ kamerɪ enɪ óɪyi mɪpáwipa yarɪɲɪyɪ yapi anɪnamɪ ɲweanoyá xwioxɪyo páwipaxɪ mimónɪɲoɪ.’ seararɪɲɪnɪ.” urɪagɪ

25 wiepɪsarɪɲɪyɪ —Judayɪ nɪnɪ “Amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ Gorɪxoyá dɪɲɪ tɪnɪ amɪpɪ meaarɪɲagɪa nánɪ Gorɪxo yayɪ winarɪnɪ.” yaiwiagɪfárɪnɪ. Wiepɪsarɪɲɪyɪ enɪ e nɪyaiwiro nánɪ Jisaso e urɪagɪ arɪá nɪwiróná ududɪ nɪwikárɪnɪro omɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “Joxɪ rɪfɪyɪ nepa enánáyɪ, Gorɪxo áamá gɪyo yeáyɪ uyimɪxemeanɪfárɪnɪ?” urɪagɪa

26 Jisaso sɪɲwɪ agwɪ nɪwɪnɪrɪ re urɪɪnɪgɪnɪ,

“Ámá wigí dñí tñi Gorixoyá xwioxíyo páwipaxí mimóniñi. E nerí aí Gorixo amípi mepa epaxí wí mimóniñagi nání oyá dñí jáyí tñi ayí aí anani páwipaxí imóniñi.” uráná

²⁷ Pitao Jisaso áamáomi “Dixí iyá íá amípi nigwí nání bí nerí uyípeayíyo mñiñi ñwía numáná ññixídirínáyí, Gorixo añínamí amípi ayá tñípi ríñínáríñi.” urípi nání dñí ñimorí Jisasomí re uríñinigiñi, “Aríá eí. Amípi noneyá ññiñi ríxa pñiñi ñwiárími joxí ríxídaríñwáyí pí meaníwáríñi?” uríagi

²⁸ Jisaso re uríñinigiñi, “Nioní nepa seararíñiñi. Gorixo xwíá sñí wírí imíxáná áamá imóniñáoní ríxa míxí ináyí nimónirí meñweañáná soyíné ení negí Isireríyí gwí wírí wírí wé wúkaú síkwí waú eñíyo xíráowayíñéníñí nimóníro mí ómómíximí nero meñweapíráríní.

²⁹ Ámá gíyí gíyí nioní ññixídíro nání wigí añiwámíraní, xexírímeáowamíraní, xexírímeáíwamíraní, xanomíraní, xínáímíraní, niaíwíyoraní, xegí omíñíraní, pñiñi ñwiáríñíá wigí amípi pñiñi ñwiárími uápími Gorixo wípi aga seáyí e múróñínáríñi. Ayí ení dñí ñiyíñípi añíñí ñweapírá nání meapíráríní.”

³⁰ nuríñi wíepísaríñowa “None Jisasomí xámi xídaríñagwí nání seáyí e imóníñwíñi.” yaiwípiñíñiñi re uríñinigiñi, “Agwí ríná xámi xámi imóníáyí ríwéná suríma imónípiñíñi. Agwí ríná suríma imóníáyí xámi imónípiñíñi.” uríñinigiñi.

Ewayí ikaxí wainí omiñíyo wiigíáyí nánirini.

¹ Jisaso ewayí xwiyíá re uriniñigini, “Anínamí ñweaño áamá xío xegí xwioxíyo mĩmeámí nerí umeriñweaníayo yañí numeiríná ayí mĩraxwí róniñí imónini. O wíá móniñími 6:00 a.m. imónáná áamá xegí wainí omiñíyo wiipíri wirĩmeámĩnĩrĩ nánĩ nurĩ

² áamá wa ‘Síá riyimĩ nánĩ xixegíni íkwí wĩna neaiapáná omiñí siianíwĩni.’ uríagíá xegí omiñíyo nánĩ urowariniñigini.

³ Ámĩ 9:00 a.m. imónáná awí eánarigíe nánĩ nurĩ weníñí éyí wĩniñigini. Wa re kikiíá riwa ronagíá niwĩnĩrĩ

⁴ re uriniñigini, ‘Soyíne enĩ gí omiñí niipíri nánĩ úpoyí. Síápĩ tĩnĩ soyíne omiñí niíápĩ nánĩ nigwí xixenĩ seaiapĩmĩni.’ uríagí awa enĩ nuro omiñí wiigíawixini.

⁵ Ámĩ sogwí áwini e enáná rixa 12:00 imónáná nurĩ ámĩ wa e kikiíá ronagíá niwĩnĩrĩ axípi e urowariniñigini. Ámĩ 3:00 p.m. imónáná axípi e eniñigini.

⁶ Ámĩ rixa 5:00 p.m. aṇwĩ e imónáná nurĩ ámĩ wa e kikiíá ronagíá niwĩnĩrĩ re uriniñigini, ‘Síá riyi niyimini pí nánĩ kikiíá re ronoi?’ uríagí

⁷ awa re urigíawixini, ‘Áamá wo “Nigí omiñí niípoyí.” mĩnearĩone enagí nánĩ ronwĩni.’ uríagíá o re uriniñigini, ‘Soyíne enĩ omiñí niipíri gí wainí omiñíyo nánĩ úpoyí.’ uriniñigini.

⁸ Síápĩ tĩnĩ wainí omiñí xiáwo bosĩwomĩ re uriniñigini, ‘Joxĩ omiñí niĩarigíawamĩ “Eini.” nurĩrĩ nigwí mĩnĩ niwiríná ríwíyo úfawamĩ

nɪwɪa nuri xámi úfáwami nɪwiri pɪni wiárei.' urɪagi

⁹ o nuri mɪraxwo urɪɪpa yarɪná áamá 5:00 p.m. dánɪ úfáwa nɪbɪrɪná xɪxegɪni íkwɪ wɪnánɪ wɪnánɪ nɪméáa ugɪawixɪni.

¹⁰ Áamá wɪá mɔnɪɲɪmɪ dánɪ úfáwa nɪbɪrɪná nɪgwɪ seáyɪ e meapɪráoɪnɪrɪ éfáyɪ awa enɪ xɪxeni axɪpɪ íkwɪ wɪnánɪ wɪnánɪ nɪméáa ugɪawixɪni.

¹¹ Íkwɪ wɪnánɪ wɪnánɪ nɪméáa nurɪná mɪraxwo omɪɲɪ xiáwo nánɪ anɪɲúmɪ ikaxɪ nɪrɪnɪro

¹² omɪ re urɪɪawixɪni, 'Sɪápi tɪni nuro omɪɲɪ onɪmiápi éfáwami none wɪá mɔnɪɲɪmɪ dánɪ nura ne yarɪná sogwɪ xaiwɪ neanarɪone tɪni xɪxeni pí nánɪ mɪni wɪni?' urɪagɪa aí

¹³ o awayá womɪ re urɪɪnɪgɪni, 'Gɪ ámaé, nionɪ sɪpɪ wɪ mɪsikárɪni. Joxɪ wɪá mɔnɪɲɪmɪ dánɪ re mɪnɪrɪpa rénɪgɪni, "Joxɪ íkwɪ wɪna niapɪrɪ nánɪ omɪɲɪ siimɪni." mɪnɪrɪpa rénɪgɪni?

¹⁴ Nɪgwɪ nionɪ siapɪá dɪxɪpɪ nɪméámɪ ui. Áamá sɪápi tɪni éf ro "Nɪgwɪ xɪxeni axɪpɪ owimɪni." nɪmónɪagɪ nánɪ joxɪ siapɪápa axɪpɪ mɪni wɪni.

¹⁵ Amɪpɪ nionɪ gɪyɪ niwanɪɲonɪ dɪɲɪ tɪni nɪwirɪnáyɪ, "Ayɪ nɪpɪkwɪnɪmanɪ." rɪniawiariɲɪni? Nionɪ yanɪ ewaniɪ nɪmónɪrɪ yarɪɲagɪ nánɪ joxɪ sɪpɪ dɪɲɪ rɪniawiariɲɪni?' urɪɪnɪgɪni." Jisaso "None xámi xɪdarɪɲagwɪ aí rɪwɪyo xɪdɪáyɪ tɪni xɪxeni neaiapɪnɪárɪani?" oyaiwɪpoyɪnɪrɪ ewayɪ xwɪyɪá apɪ nurɪmáná

¹⁶ re urɪɪnɪgɪni, "Agwɪ rɪná xámi xámi imónɪáyɪ rɪwéná surɪmá imónɪpɪrɪárɪni. Agwɪ rɪná surɪmá imónɪáyɪ xámi imónɪpɪrɪárɪni." urɪɪnɪgɪni.

Xíomi pikipíríápi nání ámi áwaní uríngí nániríní.

¹⁷ Jisaso óf Jerusaremi nání warígíáyo umínirí nání neríná xegí wiepísaríngí wé wúkaú síkwí waú awamí níwirímeámí ná dámíne onímíápi óf e nuróná re uríngínigíní,

¹⁸ “Aríá époyí. Ríxa Jerusaremi nání waríngwíní. E rémóáná áamá imóníngáoní nání míyí uráná apaxípáníngí imóníngíá xwéowa tíní ngwí ikaxí eáníngípi mewegíáwa tíní xwíyíá nínímearióná nioní nání re rínípríáríní, ‘Áamá romí opíkípoyí.’ níríníro

¹⁹ émayí nioní ríperírí nímearíro síkwíá ragí prírí nuyíkiro íkíáyo níyekwíroáríro epírí nání míní níníwíro aiwí sía wíyaú wíyi óráná xwáripáyo dání ámi wiápínímeámíáríní.” uríngínigíní.

Wiepísaríngí waúmi xínáí ríxíngí uríngípi nániríní.

²⁰ Jerusaremi nání ófyo waríná Sebediomí xewaxowaú —Ayí Jemiso tíní xogwáo Jono tíniríní. Awaú tíní xínáí tíní “Jisaso ríxa Jerusaremi nírémoríná míxí ináyí nimónírí neamenweaníyíríani?” níyaiwíro níbíro wauní ríxíngí uraníro nání míngí xwíáyo íkwíróagíá

²¹ Jisaso re uríngínigíní, “Sepíoyíné o pí oneainírí niaríngí?” uríagí í xegí niaíwowaú wiepísaríngí wíamí seáyí e owímónípiyínírí re uríngínigíní, “Joxí ríxa míxí ináyí nimónírí neamenweanáná gí niaíwí rowaú wío wé náúmi dání ngwearí wío wé onamíngúmí dání ngwearí epísíi nání rei.” uríagí aí

22 Jisaso re urɪɪnɪgɪnɪ, “Sepɔyɪné yarɪɪɲɪɲɪ niarɪgɪápi náni nɪjɪá mimónɪpa nero náni yarɪɪɲɪɲɪ niarɪɲoɪ.” nurɪɪɪ ewayɪ ikaxɪ áamá wa xɔmɪ pɪkipɪrɪá enagɪ náni áwanɪ nurɪɪɪná yarɪɪɲɪɲɪ re winɪnɪgɪnɪ, “Awagwɪ iniɪgɪ sɪxɪ nionɪ nɪmɪáwá ananɪ nɪpaxɪ imónɪpɪsɪɪranɪ?” urɪagɪ awaú re urɪgɪsɪxɪnɪ, “Ananɪ nɪpaxowawirɪnɪ.” urɪagɪ

23 o re urɪɪnɪgɪnɪ, “Iniɪgɪ nionɪ nɪmɪáwá awagwɪ enɪ nɪpɪsɪɪrɪnɪ. E nerɪ aí ‘Wɔoxɪ rɪmɪ dánɪ ɲweaɪ. Wɔoxɪ rɪmɪ dánɪ ɲweaɪ.’ wɪ earɪpaxɪ mimónɪɲɪnɪ. Waú gowaú mɪdɪmɪdánɪ ɲweapɪsɪ náni gɪ ápo rɪxa ráɪɪɲɪrɪnɪ. Ayɪnánɪ nionɪ e earɪpaxɪ wɪ menɪnɪ.” urɪagɪ

24 wiepɪsarɪɲɪ wé wúkaú wɪa awaú Jisasomɪ yarɪɪɲɪ e wɪagɪ arɪá nɪwɪro náni wikɪ dɪɲɪ wɪai-wɪarɪɲagɪa aí

25 Jisaso xɔ tɪɲɪ e náni “Eɪnɪ.” nurɪɪɪ re urɪɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné nɪjɪárɪnɪ. Émáɪyá áamá ámɪná menweagɪáwa seáyɪ e nɪwimónɪro paimɪmɪ wɪarɪgɪárɪnɪ. Wigɪ áamá enɪ rɪɲɪ menweagɪáwa enɪ seáyɪ e nɪwimónɪro ‘Xe nonenɪnɪ sɪmanɲwɪyónɪɲɪ yeáyɪ oneaurónɪpoyɪ.’ nɪyaiwɪro yarɪgɪárɪnɪ.

26 ‘Awa seáyɪ e nɪwimónɪro yarɪgɪápa soyɪné enɪ axɪpɪ nimónɪro mepa oépoyɪ.’ nimónarɪnɪ. ‘Gɪ wɪamɪ seáyɪ e oimónɪmɪnɪ.’ yaiwinarɪɲɪ goxɪ goxɪ awayá omɪɲɪ wɪarɪɲoxɪnɪɲɪ wimónɪ.

27 ‘Neaiepɪsarɪɲone wonɪ xámi xámi oimónɪmɪnɪ.’ yaiwinarɪɲɪ goxɪ goxɪ áamá wɪ joxɪ náni re rɪpɪrɪ náni, ‘O wiepɪsarɪɲɪ wɪamɪ xɪnálnɪɲɪ nimónɪrɪ arɪrá wɪarɪnɪ.’ rɪpɪrɪ náni joxɪ e erɪnɪ.

28 Ámá imóniŋáoni yarŋápa axípi éfrixini. Nioni áamá wí arírá nífrixiniri biŋámani. Nioni áamá niyoní arírá wirí nioni nupeiríná gwíniŋf uroayírori eminiri biŋáriní.” urŋiniginí.

Sŋwí supárigííwaúmi naŋf imixiŋf nánirini.

29 O tŋni wiep̄sarŋowa tŋni aŋf yoí Jerikoyi riŋiŋyo dání waríná oxí apíxí ayá wí númí waríná

30 re eniginini. Ámá sŋwí supárigííwaú óf maŋpá tŋni ŋweagííwaú “Jisaso rímaní pwarini.” rinariŋagía aría niwiri ráiwa re urigísisixini, “Ámínaé, negí mixel ináyf Depitomi xiáwoxini wá yeawianeí.” rána

31 áamá obaxí Jisasomi xámí umeagíáyf rímiŋf tŋni re urigíawixini, “Awagwí ráiwa mírípa épiyi.” uríagía aiwí awaú aríki wíni ení tŋni re rigísisixini, “Ámínaé, joxí negí mixel ináyf Depitomi xiáwoxini, wá yeawianeí.” uríagí

32 Jisaso e éf nírónapimáná óf e dání ráiwa re urŋiniginí, “Awagwí o pí oyeainiri rariŋi?” uríagi

33 awaú aŋwí e nibiri re urigísisixini, “Ámínáoxini, joxí yegí sŋwí oyeaoxoaniri rariŋwií.” uríagí

34 Jisaso awaú nání wá wuníagi egí sŋwíyo wé seáyí e wikwiáraná re egísisixini. Niwaúni sŋwí noxoari nanimáná númí uxídigísisixini.

21

Jerusaremiyo nírémoríná mixí ináyf rémoarigíápa rémoŋf nánirini.

¹ Jerusaremi r̕ixa aṇwí e imónáná d̕wí Oripí t̕ñj̕ e aṇj̕ yoŕ Betipasi r̕in̕iṇj̕pimi n̕irémómáná Jisaso wiep̕isar̕iṇj̕y̕t̕ waúmi nurowár̕r̕íná

² re ur̕iṇiṇig̕in̕i, “Awagwí aṇj̕ j̕apimi nán̕i nuri dogí x̕ináí xeg̕t̕ miá t̕ñ̕i e yurár̕in̕iṇag̕i n̕iw̕in̕r̕íná n̕iwaúni níkweari n̕imeámi b̕ípiy̕t̕.

³ Ámá wo s̕iṇw̕í nean̕r̕i ‘Awagwí pí nán̕i íkweaar̕iṇi?’ earánáy̕t̕, re ur̕ípiy̕t̕, ‘Ámináo seáy̕t̕ e éf̕ n̕iṇweari n̕imeámi um̕in̕r̕i yearowár̕iṇo̕t̕.’ uráná xiáwo apax̕t̕ mé eaiapowár̕enap̕in̕iṇo̕t̕.” ur̕iṇiṇig̕in̕i.

⁴⁻⁵ Wf̕á rókiamoag̕t̕ wo n̕ir̕ir̕i r̕fwam̕iṇj̕t̕ r̕ip̕i ean̕j̕p̕i, “Saioni —Jerusaremi nán̕i n̕ir̕iro aiw̕i d̕wí b̕i nán̕i Saion̕iy̕t̕ rar̕ig̕ár̕in̕i. E ṇweag̕f̕áyo re ur̕ípoi̕t̕, ‘Ar̕f̕á époi̕t̕. Seg̕t̕ m̕ix̕t̕ in̕áyo awayin̕̕in̕iṇj̕t̕ nimón̕r̕i dogí xwéomi mar̕f̕ái, dogí miá wom̕i aí n̕iṇweámáná sey̕t̕né t̕f̕ám̕in̕i bar̕in̕i.’ ur̕ípoi̕t̕.” n̕ir̕ir̕i r̕fwam̕iṇj̕t̕ ean̕j̕p̕i x̕ixen̕t̕ imón̕in̕t̕ nán̕i Jisaso awaúmi e urowár̕iṇiṇig̕in̕i.

⁶ Wiep̕isar̕iṇj̕t̕ awaú nuri Jisaso ur̕f̕pa e neri

⁷ dogí miá t̕ñ̕i x̕ináí t̕ñ̕i níkweari n̕imeámi n̕ib̕iri wig̕t̕ iy̕f̕á dogí miáomi seáy̕t̕ e níkwíar̕iro Jisaso seáy̕t̕ e n̕iṇweari n̕imeámi war̕íná

⁸ m̕ix̕t̕ in̕áy̕yo yay̕t̕ wian̕iro nán̕i yar̕ig̕f̕ápa áamá ox̕t̕ ap̕ix̕t̕ ep̕íroy̕t̕ nero númi x̕f̕dar̕ig̕f̕áy̕t̕ obax̕t̕ Jisaso iy̕f̕áyo seáy̕t̕ e nosaxa opun̕r̕i wig̕t̕ iy̕f̕á n̕ip̕ir̕iro óf̕ e íkwian̕w̕í neapára uro wí wéw̕t̕ i̕w̕t̕ n̕idoayiro íkwian̕w̕í neapára uro ner̕íná

⁹ xámi umeaar̕ig̕f̕áy̕t̕ t̕ñ̕i r̕fw̕yo ux̕f̕dar̕ig̕f̕áy̕t̕ t̕ñ̕i r̕f̕aiw̕á re nura ug̕f̕awix̕in̕i, “M̕ix̕t̕ in̕áy̕t̕ Dep̕itomi xiáwo rom̕i yay̕t̕ seáy̕t̕ e dán̕i oumeaney̕t̕. Ámá Áminá Gor̕ixo urowár̕enap̕iṇj̕t̕ ro —Neg̕t̕

aríowa o nánì wenìḡ neri ḡweaḡáná xwiogwí obaxí múroagírìní. O Gorìxoyá dḡḡ tḡnì seáyì e imóníwìḡḡnì. Gorìxo seáyì éḡḡ ḡweaḡomì yayí seáyìḡḡ dání oumeaneyì.” Ríaiwá e nìra nuróná oxí níkéa nuro

¹⁰ rìxa Jerusareḡ rémóáná e ḡweagíáyí mírí mírí neamero re rìḡḡawìxìní, “Ámá o go nánì ríá rariḡoi?” rìnaríná

¹¹ oxí apíxí xío tḡnì warìḡíáyí re urìḡawìxìní, “Gariri pìropenìsḡyo aḡí yoí Nasareti dāḡo, Gorìxoyá wíá rókiamoarìḡ Jisaso nánì rariḡwìní.” urìḡawìxìní.

Ámá aḡí rìdiyowá yarìḡḡiwámì ínìḡḡ dání bí inarìḡíáyí emì mìmeámí eḡí nánìrìní.

¹² Jisaso aḡí Gorìxo nánì rìdiyowá yarìḡḡiwámì nìpáwìrì ámá aḡí iwámì ínìḡḡ dání bí inarìḡíáyó mìxídamí wiowárirì ámá ḡḡwí senisí ninayiro tarìḡíáyíyá íkwiaḡwí mìḡḡwiárí erì ámá inḡ xawiówí rìdiyowá nánì bí inarìḡíáyí íkwiaḡwí éḡ ḡweaarìḡápì mìḡḡwiárí erì neri

¹³ mìxí re urìḡḡḡḡnì, “Aḡí riwá nánì ríwamìḡ re nìrìḡḡ eánìḡ, ‘Aḡí Gorìxonìyáiwá ámá xwíyíá rìrìḡ nìpíríá nánìwárirì.’ nìrìḡḡ eánìḡaḡí aí soyíné íwí meaarìḡíáyí yarìḡíapa axíḡḡḡḡ nero nánì aḡí riwá íwí meaarìḡíáyíyá aḡíḡḡḡ imónìḡ.” urìḡḡḡḡnì.

¹⁴ E nurìḡ sìḡḡ aḡí Gorìxo nánì rìdiyowá yarìḡḡiwámì ínìḡḡ emearíná sìḡwí supáḡíáyí wí tḡnì síkwí íkí egíáyí wí tḡnì o tḡḡ e nánì bání o naḡí imìḡḡḡḡ wíagì

¹⁵ apaxíḡḡḡ imónìḡḡá xwéowa tḡnì ḡwí íkaxí eánìḡḡḡ mewegíáwa tḡnì Jisaso emìḡ e éḡḡ

sijwí nîwîniro niaíwí o nánî anjîwámi ínimî dání ríaiwá re nîra warîŋagíá, “Negí mîxí ináyí Depitomî xiáwo romî seáyí e oumeaneyí.” nîra warîŋagíá aríá e nîwîro nánî wikí dîŋí nîwîaiwîro

¹⁶ mîxí re urígíawixîni, “Píne niaíwí joxî nánî rarígíáyí aríá rîwîŋîni?” uríagíá Jisaso re urîŋîniŋîni, “Oyî, aríá nîwîrî aiwî soyíne xwíyíá Gorîxo nánî re nîrîniŋî eánîŋîpî, ‘Dîŋí joxíyáyo dání niaíwí onîmiápîa tîni sîni amîŋî narîŋîpîa tîni yayí seáyîmi dání rîmepîrîárîni.’ nîrîniŋî eánîŋîpî soyíne íá nîrîro aí rîxa agwî xîxenî imóníagi nîwîniro aí sîni dîŋí mîmoarîŋoi.” urîŋîniŋîni.

¹⁷ E nurîmo awami pîni nîwiárîmi nîpeyearî aŋí apîmi pîni nîwiárîmi nurî aŋí yoí Betani nánî nurî e sá wenîniŋîni.

Íkíá pikína ramîxîŋí nánîrîni.

¹⁸ Sá wenî wíápi tîni ámi Jerusaremî nánî nîbîrîná agwí wíáná

¹⁹ wenîŋí éyí wîniŋîniŋîni. Íkíá pikí wîna óf e jîfîna ronagi nîwîniŋîni “Sogwí bî odanîmîni.” nîyaiwîmi nurî aŋwî e dání wenîŋí éyí wîniŋîniŋîni. Sogwí mîwepa îwîni inárîŋagi nîwîniŋîni íkíánami nîramîxîrî re urîŋîniŋîni, “Íkíá pikí rînaxî, sogwí wîni weríámani.” uráná apaxí mé yîweárîŋîniŋîni.

²⁰ Apaxí mé yîweárîagi wiepîsarîŋowa e nîwîniro ududí nîwîro yarîŋí re wigíawixîni, “Íkíá pikí ana arîre nerî apaxí mé yîweárîŋoi?” uríagíá

21 Jisaso re uriniginini, “Nioni nepa seararinini, ‘Soyíne Gorixomi diní wíkwíro ro diní biaú mimaxiripa ero “Gorixoyá diní tñi íkíá rina e epaxnamani.” miyaiwipa ero nerínáyí, ayí xixeni nioni yarínápa nimónininoi. Íkíá rina nánini mirarinini. Díwí mñí apimi aí “Ripixini nuri rawírawáyo piéro.” uránáyí xixeni e nimónininoi.

22 Pí pí nán Gorixomi rixiní nuri diní níkwírorínáyí, xixeni axípi e simixiyiníarini.’ seararinini.” uriniginini.

“ ‘Néní tñoxi imónei.’ go ririnoi?” urígíá nánirini.

23 O ámi Jerusaremi niremori rixa añí Gorixo nán ridiyowá yarígíwámi nípawiri ámayo uréwapíyaríná apaxípaniní imónigíá xwéowa tñi wigí Judayí mebaowa tñi níwímearo re urígíawixini, “Joxi arige nimóniri amipi nene añí riwámi inimi dani yarínwápi pírí wiaíkímí yarini? ‘Joxi néní tñoxi imónei.’ go riríagi e yarini?” uríagíá aí

24 Jisaso re uriniginini, “Nioni eni yaríní bi oseaimini. Soyíne nioniyápi áwaní niranáyí, nioni eni ‘Api eti.’ nírfo nán áwaní searimíni.” nuri

25 re uriniginini, “Yaríní nioniyá rípi seaimíni. Jono wayí níneameaia uño wayí Gorixoyá diní tñi neameainírani? Xegí diní tñi neameainírani?” Yaríní e wíaná wiwaninowa re rinígíawixini, “ ‘Jono Gorixoyá diní tñi eníni.’ uránáyí, re nearininoi, ‘Soyíne pí nán aríá míwí egíarini?’ nearininoi.

²⁶ E neri aí ‘O xegí dñj tñi enjñrñi.’ uránáyí, áamá sipfá re epíroyí egfáyí, ‘Jono Gorixoyá wíá rókiamonjñani?’ yaiwiarigfáyí iwanj neamépepñixñi.” nñrñiro

²⁷ Jisasomi re urigfawixñi, “None majfárñi. Jono dñj goyá tñi enjñrñi?” urfagfá o re urññinigñi, “Nionñ enñ ‘Amñpí apñ pñrñ wiaíkmñ ei.’ nñrño nánñ áwanj searñmñméñi.

Ewayí ikaxí xñráxogwáowau nánñ urññ nññrñi.

²⁸ “E neri aí ewayí xwiyfá rñpñ nánñ segí dñj arñre yaiwiarñjñ? Áamá wo xegí niaíwí wau tñjo xámi xñráomi nuri re urññinigñi, ‘Íwe, joxñ negí wainñ omññfyo nánñ nuri omññf ei.’ urfagñ

²⁹ o re urññinigñi, ‘Oyñ, numñññi.’ nurimáná muññinigñi.

³⁰ Xano xogwáomi nuri axñpñ ‘Omññfyo nánñ nuri omññf ei.’ uráná o re urññinigñi, ‘Oweoñ, numñméñi.’ nurimáná rñwñfyo dñj sipñ nñyaiwirñ ‘Gí ápomñ “Oweoñ.” pí nánñ rñá urñññi?’ nñyaiwimi nuri omññf enññinigñi.” Jisaso ewayí xwiyfá apñ nurimáná

³¹ awami yarññ re winññinigñi, “Awau go go xano urññpa xñxenñ arñá nñwirñ enññinigñi?” urfagñ awa “Xogwáorññi.” urfagfá Jisaso re urññinigñi, “Nionñ nepa seararñññi. Apñxñ ede dánñ iyñ oikñxearñgñíwa tññ áamá íwñ yarñgñá, takisñ nánñ nñgwñ nearáparñgñá tññ Gorixoyá xwioxñfyo ananñ nñpáwiro ñweapñrñá aiwñ soyñné páwipaxñ mimónññjñ.

³² Ayñ rñpñ nánñ seararñññi. Jono nñbñrñ wé rónññf oimónñpoyññrñ searéwapñyíagñ aí

soyíné xiráo enípa aríá mīwigíawixíni. Apíxí iyí ede dání warígííwa t́níní takísí nání nígwí nearáparígíáwa t́níní xogwáo enípa Jonomí aríá nīwiro saníj́ ímónaríjagíá soyíné sījwí e nīwíníro aí xogwáo enípa ámí ríwíyo dínj́ sípí nīyaiwiro ‘None pí nání aríá mīwipa yaríjwíní?’ nīyaiwiro saníj́ mímónígíawixíni.

Ewayí ikaxí wainí omíj́ sījwí uwíníarígíáyí náníríní.

³³ “Ewayí xwíyá ámí b́ rípí aríá nípoyí. Ámá xwíá t́j́j́ wo wainí uraxí íwíá nurírí xwíná nírórí wainí xegí iníj́ nípíríá nání wainí sogwí xoyíkímí eníá nání sījáyó óf ní-morí wainí omíj́íyo áwínímí anj́ awí j́weapíríá nání seáyí émí nímíra nīpeyírí néísáná ámá wí umeipíríá nání re uríj́níní, ‘Wainí sogwí niáf éánáyí, b́ soyíné segí mearo nioní ǵ mearí emíá nání nioníyá omíj́ rípímí ananí sījwí nīwínípíríáraní?’ nurímí anj́ wíyo ememínírí nání nurí nīj́weanísáná

³⁴ wainí sogwí ríxa niáf éáná xegí omíj́ wíiarígíá wamí re uowáríj́níní, ‘Soyíné nuro wainí nioní nání nítíápi nurápauípoyí.’ uowáríagi aí

³⁵ omíj́ sījwí uwíníarígíáwa x́o uowáríáwamí womí iwanj́ mépero womí píkiro womí śj́j́ earo egíawixíni.

³⁶ Omíj́ xíáwo ámí omíj́ wíiarígíáyí obaxí onímíápi wamí uowáríagi aí omíj́ sījwí uwíníarígíáwa xámíjowamí wigíápa axípi wigíawixíni.

37 Ámí ríwíyo o xegí xewaxo nurowáriti re yaiwiniḡini, ‘Nigí íwomiyí xwiyá xixeni aría wipíraoi.’ yaiwíagi aí

38 omiḡi sḡwí uwiniariḡíáwa xewaxo barinḡagi niwiniro re rinigíawixini, ‘Xanoyá diḡi tíḡo nimóniri amípí meanfo iwo barini. Oyá amípí meanfáwá nání omi opíkianeyi.’ niriḡi

39 omi íá nixero omiḡiyo bíaniriwámini nimoairo píkiḡíawixini.” Jisaso e nuriri Judayí ámináowa re oyaiwípoyiniri “None omiḡi sḡwí uwiniariḡwáonéniḡi imóniḡagwi nání rineararin?” oyaiwípoyiniri ewayí xwiyá e nurimáná

40 ayo yariḡi re wininiḡini, “Omiḡi xiáwo nibiríná omiḡi sḡwí uwiniariḡíáwami pí wininiḡi?” uríagi

41 awa re uríḡíawixini, “Sipí yariḡíáwamiyí eni sipí niwikárimáná ámi áma wa ‘Xwiogwí ayí ayo wainí sogwí niáf éaná anani nidiḡane o nání utianfáwáriní.’ yaiwíáwami re uriníáriní, ‘Gí omiḡi rípi sḡwí niwiniírixini.’ uriníáriní.” uríagíá

42 Jisaso re uriniḡini, “Ewayí xwiyá áma Gorixo seyíné yeáyí seayimixemeaníá nání uowárenapínfo nání niriḡiri eániḡi rípi eni ‘Sḡá aḡi mirariḡíáwa sḡá awiaxí nání pía neríná wo “Sipíriní.” niriro emi mófo nání Gorixo “Sḡá o tḡni xámi nitiḡínáyí, aḡi eḡi neániḡi naḡi imóniniḡoi.” niriḡi sḡá o nimeari táná aḡi eḡi neániḡi naḡi imóniḡíriní. Gorixo e éf eḡagi nání nene sḡwí niwiniḡíná aga imiriḡi mimóniḡagi winiḡwini.’ E niriḡiri eániḡipi

soyíné sɪnɪ ɪ́á mɪropa egɪ́árani? Oweoɪ, ɪ́á nɪro
aiwɪ dɪŋɪ mɪmoarɪŋoɪ.

⁴³ Ayínánɪ gɪ́ Judayíné re seararɪŋɪnɪ, ‘ “Gorɪxo
nene xɪo xegɪ́ xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píránɪŋɪ
neamenɲweanɪ́árɪnɪ.” rɪyaiwiarɪŋoɪ? Oweoɪ!
Omɪŋɪ sɪŋwɪ uwɪniarɪgɪ́áwa yapɪ arɪkɪ néra
warɪgɪ́áyíné Gorɪxo xɪo xegɪ́ xwioxɪyo nɪpáwiro
onɲeápoyɪnɪrɪ sɪŋwɪ seanɪnɪ́ámanɪ. Ámá
xenɲwɪ wɪ sanɪŋɪ nimónɪro wé rónɪŋɪ yarɪgɪ́áyɪ
opáwɪpoyɪnɪrɪ sɪŋwɪ winɪnɪ́árɪnɪ.’ seararɪŋɪnɪ.

⁴⁴ Xwasɪwɪ yeáyɪ bɪmɪ sɪŋá nɪpiérorɪ nearɪná
yunɪ wárarɪŋɪpa sɪŋáonɪ ámá gɪyo gɪyo nɪpiérorɪ
nearɪná axɪpɪ xwasɪwɪ yunɪnɪŋɪ imɪximɪ́árɪnɪ.”
Jisaso xɪo sɪŋáonɪŋɪ nimónɪrɪ nánɪ e urɪagi

⁴⁵ apaxɪpánɪŋɪ imónɪgɪ́á xwéowa tɪnɪ Pari-
siowa tɪnɪ ewayɪ xwɪyɪ́á apɪ wiwanɪŋowa nánɪ
rɪnarɪŋagi arɪ́á nɪwiro “None nánɪ rɪ́a rarɪnɪ?”
nɪyaiwiro

⁴⁶ “Omɪ rɪxa ɪ́á oxɪraneyɪ.” yaiwɪ́áyɪ
oxɪ apɪxɪ nɪnɪ Jisaso nánɪ “Gorɪxoyá wɪ́á
rókiamoarɪŋorɪ́ani?” yaiwiarɪŋagɪ́a nánɪ ámɪ
wáyɪ nero wɪ e megɪ́awixɪnɪ.

22

Ewayɪ ikaxɪ aiwá apɪxɪ meanɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso ámɪ ewayɪ xwɪyɪ́á wɪ nurɪ́rná re
urɪŋɪnɪgɪnɪ,

² “Ámá xwɪyɪ́á Gorɪxoyá arɪ́á nɪwiro sanɪŋɪ
nimónɪro xɪo xegɪ́ xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ
menɲweanɪ ɲweapaxɪ imónɪŋɪyɪ, ayɪ ewayɪ
xwɪyɪ́á rɪpɪnɪŋɪ imónɪnɪ. Mɪxɪ ináyɪ wo

xewaxo apixí omeaniri nání aiwá xwé riyamí niyárimáná

³ xegí omiñí wiirigíawami re uowáriniginí, ‘Ámá nioni urepeárimenáyó “Aiwá nání bípoyi.” urimépoyi.’ uowaráná awa mixel ináyo uríípa nuro uriméagíaiwi ayí mibípxí wimóniginiginí.

⁴ Mixí ináyo xegí omiñí wiirigíá ámi wami re uowáriniginí, ‘Ámá nioni aiwá rípi nání urepeárináyó re urimépoyi, “Aiwá ríxa riyamí yáriniginí.” nuríro “Xegí burimákau oxíyí tñi sipisipí memé nañwí xixegíni miníñírixá tñi ríxa nípikiri sío kikirómí neri sñá exárinini. Xegí xewaxo apixí meaní nání aiwá imixelápi nání bípoyi.” urimépoyi.’ uowaráná awa áwaní e uriméagíaiwi

⁵ urepeárimeníyí aríkwíkwí níwiro wigí diñí tñi numiro re egíawixini. Wo xegí aiwá omiñíyo nání uniginini. Ámi wo xegí nigwí omiñí bí eminiri nání uniginini.

⁶ Wíá omiñí wiirigíawami íá nixiríro iwaní nimépero pikigíawixini.

⁷ Mixí ináyo ríxa wikí wóníagi xegí simiñí wínarigíawami uowaráná awa nuro ámá xegí omiñí wiirigíawami pikíáyó eni nípikiro wigí añíyí eni ríá niyárimáná enáná

⁸ mixí ináyo xegí omiñí wiirigíá wami re uriginiginí, ‘Gí íwo apixí meaní nání aiwá ríxa riyamí ináriníagi aiwi ámá aiwá api nání urepeárináyí mibípxí wimóníagi nání ayí nípaxí mimónigoí.

⁹ Ayínání soyíné xwamidígíyo nuro ámá óf

e nīmúróniríníyo íwo apíxí meaní nání aiwá imíxíá rípi nípírí bípírí nání áwaní urípoyí.’ uríagi

¹⁰ omíní wíiarígíáwa óf wíyí wíyo nuro áamá nīmúrónirínáyí naní aí tíní sípí aí tíní níwirímeámi níbíro aní aiwá nípírí nání imíxáríwámi dérogíawixíni.

¹¹ Aní iwámi ríxa nídéronagíá míxí ináyo áamá oxí apíxí aiwá nípírí nání bíáyí sínwí wínímíní nání nípáwírí weníní éyí wíníníniginí. Áamá wo aiwá nání níbíríná aikí síní yíní iyíá síní pání nemo níbírí mínwéapa enagi níwíní

¹² re uríníniginí, ‘Ámáoxíni, joxí aiwá rípi nání níbíríná pí nání aikí síní yíní iyíá síní pání nemoxí míbípa éfríní?’ uríagi o xwíyíá bí murarínagi

¹³ míxí ináyo xegí omíní wíiarígíáwami re uríníniginí, ‘Soyíné omí fá níxero gwí wéyo jiro síkwíyo jiro nemáná sá yíníní bíaríwáminí moaípoyí. Sá yíníneyí ríníní ayíkwí míwínípa enagi nání áamá nínwí earo magí íróníro epíríáríní.’ uríníniginí.” Jisaso ewayí xwíyíá e nurí

¹⁴ re uríníniginí, “Goríxo áamá obaxíyo nurepeárirí ‘Nioní tíámíní bípoyí.’ nurí aiwí neyíroríná áamá naní imóníníyí áríní meaníáríní.” uríníniginí.

Nígwí takísí nání émáyo wíarígíá náníriní.

¹⁵ Parisiowa Jisaso e rarínagi aríá níwimowa nuro mekaxí níró omí pasáníní numero xwíyíápai nínwíráraníro nání re rínígíawixíni, “Omí yapí re uréwapíyaníwíní, ‘Takisí

nánì nìgwí émáýí nearáparìgǵápi sínì mìnì wianiréwìni?’ uraníwìni. O ‘Oweoi, sínì mìnì mīwipa époyì.’ ránáyí, émáýí omì íá nìxero gwí yipíráoì. E mīrīpa nerì ‘Oyì, seyíné mìnì nīwiríná apánì yariṇoi.’ ránáyí, áamá omì xídarìgǵá ámì aríá bī mīwí nero pínì wiáripíráoì.” nīrīnīro

16 wiwanīṇowayá wiepīsarìgǵá wamì tǵnì áamá mīxí ináyí Xeroto nīkumīxīnīrī emearìgǵá wamì tǵnì Jisaso nīṇwearī uréwapīyarīṇe nánì uowárìagǵá awa nuro Jisasomì re urémeagǵawixīnì, “Nearéwapīyarīṇoxīnì, joxì nīnearéwapīyiríná nepánì nearéwapīyarīṇoxīrīnì. Áamá Ámīnáowayá sīṇwíyo dánì aí xwíyǵá ámì xegí bī mīrì axípīnì rarīṇoxīrīnì. Sípì rīrì nanǵ rīrì yariṇímanì. Joxì xwíyǵá Gorīxoyánì nepánì xīxenì nearéwapīyarīṇoxīrīnì.” Weyí e numearīro yarīṇí re wigǵawixīnì,

17 “Joxì none neareì. Dìxí dīṇí arīre simónarīnì? Judayene émáýíyá mīxí ináyí Sisaoyì rīnīṇomì takisí nánì nìgwí mìnì wiariṇwápi mìnì nīwiríná ‘Apánì yariṇwīnì.’ rīsimónarīnì? ‘Nīpīkwīnì mīyarīṇwīnì.’ rīsimónarīnì?” urǵagǵá aí

18 Jisaso awa sípì wikáranīro yarīṇagǵá dīṇí adadí nīwirī re urīṇīnigīnì, “Nanǵ rīrì sípì rīrì yarìgǵá royíné, pí nánì iwamíó níwapīyarīṇoi?

19 Émáýíyá nìgwí nene takisí nánì wiariṇwá wo sīṇwí wīnīmì sīwá nípoyì.” urǵagǵí awa nìgwí xío urǵí wo nīmearo sīwá wíáná

20 o re urīṇīnigīnì, “Nìgwí romì sīmīmāṇí

imixiniñf tť tñi yoś eániñf tť tñi goyárinñ?”
uríagi

²¹ awa re urígfawixini, “Ayś émayś mixś ináyś Sisaoyárinñ.” uríagśa o re uriniñiñi, “Amipí Sisaoyá imóniñagi niwiniríná ayś Sisaomi minñ wírxiniñ. Gorixoyá imóniñagi niwiniríná xewaninomi minñ wírxiniñ.” nuriri áamá Gorixo xewaninóniñf imixiñf enagi nánñ omñ diñf owikwírípoyiniri e uríagi

²² awa arśá e niwiro diñf ududś nero pñiñ niwiárimñ ugíawixini.

“Ámá ámi wiápñimeapřřáriniñ.” uriniñf nánřiniñ.

²³ Sśá axíyimi Judayś Sajusiýř rinígfá wí — Sajusiowa re rarígfáwarini, “Ámá piyýýś ámi wiápñimeapřřámaniñ.” E rarígfáwa niñiro “None enñ o nearariñřpa ewayś xwiýśá bi nurirane majśá owikxeáraneyś.” niyaiwiro Jisasomi yariñf niwiróná

²⁴ re urígfawixini, “Nearéwapřyariñoxiniñ, Moseso eníná re niriřř řřwamiñf eanřřiniñ, ‘Ámá wo niaíwř meméá péánáyś xogwáo náó apixś aní nimeari xexirřmeáoyá niaíwř wiemeaíwñiñiñ.’ niriřř eanřřiniñ.” nuriro

²⁵ ewayś xwiýśá řřpi urígfawixini, “Xiráxogwá wé wřúmi dāñf waú imóniñgfá none tñiñ řřweanwáwa re egíawixiniñ. Xiráo xámiñjo apixś nimeari niaíwř meméá péáná

²⁶ xogwáo xřo tñjo xiráoýá apixś aní nimeari aí o enñ niaíwř meméá péáná wřa enñ imñ wo wo nimearo aí niaíwř meméá penowíánáyś

27 í eni yoparí ríwíyo penjinigini.” Ewayí xwíyá apí nurimáná

28 Jisasomi yaríní re wigíawixini, “Ámá níní Gorixo mí ómómíximí eníná wiápínimeáaná xiráxogwá wé wíúmi dání waú imónígíáwa apíxí go goyá imóníníáríani? Pí nání? Ayí awa nowani meagí enagí nánirini.” urágí aí

29 Jisaso re uríniginigini, “Soyíné xwíyá Gorixoyá nírínirí eánínípi tíní oyá ení eánínípi tíní majíá enagí nání majímajíá nero xenwíni rarínoí.

30 Ayí rípi nání seararínini. Ámá pegíáyí níwiápínimearóná anínají yapí nero apíxí mearo wirowi epírámani.

31-32 E nerí aí xwíyá ámá pegíáyí wiápínimeapírápi nání Gorixo re searínípi ‘Nioní Nwíá Ebíríamoyáoni tíní Aisakoyáoni tíní Jekopoyáoni tíní awayáonirini.’ E nírínirí eánínípi soyíné siní íá míropa egíáraní? Oweoi, íá níroro aiwí níjía mimónipa nero rarínoí. Ayí rípi nání seararínini. Gorixo ámá pegíáyí nání Nwíáomani. Ámá siní díní tíníyí nání Nwíáorini.” nurí awa díní re oyaiwípoyínirí, “Negí aríowa pegíá enagí aiwí wigí díní siní siní rimónini?” oyaiwípoyínirí e urágí

33 ámá oxí apíxí e epíroyí egíáyí aríá níwiro o xwíyá uréwapíyarínípi nání díní ududí níwiga ugíawixini.

Nwí ikaxí seáyi e imónínípi nánirini.

34 Jisaso Sajusiowa xwíyá nímeámi bíapi gwí míníníní wákwíagi nání ámi bí murarínagí

Parisiowa siñwí e niwiniro awani axímini awí neánárimáná

³⁵ wigí wo —O ñwí ikaxí eániñípi meweníyí worini. O Jisasomi yapí niwíwapíyirane majía owikíxeáraneyiniri yaríñí re winíñigini,

³⁶ “Nearéwapíyaríñoxiñi, negí ñwí ikaxí eániñíyí niyoni gípi seáyí e imónini?” uríagi

³⁷⁻³⁸ Jisaso re uríñigini, “Ñwí ikaxí re niriñiri eániñípi, ‘Dixí Áminá Gorixomi diñí niñwiráriná diñí sixí uyiri xwioxíyo dani diñí wíkwírori eríini.’ Ñwí ikaxí e niriñiri eániñípi seáyí e imónini.

³⁹ Ñwí ikaxí ‘Jíwaníñoxi nani diñí sipi sinariñípa áma joxi siñwí winariñíyí nani eni diñí sipi axípi e wiríini.’ niriñiri eániñípi eni seáyí e imóníñípi tíni xixeni imónini.

⁴⁰ Xwíyíá Moseso tíni wía rókiamoagíáwa tíni niriro ríwamíñí eagíá ñipini ñwí ikaxí míkí rípiáumi íkwíkwírí inini.” uríñigini.

“Kiraísoyí ríñíño niaíwí goyáorini?” uríñí nánirini.

⁴¹ Parisiowa sini awí eaáriniñáná Jisaso yaríñí bí niwiri

⁴² re uríñigini, “Kiraíso, áma aríowayá xwía piaxíyo dani iwíaroníoyí rarígíto nani segí diñí arírerini? Niaíwí goyáorini yaiwíaríño?” uríagi awa re urígíawixini, “Negí mixel ináyí Depitomi xiáworini.” uríagí

⁴³ o re uríñigini, “Kiraíso sa Depitomi xiáwo enánáyí, o kwíyí Goríxoyá tíni ríwamíñí nearíná o nani aríge ‘Gí Ámináorini.’ niriñí ríwamíñí re eaníriní,

44 ‘Áminá Gorixo gí Ámináomí re uríñinigíni, “Joxí t́níní mǐxí imónígfáyo xopírǎrí ríwiimíáé nání gí wé náúmí dǎnǐ ńweaí.” uríñinigíni.’ nírírǐ eanǐrínǐ?

45 Depito Kiraiso, aríowayá xwǐá piaxíyo dǎnǐ iwiaroníoyǐ rarígfó nánǐ ‘Gí Ámináorínǐ.’ ríñíyǐ aríge nerǐ ámǐ xegí xiáwo imónínǐ?” nurírǐ awa re oyaiwípoyínírǐ “Kiraiso Depitomǐ xiáwo imóníñagǐ aiwǐ seáyǐ e múróníñagǐ nánǐ Goríxomǐ xewaxorǐanǐ?” oyaiwípoyínírǐ e uráná

46 áamá ayǐ ńnínǐ “Kiraiso, áamá aríowayá xwǐá piaxíyo dǎnǐ iwiaroníó sa Depitomǐ xiáworínǐ.” nǐyǐaiwiro nánǐ wíyíyá nǐwiápńńmearǐ murípaxǐ wimóníagǐ ámǐ íná dǎnǐ yaríñǐ bǐ mǐwigíawíxínǐ.

23

“Nwǐ ikaxǐ eáníñǐpǐ mewegíáwa yarígfápa mepanǐ.” uríñí nánírínǐ.

¹ Jisaso xwíyǐá apǐ nuríísáná áamá oxǐ apíxǐ e epíroyǐ egíáyo t́nínǐ oyá wiepísaríñowamǐ t́nínǐ nurírǐ

² re uríñinigíni, “Nwǐ ikaxǐ eáníñǐpǐ mewegíáwa t́nínǐ Parisiowa t́nínǐ wiwaníñowa nánǐ re rínígfárínǐ, ‘Nwǐ ikaxǐ Moseso nínearéwapíyírǐ rǐwamíñǐ eanǐpǐ newaníñonenǐ áamáyo uréwapíyípaxǐrínǐ.’

³ E rínígfá eñagǐ nánǐ ńnínǐ awa searǐáyǐ nǐxǐdíro erǐnínǐ. E nerǐ aǐ awa nanǐ níríro aiwǐ wiwaníñowa píraníñǐ mǐxǐdaríñagíá nánǐ wígf yarígfápa seyíné enǐ mepanǐ.

⁴ Áamáyo ńwǐ ikaxǐ nuríróná sanǐ xwé ayá wíníñǐ gwǐ nǐjiro sanwíyo ikwíararígfárínǐ. E

neri aí wiwaninowa 'Iwamíó wé rení ná woni tñi omíeyoáminí.' wimónarinímaní.

⁵ Amípí awa yarigápi áamá siñwí oneanípoyinri yarigáriní. Awa áamá Gorixomi píraniní xídarigáyí dirí xwíyá Gorixoyá nání díkínarigárí mñíyo díkíníro wigí iyá síríwíyo dání wayaxíniní níyíwára puníyí yíníro yarigápa mé áamá siñwí oneanípoyinri dirí xwé ía níwero díkíníro wayaxí ení sepiá yíwárapiní yíníro nero emearigáriní.

⁶ Awa aiwá xwé imíxarigé nání nurónaraní, rotú aníyo nání nurónaraní, áamá siñwí oneanípoyinri siñániníminí níñweamero yarigáwariní.

⁷ Awí eánarigéraní, makeríá imíxarigéraní, 'Nearéwapíyarinoxiní.' onírípoyinri emearigáwariní.

⁸ Awa e nero aí segí searéwapíyarino ná wonirini. Seyíné niyínéní nioní nínixídiro nání áamá axí imónigáyíné 'Ráre, napíe rínigáyíné imóninagí nání seyíné awa yapí 'Nearéwapíyarinoxiní.' onírípoyinri e mepaní.

⁹ Segí ápo anínamí ñweano ná woni oní enagí nání ení xwíá tíyo dání womí 'Ápoxiní murípaní.

¹⁰ Níseaméra uníó ná woni Kiraiso, áamá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarigíó enagí nání ení seyínéyá wo nání 'Níneaméra waríñoriní.' mirínípa époyí.

¹¹ Seyíné gíyíné seáyí e seaimóninjoyí segí inókíniní nimóniri omíní seaiíwínigini.

¹² Áamá gíyí gíyíné sewaniníyíné seáyí e meníáyíné, Goríxo xwíámí seaimíxíníáriní.

Giyí giyíné ‘Sipíenerini.’ niyaiwiniro ínimí imónfáyíné, Goríxo seáyí e seamenfáriní.

Nwí ikaxí eáninípi mewegfáwa naní ero sipí ero yarigfá nání xwíyíá umeáriní nánirini.

¹³ “E nerí aí nwí ikaxí eáninípi mewegfóyíné tñí Parisioyíné tñí, naní ero sipí ero yarigfóyíné aweyí! Sfá wíyí soyíné majfá seaórínfáriní. Soyíné áamá Goríxomí díní níwíkwíro o yá xwioxíyo nípáwíro nweaaní éfáyo nuréwapíyiríná pírípíríní wíarínagfá nání Goríxo xeaníní rfá tñí seaikárinfá enagí nání díní sipí oseainí. Sewanínóyíné Goríxomí díní míwíkwíropa ero mípáwípa ero nero aí áamá ení xe opáwípoyíní sínwí wínarigfámani.

¹⁴ [Nwí ikaxí eáninípi mewegfóyíné tñí Parisioyíné tñí aweyí! Sfá wíyí soyíné majfá seaórínfáriní. Naní ero sipí ero yarigfóyíné, sfwí yá rfkíníníyí yapí ámayá aiwá pírfí nñí fwí manarínípa soyíné apíxí aní apianípia nání díní sipí míseaí wigí amípí fwí nurápiro anípápia wárarigfáriní. Soyíné Goríxomí ríxíní nuríroná áamá arfá níneairo weyí oneamépoyíní áamá sínwí anígíe dání sepiá níra warigfóyínérini. Ayínáni soyíné xwíyíá áamá wí meárinípírífápa axípi meárinípírífámani. Soyíné rfá tñí meárinípírífá enagí nání díní sipí oseainí.]

¹⁵ Nwí ikaxí mewegfóyíné tñí Parisioyíné tñí aweyí! Sfá wíyí soyíné majfá seaórínfáriní. Naní ero sipí ero yarigfóyíné, ‘Áamá ná jfami nweagfáyí negíníní imónfárixini.’ niyaiwíro rawírawáyo xero xwífáyo aní uro neróná segí yarigfápi ayo uréwapíyarigfóyínérini. Ayí soyínéníní

nimónirínáyí soyíné ríá aníñí wearíñíyo ikeáárínipaxí aiwí soyíné ayo wíwapíyaríñagí nání ayí soyíné niseamúroro anípaxí ríá aníñí wearíñíyo ikeáárínipaxí imóníñoí. Ayínání Goríxo xeaníñí seaikáríníá enagí nání díní sípí oseainí.

¹⁶ Soyíné síñwíníñí supárigíoyíné aweyi! Sía wíyi soyíné majíá seaóriníáríní. Síñwíníñí supárigíoyíné aiwí áamá wíyo óf síwáníñí wiarigíoyíné, áamá wo ‘E emííní. Aní Goríxo nání rídiyowá yaríñwá riwámí dání ríraríñíñí.’ raríñagí níwíniríná re rarigíoyínéríní, ‘Ananíríní. Xíó ríípa mepa nerínáyí, xwíyíá meárinípaxí wí mírariníñí.’ rarigíoyínéríní. E nerí aí áamá wo ‘E emííní. Síná gorí aní rídiyowá yaríñwáiwámí íníní wenípímí dání ríraríñíñí.’ raríñagí níwíniríná re rarigíoyínéríní, ‘Xíó ríípa mepa nerínáyí, xwíyíá meárinípaxí raríní.’ rarigíoyínéríní.

¹⁷ Majímajíá ikáriníro síñwíníñí supáriro egíoyíné, gímní gípi seáyí e imóníní? Síná gorí aní rídiyowá yarígíiwámí wenípi seáyí e rimóníní? Aní rídiyowá yarígíiwá seáyí e rimóníní? Aní rídiyowá yarígíá ñwíá iwámí gorí sínápi sa e wenagí nání ení ñwíá imóníñagí nání aní iwá seáyí e imóníní. Ayínání áamá wo rídiyowá yarígíiwámí dání ráná pí nání ‘Xwíyíá meárinípaxí bí mírariníñí.’ rarígíáríní?

¹⁸ Soyíné rípi ení rarigíoyínéríní. Áamá gíyí gíyí aiwá peaxí taníro nání íráf noa peyiníñe dání raríñagí níwíniríná ‘Ayí ananíríní. Xwíyíá meárinípaxí bí mírariníñí.’ ríro áamá aiwá peaxí

seáyí e ikwiáríníñípmí dání rarínagí níwínírná
 ‘Ayí apimí dání ríípi xixení mepa nerínáyí,
 xwíyíá meárínípxí raríní.’ ríro yarígíoyínéríní.

19 Sínwíníñí supárigíoyíné arige nerí yapí
 e uréwapíyarígíáríní? Gímíní gípi seáyí e
 imóníní? Aiwá peaxí ikwíkwíárímí yarígíápi
 seáyí e rimóníní? Íráfí noa peyíníñípi seáyí e
 rimóníní? Íráfí oníñípi aiwá ñwíá imíxarínagí
 nání íráfípi seáyí e imóníní.

20 Ayínání áamá íráfí oníñípmí dání níñíróná
 aiwá seáyí e ikwiáríníñípmí dání ení raríní.

21 Áamá rídiyowá yarígíiwámí dání níñíróná
 Goríxo aníwámí íníní ñweañomí dání ení
 raríní.

22 Áamá ‘Anínamí dání ríraríníní.’ níñíróná
 Goríxo íkwíañwí éfí ñweañe dání ríro xewaníño éfí
 ñweañomí dání ríro ení yaríní. Ayínání xwíyíá
 soyíné ‘E dání níñírná ananíníní.’ rarígíáyí
 nípikwíní nípikwíní mírírígíoyínéríní.

23 Nwí ikaxí mewegíoyíné tíní Parísíoyíné tíní
 aveyí! Síá wíyi soyíné majíá seaóríníáríní.
 Sípí ero naní ero yarígíoyíné díní sípí oseainí.
 Soyíné aiwá nímiróná aníñí míní yíyí tíní aí
 tíní siyó amípí píráníñí íá níroxo ríxa wé wúkaú
 imóníñáná wo Goríxomí míní níwíro aí ñwí
 ikaxí xwé ríníñí tíyo ‘Díxí áamá imóníñíyo xixení
 wíiarínípa áamá xenwíyo ení axípi wíirííní. Áamá
 xenwíyo ení ayá urímíxíííní. Goríxomí díní
 wíkwírorííní.’ ríníñí ayo soyíné ogámí nero
 onímíápiáni xídarígíáríní. Segí aníñí míní
 yarígíá jíapi píní míwíárípa ero áamáyo naní

mimixipa yarig'ápi eni ero nero siñwiriyí, nanj imónimíniri enjirini.

24 Soyíne siñwínijí supárig'oyíne aiwi áma wíyo óf siwánijí wiarig'oyíne, inaiwá níníro sidiríá onimiápia wenagi niwíniróna anan emi nimamoro aí kamerí xwéríxa wenána siñwí mtiwíní o tñi gwínárearig'oyínérini.” nuriri awa re oyaiwípoyiniri “None ñwí ikaxí xwé eánijíyo ogámí neranéná ayí kamerínijí gwínárearinwárfani? Ñwí ikaxí onimiápia eánijíyo píranijí nixídiranéná ayí sidiríá emínijí mamoarinwárfani?” oyaiwípoyiniri e uriniginini.

25 Ámi re uriniginini, “Ñwí ikaxí meweg'oyíne tñi Parisioyíne tñi aweyi! Sía wíyi soyíne majíá seaórínfárinini. Nanj ero sipí ero yarig'oyíne, Gorixo xeanijí seaikáriníá enagi nání dñj sipí oseaini. Soyíne kapixíyo tñi xwárfá sixíyo tñi bíariwámi dání wayí níroro aí xwioxíyóminini segí f'wí meaarig'áayí tñi uyínií yarig'áayí tñi magwí eni.

26 Parisi siñwínijí supárig'oyíne, kapixíwámi tñi xwárfá sixíwámi tñi xámi xwioxíyóminini wayí róaná bíariwáminini eni nanj imóninijoi.

27 Ñwí ikaxí meweg'oyíne tñi Parisioyíne tñi aweyi! Sía wíyi soyíne majíá seaórínfárinini. Nanj ero sipí ero yarig'oyíne, Gorixo xeanijí seaikáriníá enagi nání dñj sipí oseaini. Soyíne áma xwáripáyo seáyí e m'fá imixáná simajiyí nanj rarínj'pánijí imóninijoi. Íniminíyí áma enj nórówapiri piyanj earinj'pánijí enáná.

28 Áma wí soyíne siñwí niseaniróna 'Wé

rónigfáwarini.’ seaiaiwiariṇagfa wí segf xwioxfýómini nanf ero sipí ero yariḡfápi tñi rikikíríó yariḡfápi tñi magwí enagi siṇwí miseanariḡfáriní.

²⁹ Nwí ikaxí mewegfóyíne tñi Parisioyíne tñi awayi! Sía wíyi soyíne majfá seaórínfáriní. Nanf ero sipí ero yariḡfóyíne, Goríxo xeaniṇf seaikárinfá enagi nání dñi sipí oseainí. Soyíne Goríxoyá wfá rókiamoagfáyfya xwárípayo manf e waripániṇf sñáyo xegf yoí nearo uráráriro áamá wé rónigfá eníná pegfáwa xwáa weyáriníṇe ení mfá imíxíro neróná

³⁰ re rariḡfáriní, ‘None eníná arfowa ṇweaagíná niṇwearane siṇwíríyí, awa wfá rókiamoagfáwamí píkíaríná none ení nawíní wí píkianírí enwámaní.’ rariḡfáriní.

³¹ Sewaniṇoyíne e níríroná xwíyíá nímeáriníro réníṇf rínariṇoí, ‘Negf arfowa wfá rókiamoagfáwamí píkíagfowamí xiáwoneríní.’ áwanf éniṇf rínariṇoí.

³² Soyíne segf arfowa wfá rókiamoagfáwamí nípíkíro yagfápi ní múroro xwíyíá wíní meárinípírí nání ananí éfírxíní.

³³ Sidíroyíne, weaxfá miáoyíne Goríxo xwíyíá níseamearírí rfá aniṇf wearíṇfyo seaikéaáráná aríge nerí urakínípírífaríní? Oweoí, wí nurakínípírífámaní.

³⁴ Píráníṇf arfá époyí. Nioní wfá rókiamoarigfáwamí tñi áamá níjfáwamí tñi ṇwí ikaxí eániṇpí mewegfáwamí tñi soyíne tñi e nání uowárimfá enagi aiwí soyíne awa wamí píkíro wamí íkfáyo yekwíroáriro wamí segf rotú

an̄íyo dánì síkwíá ragí p̄r̄í uyíkiro wa nuro an̄í b̄í bimī n̄weáíe m̄ixí n̄ixída uro ep̄írfárinī.

³⁵ Ayí r̄ip̄í nánì awamì soyíné t̄íñí e nánì urowárím̄fárinī. Soyíné xwíá t̄íyo xwíyíá áamá wé rónigíá niyonì go go p̄ikigíá nánì ríá meárinip̄r̄í awamì soyíné t̄fám̄inī urowárím̄fárinī. Iwamíó wé róniñí Aiboríomi p̄íkinē dánì yoparí wíá rókiamoagí Sekaraiaomi —O íráf̄ r̄id̄iyowá yan̄iro ikwíkwiárím̄ yarígíe m̄idánī en̄áná Goríxoyá an̄í awawá ‘Nwíáxinī.’ rin̄iñē m̄idánī en̄áná áwin̄imī e p̄ikigíorinī. Omì p̄ikigíē nánì xwíyíá meárinip̄r̄í áamá ayo segí t̄fám̄inī urowárím̄fárinī.

³⁶ Nepa searar̄inī, ‘Oxí ap̄ixí agwí ríná n̄weagíáyíné am̄ip̄í nionì searar̄iñá r̄ip̄í n̄iseaímean̄fárinī.’ searar̄inī.

Jerusaremì n̄weáyí nánì r̄iñp̄í nánir̄inī.

³⁷ Jerusaremì n̄weáyíné wíá rókiamoar̄igíáwamì p̄ikiro áamá Goríxo seyíné t̄íñí e nánì urowárénapiñowamì s̄iñá nearo p̄ikiro yarígíáyíné, nionì karíkarí x̄inái miá íwíyo ín̄imī m̄imeám̄ yar̄iñp̄a nionì enì ax̄ip̄í seaim̄in̄ir̄i yar̄íná seyíné m̄iseaimónarinī.

³⁸ Aríá époyí. Goríxo yeáyí n̄iseayim̄ixemearíná an̄í seyíné n̄weaan̄ir̄í egíe r̄ixa an̄ipá imónigoí.

³⁹ Ayí r̄ip̄í nánì searar̄inī. ‘Seyíné nionì s̄iñwí m̄inání n̄éfasáná re r̄ip̄r̄ííná náninī nanip̄r̄fárinī, “Ámináo urowárénapáná weap̄in̄omī yayí seáyí e oumeaneyí.” r̄ip̄r̄ííná náninī s̄iñwí nanip̄r̄fárinī.’ searar̄inī.” ur̄iñinigin̄i.

24

*“Anf ridiyowá yarigfiwá ikwierómioanfáriní.”
urinj nániríní.*

¹ Jisaso anf ridiyowá yarigfiwámi dání nipeyearí waríná xegí wiepísarínowa anf Gorixo nání e míríníníyí awíaxé enagí “Jisaso píráníní sijnwí owíníní.” níyaiwiro árixá wianíro báná

² o re uríniginí, “Soyíné sijná anf tiyí níní sijnwí ríwínarínó? Nepa seararíníní. Ríwíyo sijná kíkíróníní rípiyí wo wíomí seáyí e ikwíaríníníámaní. Sijná ikwíkweyáriníní rípi níní ikwierómioanfáriní.” uríniginí.

*Xeaninj iwamfo wímeanfápi nání urinj
nániríní.*

³ E nurími nuri díwí míní Oripíyo níyirí e éf nweanáná wiepísarínowa Jisaso xegípi nweanagí níwíníro anwí e níbíro yumí yaríní re wigíawixíní, “Joxí áwanj neareí. Sijnápi gíná ikwierómioanfáriní? Sijnwí ayo níwínírane ‘Ó ríxa níweapíní anwí ayoríaní?’ yaiwirane ‘Sfá yoparfíyí ríxa ríyiríaní?’ yaiwirane yanfáwá nání pí ekiyíníyo wínanfáwáriní? Joxí neareí.” uríagfá

⁴ o áwanj nurírná re uríniginí, “Ámá wí yapí searéwapíyipríxíní díní fá níxíró éríxíní.

⁵ Ayí rípi nání seararíníní. Ámá obaxí wo wo níbayíro yof níoníyá níriníro yapí re searéwapíyaníro epírfáriní, ‘Ámá yeáyí seayímíxemeanfá nání aríowayá xwíá piáxíyo dání iwíaroníoyí rarígfo imónínáoníriní.’ searéwapíyaníro éáná ámá oxí apíxí obaxí ‘Nepaxíní.’ níyaiwiro xénwíyo xídíprírfáriní.

⁶ Soyíné ‘Anj nowamini mixí ikwínaroarini.’ rinánáy xwiyá iminj ‘Anj wimi mixí inarinjoi.’ rinimeánáy wáy mepa érixini. Mixí ayí xámi niga nuri aiwi sá yoparí Jisasoni weapimáyi sinirini.

⁷ Ámá gwí wirí niwiápínimearo winiyí tñi mixí iniro ero mixí ináy wí niwiápínimearo winiyí tñi mixí iniro ero anj wiyí wíyo poboní eri anj wamí agwí nání ikeamóniro epíríarini.

⁸ Api nipini e imónarinjagi niwiniríná re yaiwíríxini, ‘Ríwéná xwé enfa nání iwamíó riyí ríyarini? Oyini.’ yaiwíríxini. Apíxí niaíwí xiriminiri neríná diñí re yaiwiarígíápa, ‘Ríwéná ríniñí xwé niminiri nání iwamíó ríniarini? Oyini.’ yaiwiarígíápa soyíné eni nioní rarínjapi imónarinjagi niwiniríná re yaiwíríxini, ‘Ríwéná xeaninj xwé neáímeaníaríani?’ yaiwíríxini.

⁹ Íná soyíné ámá wí fá niseaxero xeaninjí seaikáriro seapíkiro epírífa nání ámá wíyo miní wipíríarini. Ámá gwí ríxí wírí wirími dánj níní soyíné nioní níxídarínjagífa nání símí tñi seaipíríarini.

¹⁰ E seaiaríná ámá obaxí nioní níxídarígíáyí ríwí nínimoro wigí winiyí Jisasoni níxídarígíáyí nání ámáyo miyí uríro ayí tñi símí tñi iniro epíríarini.

¹¹ Ámá wí niwiápínimearo mimóní wíá rókiamoarígíáwa nimóniro ámá oxí apíxí obaxíyo yapí wíwapíyipíríarini.

¹² Ámá ríkíkiríó niga upírífa enjagi nání ámá obaxí wíyo wá níwianiri arírá wiarígíápi pñi wíaripíríarini.

13 E neri aí giyí giyí ení neániro nioní díní níníkwíro nínídarígfáyo sá yoparíyimi nioní ananí yeáyí uyimíxemeámíáriní.

14 Xwíyíá yayí seainaríhí ‘Goríxo xegí xwioxíyo mímeámí neri seamenjweaníá nání segí íwí yarígfápi ríwímíní nímamoro nisaníro njweáírixíní.’ ríníhípí áamá nioní nínídarígfáyí nuro áamá gwí wírí wírí níyoní xwíá rírí nírímíní amí gímí njweagíáyo wáí nurímemáná enáná sá yoparíyi imóníníáriní.

Xeaníhí ríá tíhí wímeaníápi nání uríhí náníriní.

15 “Soyíné wíá rókiamoagí Daniero nírírí eanípí áamá sípí seaikárinjo aní awawá Goríxoyá njwíá ikwíroníníwámí xórórí neri xwíríá ikíxéagí níwíníriná —Áamá giyíné xwíyíá rípi íá róáyíné, díní píraníní morííní.

16 E níwíníriná Judia píropenísíyo njweagíáyí dífwíyo nání éf yíríxíní.

17 Áamá giyí giyí aní waíwíyo nípeyíro seáyímíní ikwíroníníwámí nínjwearóná ‘Sípí neaikárinjo ríxa njwíá imóníne xwíríá ikíxearíní.’ rínarínagíá aríá níwiríná síní mepa éfírixíní. Níwiápnímeámáná amípí ínímí ikwíroníníwámí wenípí mieaniro nání níwepíníro mípáwipa sa níwepíníro dífwíyo nání aníní éf yíríxíní.

18 Áamá aiwá omíníyo yarígfáyí ení aríá e níwiríná amí iyíá meaniro nání aní e nání mupa sa dífwíyo nání éf yíríxíní.

19 Íná apíxí niaíwí agwí egííwa tíní síní niaíwí aminí narígfíwa tíní aníní éf upaxí mimónínagí

nánì awayì! Arige nero díwíyo nánì anjínì éf yipíríáríani? Oweoi.

²⁰ Anjínì éf mupaxí neaimóníniginírì Gorìxomì rìxìnjí re uríírixínì, 'Íná imìnjí mírìpa éwinìginì. Sabaríá enì mimónìpa éwinìginì.' uríírixínì.

²¹ Ayí rìpì nánì seararìnjínì. Gorìxo xwíá imìxírì anjína imìxírì ene dánì áamá xeanìnjí nimóga bagíá aiwì sipí seaikárìño ñwíá imónìje xwíríá ikìxéáná xeanìnjí ríá tínjì seaímeaníárínì. Xeanìnjí íná imóníníá rìpì tínì áamì wí xìxenì imóníníá menínì.

²² Gorìxo xeanìnjí imóníníá apì nánì 'Anjínì pínì owiárínì.' miyaiwiárìpa nerì sìñwíríyí, áamá wíyo yeáyí uyimìxemeapaxímanì. Áamá xíó eyíroárìnjí enagì nánì xeanìnjí apì nánì 'Anjínì anipá oimónínì.' ríníárínì.

²³ Íná áamá wí 'Sìñwí winípoi. Yeáyí neayimìxemeaníá nánì aríowayá xwíá piaxíyo dánì iwiaroníoyì rarìñwáo riworínì.' re searánáranì, wí 'Jííworínì.' searánáranì, aríá mìwìpa éfrixínì.

²⁴ Ayí rìpì nánì seararìnjínì. Áamá wa nìwiápínìmearo 'Oxí apìxí Gorìxo eyíroárìnjíyo yapí wíwapíyipaxí ríá imónínì?' niyaiwiro yapí wíwapíyaníro nánì wí 'Kiraíso, aríowayá xwíá piaxíyo dánì iwiaroníoyì rarìgíó, ayí nionírínì.' ríro wí 'Wíá rókiamoarìñáonírínì.' ríro nero emímì xwé áamá sìñwí mìwínarìgíápi ero ayá rìwamónìpaxí bì ero epíríárínì.

²⁵ Píránìnjí aríá mónípoi. Amípì ríwéná imóníníápi nánì rìxa áwanjì seararìnjagì yapí seaíwapíyipírìxínìrì nánì dínjì nìmore éfrixínì.

26 Nioni rixa pírániḡ áwanḡ searḡá enḡaḡ nání áamá wí ‘Arḡá époyí. O áamá nání dḡḡf meḡḡe jḡamí ḡweaní.’ searáná soyḡné arḡá nḡwiro mupa éḡrḡxḡnḡ. Wí ‘Arḡá époyí. O anḡyo ná ínḡmḡ yumḡí ḡweaní.’ searáná arḡá mḡwipa éḡrḡxḡnḡ.

27 Ámá imónḡḡáonḡ nḡweapḡrḡná ápiaḡwḡ nerḡná anḡ íkwḡrónḡḡ nḡmḡnḡ wḡá ókíarḡḡḡpa nionḡ enḡ wḡá nókía weapḡmḡá enḡaḡ nání áamá wí ‘O yumḡí e ḡweaní.’ searánáyḡ, arḡá mḡwipa éḡrḡxḡnḡ.” nurḡrḡ

28 awa re oyaiwḡpoyḡnḡrḡ, “Nionḡ weapḡmḡáé nání áamá áwanḡ wí rḡpaxḡ menḡnḡ. Ámá nḡnḡ sḡḡwḡ nanḡpḡrḡárḡnḡ.” oyaiwḡpoyḡnḡrḡ ewayḡ íkaxḡ rḡḡ urḡḡḡḡḡḡnḡ, “Naḡwḡ pḡyḡ weḡḡ apurḡ obaxḡ pḡnarḡḡḡrḡnḡ.” urḡḡḡḡḡḡnḡ.

Ámá imónḡḡo weapḡnḡáḡi nánḡrḡnḡ.

29 Ámḡ re urḡḡḡḡḡḡnḡ, “E nerḡ aí xeanḡḡḡ apḡ nḡnḡ rixa nḡsealḡmeámáná enḡáná apaxḡ mé sogwḡ sḡá yinḡrḡ emá wḡá mónḡpa erḡ sḡḡ anḡnamḡ dánḡ exweánowirḡ erḡ amḡpḡ enḡ eánḡḡḡ anḡnamḡ enḡyḡ úḡyḡinḡrḡ erḡ rixa nemáná enḡáná

30 nionḡ ekḡyḡḡḡḡḡḡḡ nḡḡa nḡweapḡrḡ áamá nḡyonḡ sḡḡánḡ wimónáná áamá ḡwḡ arḡ arḡ nḡnḡ áamá imónḡḡáonḡ nikḡnḡmḡ ḡḡ enḡ eánḡḡḡ tḡnḡ anḡ pḡrḡyo dánḡ agwḡ tḡnḡ weaparḡḡaḡḡ sḡḡwḡ nḡnanḡróná ḡwḡ eapḡrḡárḡnḡ.

31 E yarḡná pékákḡ aga enḡ tḡnḡ rḡnḡaḡḡ nionḡ ḡḡ anḡnajowa áamá oxḡ apḡxḡ Gorḡxo eyíroárḡḡyḡ xwḡá rḡrḡ nḡrḡmḡnḡ amḡ ḡḡmḡ ḡweaḡḡáyo wirḡmeapḡrḡ urowárḡmḡárḡnḡ.

Ewayḡ íkaxḡ íkḡá pikḡna nánḡrḡnḡ.

32 “Soyíné ewayí ikaxí íkíá pikína nánì rìnìṅṅpì nánì dīṅṅ nìmorò nìjǎá imónìpoyì. Íkíá pikína mīmìṅwí neánòwimáná ámi iniṅṅ sǎxí nínìrì rìxa mīṅṅ ináná, ‘Rìxa xwiogwírǎni?’ yai-wiarìḡǎrìni.

33 Sīṅwí e nìwìnrò yaiwiarìḡǎpa nionì seararìṅáyí nínì imónarìṅagì nìwìnrǎná re yaiwírǎxìni, ‘O nìweapìni nánì rìxa íwí éṅṅṅ rìrónapìni? Oyìni.’ yaiwírǎxìni.

34 Nepa seararìṅṅni. Ámá ríná ṅweagǎyíné wiyíné sìnì mǐpé ṅweanǎná amǐpí nionì seararìṅapì nimónìnfǎrìni.

35 Anǎna tǐnì xwǎrí tǐnì anǐpá imónìnfǎ enagì aiwí xwíyǎ nioniyá wí surǐmá imónìnfǎmanì.

*“Nionì weapìmfáyì nánì áamá wo nìjǎámanì.”
urìṅṅ nánìrìni.*

36 “Nionì ámi gíná gíná nìweapìmfǎ nánìyí áamá nínì aiwí wo nìjǎá mīmónìni. Anǎnǎjǐ aiwí nionì aiwí nìjǎá mīmónìṅwìni. Sa ḡ áponì nìjǎrìni.

37 Ámá imónìṅǎonì ámi weapáná áamá Nowao tǐṅṅíná yagǎpa axǐpì yarìṅagǎ wìnimǎrìni.

38 Iniṅṅ waxí sìnì nìròga mǐwiápnìmeapa enáná ayí sǎá Nowao sǐpǎxíyo páwiníe nánìni re néra ugǎawìxìni. ‘Gorìxo iniṅṅ waxí tǐnì xwǎrǎ wí neaìkìxenǎmanì.’ nìyaiwìro aiwá nìro iniṅṅ nìro néra nuro apǐxí nìṅwìrǎra uro nìmeáa uro néra núísáná

39 ‘Pí pí neaímeanǎrǎni?’ mǐyaiwí néra warǎná iniṅṅ waxí nìmárómì uṅṅnìḡṅni. Ámá imónìṅǎonì ámi nìweapìrǎná áamá maiwí axǐpì e néra warìṅagǎ wímeámǎrìni.

40 Sía nioní weapimfáyimi áamá waú, aiwá omiñyo yarigííwaú gí aññajowa wíomi niwirimearo aí wíomi e wáripíríárini.

41 Apixí wípaú ení pírawá yuní ikixémí yaríná wíími niwirimearo wíími e wáripíríárini.

42 Ayínáni soyíné awíniñí ñwearíini. Dixí Ámináoni bimfá nání soyíné majfá imóniñagfá nání diñí tñi ñweátrixini.

43 Ewayí ikaxí ripi nání ení diñí mópoyi. Áamá wo, añí xiáwo “fwí meeariño sía riyimi ríná biniríeniñoi?” niyaiwirí siñwiríyí, awí niñwearíná xe nfkwirí opáwinirí siñwí wíniñinirí enímani.

44 Áamá imóniñáoni weapimfáyi nání ení soyíné siní majfá enagfá nání awíniñí ñweátrixini.” uríniñigini.

Ewayí ikaxí bosíwo nánirini.

45 Jisaso ewayí ikaxí ámi bí uríniñirí nání yaríñí re wiñniñigini, “Omiñí wiiríñíyí wo xegí bosoyá maní arfá niwirí diñí neñwiperí nerínáyí arige imónini? O re imónini. O omiñí ripi nání bosíwo oimónirí xegí boso rípeañorini. O xegí bosoyá omiñí wiirígfáyo umeirí aiwá yaní umeirí yaríñorini.

46 Boso ami dání nibirí xegí bosíwo rípeaño xámi yagípa axípi pírániñí yaríñagi niwíniñínáyí, bosíwo yayí owíniñini.

47 Nepa seararíniñi. O pírániñí yaríñagi niwíniñínáyí, xegí omiñí níní ení menfá nání rípeaníárini.

⁴⁸ E nerɪ aiwɪ bosɪwɪ axo ‘Gɪ boso yapapɪnɪ bɪnɪmenɪɲoɪ.’ nɪyaiwirɪ

⁴⁹ xegɪ omɪɲɪ anɪ wiɪarɪgɪáwamɪ iwanɪ nɪméperɪ áamá papɪkɪ yarɪgɪá wa tɪnɪ iniɪgɪ nɪro aiwá nɪro néra nurɪná

⁵⁰ ‘Boso sɪá rɪyimɪ nɪbɪnɪmenɪɲoɪ.’ nɪyaiwirɪ yarɪɲɪyɪ wɪyimɪ, sɪá xɪo bɪnɪyimɪ majɪá nɪmónɪrɪ yarɪɲɪyimɪ boso rɪxa nɪrémonapɪrɪ re winɪárɪnɪ.

⁵¹ Omɪ mɪɲɪ nɪwákwiɪ áamá nanɪ ero sɪpɪ ero yarɪgɪáyɪ tɪɲɪ e wárɪnɪárɪnɪ. E rɪnɪɲɪ xwé winarɪná ɲwɪ earo magɪ írónɪro epɪrɪerɪnɪ.” Jisaso ewayɪ xwɪyɪá e urɪɲɪnigɪnɪ.

25

Ewayɪ ikaxɪ apɪxɪ apɪyá wé wúkaú nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso ewayɪ xwɪyɪá re urɪɲɪnigɪnɪ, “Áamá ‘Gorɪxo xɪo xegɪ xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ oneamenɲeani.’ yaiwɪíáyɪ apɪxɪ apɪyá wé wúkaú riwánɪɲɪ imónɪɲoɪ. Íwa ‘Negɪ áamá o xegɪ apɪxɪ sɪɲɪ meanímɪ nɪwirɪmiaumɪ bɪnɪɲoɪ.’ rɪnɪagɪ arɪá nɪwiro óf e oneairɪmeáronɪrɪ wigɪ ramɪxɪ xɪxegɪnɪ nɪmɪxárómɪ nuro óf e wenɪɲɪ nero ɲweagɪíwarɪnɪ.

² Apɪxɪ wé ná wúnɪ íwa majɪmajɪá ikárɪnɪgɪíwarɪnɪ. Wé wɪúmɪ dánɪ wíwa dɪɲɪ píránɪɲɪ mogɪíwarɪnɪ.

³ Majɪmajɪá ikárɪnɪíwa ramɪxɪ nɪmaxɪrɪná piurɪ sɪxɪ mɪmaxɪrɪgɪíwarɪnɪ.

⁴ Dɪɲɪ píránɪɲɪ mófɪwa ramɪxɪ nɪmaxɪrɪná piurɪ sɪxɪ enɪ xɪxegɪnɪ maxɪrɪgɪíwarɪnɪ.

⁵ Íwa wenɨŋɨ neri ŋweaŋáná apɨxɨ sɨŋɨ meano sɨni sɨá óripɨnɨ yarɨná íwa sá niówárɨ nero rɨxa sá weŋáná

⁶ rɨxa áriwegɨ imónáná rɨaiwá re rɨnɨŋɨnigɨnɨ, ‘Wenɨŋɨ époyɨ. Apɨxɨ sɨŋɨ meáo rɨxa iwo barɨnɨ. Seyɨné óɨ e wirɨménapɨpoyɨ.’ rɨnɨagɨ arɨá nɨwiro

⁷ apɨxɨ apɨyá níwanɨ nɨwiápɨnɨmearo ramɨxɨ ápiáwɨ xwé owenɨrɨ íá nɨkɨnɨmɨxɨmáná

⁸ majɨá ikárɨnɨíwa wigɨ piurɨ yeáyɨ neri ramɨxɨ supárarɨŋagɨ nɨwɨnɨro dɨŋɨ píránɨŋɨ mófɨwamɨ re urɨgɨawixɨnɨ, ‘Negɨ ramɨxɨ supárɨmɨnɨrɨ yarɨŋagɨ nánɨ sewayɨné piurɨ bɨ neaiapɨpoyɨ.’ urɨagɨa aiwi

⁹ íwa re urɨgɨawixɨnɨ, ‘Oweoi, piurɨ newanéyá ramɨxɨ sewayɨnéyá tɨnɨ newanéyá tɨnɨ xɨxenɨ mimónɨnɨ. Newanéyá enɨ supárɨnɨgɨnɨ. Sewayɨné nuro segɨ enɨ sɨtɨwá aŋɨyo áamá piurɨ bɨ yarɨgɨáyo bɨ époyɨ.’ urɨagɨa

¹⁰ majɨmajɨá ikárɨnɨíwa piurɨ bɨ yanɨro nánɨ úáná áamá apɨxɨ sɨŋɨ meáo nɨbɨrɨ apɨyá wíwa píránɨŋɨ nimɨxɨnɨrɨ wenɨŋɨ nero ŋweagɨíwa o tɨnɨ nerɨmeánɨmɨ aŋɨ aiwá apɨxɨ meanɨ nánɨ imɨxárɨe nánɨ nuro aŋɨyo páwíáná ówanɨ yarɨnɨŋɨnigɨnɨ.

¹¹ Ówanɨ rɨxa nɨyárɨnɨmáná eŋáná apɨyá piurɨ bɨ yanɨro úfɨwa nɨbɨro bɨarɨwámɨ dánɨ re urɨgɨawixɨnɨ, ‘Ámɨnáoxɨnɨ, Ámɨnáoxɨnɨ, newané ówanɨ neafkwíomeaɨ.’ urɨagɨa aí

¹² o re urɨŋɨnigɨnɨ, ‘Nionɨ nepa seararɨŋɨnɨ. Nionɨ sewayɨné nánɨ majɨonɨrɨnɨ.’ urɨŋɨnigɨnɨ.” Jísaso ewayɨ xwɨyɨá e nurɨrɨ

¹³ re urɨŋɨnigɨnɨ, “Sɨá nionɨ weapɨmɨáyɨ soyɨné majɨá eŋagɨ nánɨ píránɨŋɨ wenɨŋɨ nero awínɨŋɨ

ḡweáfr̥ix̥n̥i.

Ewayf̥ ikaxf̥ om̥iḡf̥ wi̥ar̥igf̥á wau̥ wo nán̥r̥iḡn̥i.

¹⁴ “Ayf̥ r̥ip̥i nán̥i ‘Awín̥iḡf̥ ḡweáfr̥ix̥n̥i.’ searar̥iḡn̥i. Nion̥i ámi n̥iweap̥r̥fn̥á áma nion̥i n̥ix̥dar̥igf̥áyo wigf̥ ni̥ar̥igf̥áp̥i x̥ixen̥i wiimf̥á en̥ag̥i nán̥i nion̥i áma am̥ip̥i m̥imúrón̥iḡf̥ rón̥iḡf̥ imón̥iḡn̥i. O xegf̥ aḡf̥ wíyo ur̥f̥naum̥n̥r̥i ner̥fn̥á áma x̥ináiwán̥iḡf̥ nimón̥i-ro om̥iḡf̥ wi̥ar̥igf̥áwami ‘Eḡn̥i.’ nur̥r̥i xegf̥ iyf̥á f̥á n̥igw̥f̥ am̥ip̥i píran̥iḡf̥ umeip̥r̥i nán̥i yaḡf̥ n̥iwir̥fn̥á

¹⁵ om̥iḡf̥ x̥ixen̥i epaxowa en̥ag̥i n̥iw̥n̥r̥i wom̥i n̥igw̥f̥ K5,000 m̥n̥i wir̥i wom̥i K2,000 m̥n̥i wir̥i wom̥i K1,000 m̥n̥i wir̥i nemo aḡf̥ wíyo ur̥f̥naum̥n̥r̥i uḡiḡn̥i.

¹⁶ N̥igw̥f̥ K5,000 wíyo apaxf̥ mé nur̥i n̥igw̥f̥ ap̥i t̥fn̥i om̥iḡf̥ ner̥fn̥á sayá nim̥ix̥r̥i ámi K5,000 b̥i sayá im̥ix̥iḡiḡn̥i.

¹⁷ N̥igw̥f̥ K2,000 wíyo en̥i n̥igw̥f̥ ap̥i t̥fn̥i om̥iḡf̥ ner̥fn̥á ámi K2,000 b̥i sayá im̥ix̥iḡiḡn̥i.

¹⁸ E ner̥i aí n̥igw̥f̥ K1,000 wíyo n̥igw̥f̥ ap̥i n̥imeámi nur̥i m̥in̥iḡw̥f̥ n̥r̥ip̥imáná m̥iraxwoyá n̥igw̥f̥ p̥fn̥i e t̥iḡiḡn̥i.

¹⁹ M̥iraxwo aḡf̥ wíyo ur̥f̥naum̥n̥r̥i wago neméísáná ámi n̥ib̥r̥i ‘Gf̥ n̥igw̥f̥ r̥ixa sayá nim̥ixa ug̥f̥ar̥ani? S̥iḡw̥f̥ ow̥n̥im̥n̥i.’ n̥iyaiwir̥i ‘Gf̥ om̥iḡf̥ ni̥ar̥igf̥á n̥igw̥f̥ wiḡáwa ob̥f̥poyi.’ ráná

²⁰ áma n̥igw̥f̥ K5,000 wiḡo n̥igw̥f̥ x̥fo wiḡf̥p̥i t̥fn̥i n̥igw̥f̥ K5,000 x̥fo sayá im̥ix̥iḡf̥p̥i t̥fn̥i n̥imeámi n̥ib̥r̥i s̥iwá n̥iwir̥i re ur̥iḡiḡn̥i, ‘M̥iraxwe, jox̥i x̥ámi K5,000 niap̥iḡf̥p̥i ámi nion̥i sayá nim̥ix̥r̥fn̥á K5,000 ámi b̥i im̥ix̥iḡá r̥ip̥i s̥iḡw̥f̥ w̥ineḡf̥.’ ur̥f̥ag̥i

21 mīraxwo re urīñiniginī, ‘Gf omīñf nīiarīñoxīnī, joxī omīñf nīirīnā anīñf minī nanf nīiarīñoxīnī, joxī awīaxf éfīrīnī. Omīñf onīmīá nionī siapīñápī joxī anīñf minī píránīñf nīīñf enagi nánī gf amīpī obaxīyo merfa nánī “Bosīwoxīnī” nīrīrīrī orīrīpeámīnī. Joxī nfwiapīrī nionī tīnī nawīnī nīñwearfnā yayf nionī ninarīñfpa axfp yayf osinīnī.’ urīñiniginī.

22 Ámá nīgwf K2,000 wīño nībīrī re urīñiniginī, ‘Mīraxwe, joxī K2,000 nīapīñfpī nionī sayá nīmīxīrīnā K2,000 ámī bī rīpī xīrīñá rīpī sīñwf wīneī.’ urfagi

23 mīraxwo re urīñiniginī, ‘Gf omīñf nīnīiarīñoxīnī, joxī omīñf nīirīnā anīñf minī nanf nīiarīñoxīnī, joxī awīaxf éfīrīnī. Omīñf onīmīá nionī siapīñápī joxī anīñf minī píránīñf nīīñf enagi nánī gf amīpī obaxīyo merfa nánī “Bosīwoxīnī” nīrīrīrī orīrīpeámīnī. Joxī nfwiapīrī nionī tīnī nawīnī nīñwearfnā yayf nionī ninarīñfpa axfp yayf osinīnī.’ urīñiniginī.

24 Ámá nīgwf K1,000 wīño nībīrī re urīñiniginī, ‘Mīraxwe, joxī arfá rfá wé rarīñoxīrīnī. Aiwá joxī jīwanīñoxī īwfá murīñe mirī īwf mīmó eñe mirī yarīñoxī enagi nánī

25 nionī wáyf nerī nīgwf K1,000 joxī nīapīñfpī nīmeámī nurī xwfá weyārīñārīnī. Sīñwf wīneī. Dīxf nīgwfpī rīpīrīnī.’ urfagi aí

26 mīraxwo re urīñiniginī, ‘Gf omīñf nīiarīñf rfwf sīwfá yīñf roxīnī, joxī sīpīnī eñfīrīnī. Joxī “Xewanīño īwfá murīñe mirī īwf mīmó eñe mirī yarīñorīnī.” nīnīaiwīrī nánī

27 nīgwf nionī siapīñápī pī nánī nīgwf añfyo

mitipa enjirini. E nitiri siɲwiriyɔ, nigwɔ apɔ tɛni
 ami bi seayi e ikwiarinɲana meaminiri earinɔ.
 nuriri

²⁸ wami re urɛɛɛnigini, 'Nigwɔ K1,000 xiriɲomi
 nurapiro K10,000 xiriɲomi mini wipoyɔ.

²⁹ Ayɔ rɛpi nani seararɛɛnini. Ama giyɔ giyɔ nioni
 winapi piranɛɛɛ mɛpa nerɔ kikiɔa nerɛnaye apɔ
 ai nurapiɛmɛarinɔ.

³⁰ Omiɛɛ nɛɛɛɛɛ siɛiomi ɔa nɛxero ɔa yiniɛɛ
 bɛariwaminɔ moaɛpoyɔ. ɔa yiniɛɛɛ rɛniɛɛ
 ayɛkwɔ mɛwinipa enɔa enagɔ nani ama ɲwɔ earo
 magɔ ironɔro epɛrɛrɛnini.' ” Jisaso ewayɔ xwɛyɔa e
 urɛɛɛnigini.

*Ama nɛyonɔ mi omomɛxɛmɔ winɔapi nani urɛɛɛ
 narinini.*

³¹ Ami re urɛɛɛnigini, “Ama imonɛɛaoni mɛxɔ
 inaye nimonɛɛɛ nikɛnɛmanɔ gɔ aɛɛnajowa tɛni
 nawini xɛxɛaaniɛ niga niweapirane ikwianɲwɔ
 amayo mi omomɛxɛmɔ emɛanami eɔ ɲweaanɔ

³² ama gwɔ wirɔ wirɔ nɛni gɔ sɛmɛmaɛɛmɛni awi
 eaarɛpɛrɛarinɔ. Awɔ eaaranɔ nioni ama siɛsiɛpɔ
 mearɛgɔawa siɛsiɛpɔ tɛni memɛ tɛni neyiroro
 siɛsiɛpɔ midani memɛ midani wararɛgɔapa amayo
 axɛpi e neyirori midimidani niwarɛrɛnɔ

³³ siɛsiɛpɔ wɛ nauminɔ warɛɛ memɛ
 onamɛɲuminɔ warɛɛ emɛarinɔ.

³⁴ E nemana mɛxɔ inayoni wɛ nauminɔ
 niɲweagɔayo re urɛmɛarinɔ, 'Ama gɔ apo piranɛɛɛ
 seaimɛxɛyɛnɛ nɛwiapiro oyɔ xwioxɔyo ɲweapoyɔ.
 Aɛɛ o xwɛari imɛxɛɛ aɛna imɛxɛɛ eɛɛ dani
 seyɛnɛ nani wɛ roarinɛ nɛwiapiro ɲweapoyɔ.

³⁵ Ayí rípi nání seararíñi. Nioní agwí niaríná seyíné aiwá bí niapagfáriní. Iniígí nání nináná iniígí bí niapagfáriní. Nioní aní mídáñoní enáná seyíné nínipemeámí wagfáriní.

³⁶ Iyá mayoní enáná bí nípáragfáriní. Simíxí yaríná seyíné níbīro nimenjweaagfáriní. Gwí aníyo jweanáná seyíné xwíyá níjwénapagfáriní.’ urímfáriní.

³⁷ E uráná áamá wé rónígíáyí re nírípírfáriní, ‘Ámináoxíni, gíná agwí nání yaríná síjwí níránirane aiwá siapagwáriní? Gíná iniígí nání sináná iniígí siapagwáriní?

³⁸ Gíná joxí aní mídáñoxíníj ímóníjána nísipemeámí wagwáriní? Gíná iyá mayoxí emearíjagí níránirane iyá rípáragwáriní?

³⁹ Gíná joxí simíxí yaríjagí rímenjweaagwáriní? Gíná gwí aníyo jweanáná xwíyá níjwénapagwáriní?’ níráná

⁴⁰ míxí ináyoní re urímfáriní, ‘Nepa seararíñi, “Seyíné áamá nioní gí ímónígíá tíyo sípí apiamí aiwí arírá níwírí e níwírínáyí ayí nioníníj níagfawixíni.” seararíñi.’ urímfáriní.

⁴¹ E nurímáná wé onamíjúmíni níjweagíayo re urímfáriní, ‘Goríxo nání ramíxínígíáyíné píní níníwíarímí nuro ríá aníjí wearíjí xó obo tíní aníñají xómi fíwí wíkárigíáwa tíní nání imíxáríjírímí nání úpoyí.

⁴² Ayí rípi nání seararíñi. Nioní agwí nání yaríná seyíné aiwá bí mñiapagfáriní. Iniígí nání nináná bí mñiapagfáriní.

⁴³ Aní mídáñoní enáná nínipemeámí

wagfámani. Iyá mayoni emearíná iyá bī minipáragfárinī. Simixí wenáná minimenjweaagfárinī. Gwí aníyo njweanáná xwíyá mininjenapagfárinī.’ uráná

⁴⁴ wiwaniníyí re nírípírfárinī, ‘Ámináoxi gíná joxi agwí nání erí iniígí nání sinírí aní mídánjoxi imónírí iyá mayoxi erí simixí werí gwí aníyo njweari yarínagí nene sinwí niranirane arírá misipa yagwáriní?’ níráná

⁴⁵ ayo re urímíáriní, ‘Nepa searariníni. Seyíné áamá nioní gí imónígí tío sipí apiamí aiwí arírá mīwipa nerínáyí ayí nioní eníníní níagfawixíní.’ uráná

⁴⁶ ayí ríníní aníní winíne nání upírfáriní. E nerí aí wé rónígíáyí díní nīyīmínípi tígíáyí njweapírfé nání upírfáriní.” uríníniginí.

26

Jisaso nání mekaxí megíá nániríní.

¹ Jisaso xwíyá apí nípíní nuríísáná xegí wiepísarinjowamí re uríníniginí,

² “Soyíné níjíáriní. Ríxa sía wíyau óráná sía Goríxoyá anínajo negí aríowamí mípíkí múroníyi —Eníná sía ayí Judayo Isipíyí míxí ináyo íá xenjwírínáná Goríxo níaiwí xámíní nīyoní opíkímínírí anínají oyáo urowáriní aiwí Judayí o njwí ikaxí urínípi tíní xíxeni nero bisíkerfá yísí mayí úrapí nímíxíro níníro sipísipí miá nípíkíro ówaníyo ragí xópé yárfá enagí nání anínajo ayo múroníniginí. Ayínání xwiogwí o o pwéáná sipísipí miá nípíkíro bisíkerfá yísí mayí úrapí nímíxíro narígíáriní. “Sía ayí

imónáná wa áamá imóniḡáoni fá niniḡero émayí íkíáyo oyekwiroárípoiḡniriḡ miniḡ niwipíráoiḡ.” uriniḡiniḡiniḡ.

³ Íná apaxípaniḡiḡ imóniḡfá xwéowa tíniḡ Ju-dayí wigí ámináowa tíniḡ awa nerimeániro aní apaxípaniḡiḡ imóniḡfáwamiḡ seáyí e imóniḡo, xegí yoí Kaiapasoyí riniḡoyáyo awí neániro

⁴ mekaxí re megíawixiniḡ, “Jisasomiḡ pikianiḡyí yumíí arige nerane fá xiraniréwiniḡ?” mekaxí e nimeróná

⁵ re nira ugíawixiniḡ, “None ámayo miḡí émiḡamoanigiḡiniḡ. Aiwá sfá Gorixo negí aríowamiḡ miḡiki múronḡyiḡ nání imiḡaríná fá miḡirípa oyaneḡiḡ.” riniḡíawixiniḡ.

Jisasomiḡ weríxí nanḡ bí iwayimonḡiḡ nániriḡiniḡ.

⁶ Jisaso aní Betani ḡweanáná aní áamá peyiḡyí yago Saimonoyáyo ḡweanáná

⁷ apíxí wí weríxí diḡiḡ nanḡ eaariḡiḡ siḡí wá —Siḡí awá niḡwí aga xwé ronḡwáriḡiniḡ. Awá niḡeámiḡ nibiriḡ o aiwá niniḡniriḡ ḡweanáná í omiḡ miḡíyo iwayimonḡiniḡiniḡ.

⁸ Iwayimóagiḡ wiepiḡsariḡnowa siḡwí e niwiniro ímiḡ wikí diḡiḡ niwiaiwiro re riniḡíawixiniḡ, “Weríxí diḡiḡ nanḡ eaariḡiḡ apiḡ niḡwí xwé ronḡpiḡ pí nání xwíríá ikixeariniḡ?

⁹ Weríxí apiḡ niḡwí nání bí nerane siḡwiriḡyí, niḡwí xwé niḡearíná áamá uyípeayíyo arirá niwirane miniḡ wipaxíriḡiniḡ.” rinariniḡagí

¹⁰ Jisaso siḡwí e niwiniḡiriḡ re uriniḡiniḡiniḡ, “Í ayí nanḡ niariḡagiḡ nání pí nání ayá wí rariḡoiḡ?

¹¹ Ayí rípi nání seararíní, ‘Ámá uyípeayí soyíné t́níná ńweapíríá enagi nání ŕwéná aí arírá wípaxíríní. E nerí aí nioní íníná soyíné t́nín ńweáḿámaní.’ seararíní.

¹² Í weríxí apí nioní níníwayímoríná ayí xẃá níweyipírí nání iwaḿó nimíxaríní.

¹³ Nepa seararíní. Xẃá rírí nírímíní amí gímí xwíyíá nioní nání yayí seainarínípi ẃá nemero nurímeríná apíxí rí nioní weríxí díní naní eaaríní rípi níwayímófpí nání ení repíyí wíáná ‘Jisasomí apíxí wí e iyí reníniginí?’ yai-wípíríáríní.” uríniginí.

Judasó nígẃ meámíní ḿiý uríní náníní.

¹⁴ E uráná Isíkariotí dání Judasó apaxípaníní imónígíá xwéowa t́níní e nání nuri

¹⁵ re uríniginí, “Nioní Jisaso nání ḿiý searánáyí soyíné ‘Omí pí wiańwíní.’ seaimónaríní?” uríagi nígẃ sirípá 30 íáyo níroaro re urígíawíxíní, “Rípi siapańwíní.” uráná

¹⁶ o e dání “Xegípi ńweanáná pasá umemí nání síńẃ owínaxídímemíní.” níyáiwirí e eníniginí.

Wiepísarínjowa t́níní aiwá Ańnajo Múrońyí nání nígíá náníní.

¹⁷ Śá iwaḿó Judayí bisíkéríá yisí mayí úrapí nimíxíro narígíáyí iwaḿóyí imónáná wiepísarínjowa Jisasomí níbíro re urígíawíxíní, “Ge nurane aiwá Ańnajo Neamúrońyímí nání yeaanarínwápi joxí t́níní naní imíxaníréwíní?” uríagíá

18 o wiep̄sar̄iñȳf waúmi re ur̄iñinigiñi, “Awagwí Jerusarem̄i nán̄i nuri áamá nioni earar̄iñáomi niwímeařná re ur̄ip̄iyi, ‘Yeḡf yearéwap̄iyar̄iño re riñoi, “Nioni xean̄iñ̄i nip̄ri aṇwi ayor̄ini. Ḡf wiep̄sar̄iñowa t̄ni joxiyá aṇ̄yo aiwá Aṇ̄najo neḡf ar̄owami m̄ip̄ikí wiár̄f Múron̄yi nán̄i nan̄w̄ini.” riñoi.’ ur̄ip̄iyi.” urowár̄agi

19 wiep̄sar̄iñowaú nuri Jisaso ur̄ípa ax̄p̄i neri s̄á Aṇ̄najo Múron̄yi nán̄i sip̄isip̄f miá wo nīp̄ikiri r̄iyam̄f eḡfisix̄ini.

20 S̄ápi t̄ni Jisaso xeḡf wiep̄sar̄iñ̄f wé wúkaú s̄ikw̄f waú t̄ni nīb̄iro íkwian̄w̄yo éf niñwearo

21 aiwá awaú nim̄xīri t̄fip̄i niñiróná o re ur̄iñinigiñi, “Nepa searar̄iñ̄i. Soȳné wox̄i nioni nán̄i miȳf nur̄ir̄ini.” ur̄agi

22 awa d̄iñ̄f r̄á uxéagi wo wo re nura uḡfawix̄ini, “Ámináox̄ini, nioni nán̄i m̄irar̄iñ̄i. Nioni nán̄i m̄irar̄iñ̄i.” nura úaḡa

23 o re ur̄iñinigiñi, “Múyo nioni t̄ni ax̄iná eagwiar̄igw̄fio miȳf nur̄inor̄ini.

24 Áamá imón̄iñáoni r̄fwamiñ̄f neán̄ri r̄iniñ̄pa x̄ixen̄i nip̄ri aiwi áamá nioni nán̄i miȳf nur̄ri pasá nīmeno Gor̄ixo xean̄iñ̄f r̄á t̄ñ̄f win̄á eṇagi nán̄i aweyi. Xinái om̄i m̄ix̄ir̄ipa ner̄i siñw̄ir̄iȳf, r̄iñ̄iñ̄f Gor̄ixo win̄ápi win̄m̄iniñ̄i eṇ̄f men̄agi nán̄i nañ̄f imón̄im̄iniñ̄i eṇ̄r̄ini.” ur̄agi

25 Judaso, miȳf ur̄ino re ur̄iñinigiñi, “Nīréwap̄iyar̄iñox̄ini, ‘Aga nionīmani.’ nīmónar̄ini.” ur̄agi Jisaso re ur̄iñinigiñi, “J̄iwan̄iñox̄i aí nīrar̄iñ̄i.” ur̄iñinigiñi.

“Ripi gɛ warárinɪ. Gɛ ragírɪnɪ.” urɪɲɛ nánɪrɪnɪ.

²⁶ Jisaso awa sɪnɪ aiwá nɪnɪróná bisɪkerfá bɪ nɪmearɪ apɪ nánɪ Gorɪxomɪ yayɛ nɪwiri kwɪkwirɪmɛ nerɪ wiepɪsarɪɲowamɪ mɪnɪ nɪwiri re urɪɲɪnigɪnɪ, “Ripi ayɛ gɛ warárinɪ. Nɪnɪrápɪro nɪpoyɪ.” nurɪrɪ

²⁷⁻²⁸ kapɪxɛ iniɪgɛ wainɛ ɪnɪɲɪwá nɪmearɪ Gorɪxomɪ yayɛ nɪwimáná awamɪ mɪnɪ nɪwiri re urɪɲɪnigɪnɪ, “Noyɛné nɪwá nɪpoyɪ. Ayɛ ripɪ nánɪ seararɪɲɪnɪ. Nionɪ áamá nɪnɪ nánɪ nɪpɪkíáná ragɛ nionɪyá xwɛáyo pwarɪɲagi nɪwɪnɪrɪnɪ re yaiwipɪráoɪ, ‘Xwɪyɛ sɪɲɛ réroárɪɲɪpɪ rɪxa yoxáɪnɪɲɛ yipámonɪ. Nene ɪwɛ yarɪɲwáɪ yokwarɪmɛ neaiɪnɪ nánɪ rɪa ɛɲoɪ?’ yaiwipɪráoɪ.

²⁹ E nerɪ aɪ re seararɪɲɪnɪ, ‘Nionɪ re dánɪ iniɪgɛ wainɛ ámɪ wɪ mɪnɛ nɛra núɪsáná gɛ ápo xɛo xegɛ xwioxɛyo mɪmeámɛ nɪseairɪ seamenɲewanɛ dánɪ ámɪ nionɪ tɪnɪ nawɪnɪ ananɪ nanɛwárɪnɪ.’ seararɪɲɪnɪ.” nurɪrɪ

³⁰ soɲɛ Gorɪxomɪ yayɛ umeanɪro nɪrɪmowa nɪpeyearo dɛwɛ Oripipámɪ nánɪ yigɛawixɪnɪ.

Pitao “Nɪsiepɪsamoárɪmɪ éɛ umɪméɪnɪ.” urɪɲɛ nánɪrɪnɪ.

³¹ Jisaso wiepɪsarɪɲowamɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Sɛá rɪyimɪ soyɛné noyɛné nɪniepɪsamoárɪmɪ upɪráoɪ. Rɛwamɪɲɛ neánɪrɪ ewayɛ xwɪyɛ soyɛné nánɪ re rɪnɪɲɪpɪ, ‘Gorɪxonɪ sipɪsipɛ xiáwomɪ pɪkioreawáráná sipɪsipɛ amɪ amɪ umɪnɛárɪnɪ.’ rɪnɪɲɪpɪ xɪxenɪ imónɪnɪ nánɪ nionɪ nɪniepɪsamoárɪmɪ éɛ upɪráoɪ.

32 Niont niniþikiro aĩ niont Gorixoyá diñyo dánt niwiápñimeámáná Gariri piropenisyo nánt xám yimfárinĩ.” urfagi aĩ

33 Pitao re uriñinigini, “Ámá wa nowani nisieþisamoárĩmi úagfa aiwi niont wĩ nisieþisamoárĩmi éf umiméini.” urfagi

34 Jisaso re uriñinigini, “Nepa rirarinini. Sfa riþimi áriwegĩmi karfkarf sinĩ rfaiwá miraríná joxi niont nánt ripiaú rĩþi re nurirfini, ‘Niont o nánt majfárinĩ.’ nurirfini.” urfagi

35 Pitao re uriñinigini, “Niont eni joxi tñi niniþikiro aiwi ‘O nánt niont majfárinĩ.’ wĩ rimiméini.” nuriri wieþisarĩñf wfa eni axĩþini e nura ugfa wixini.

Gesemani dánt Gorixomĩ xwiýfá uriñf nánirini.

36 Jisaso awa tñi omĩñf ojkwí Gesemaniyĩ rinñe nřémoro re uriñinigini, “Soyñé re ñweañáná niont dae nurĩ Gorixomĩ xwiýfá rirĩmĩ wimfini.” nuriri

37 Pitaomĩ tñi Sebediomĩ xewaxowaúmi tñi niwirimeámi nurĩ diñf rfá uxearĩñagi

38 awami re uriñinigini, “Niont diñf rfá niþearĩñagi nánt rixa niþepaxf niarinĩ. Soyñé re niñweámáná niont tñi nawini awi ñweañeyĩ.” nurimi

39 niwárimĩ bi onĩmiáþi nurĩ sfĩmanñĩmini niþfkinĩmearĩ Gorixomĩ rixĩñf nuriríná re uriñinigini, “Gĩ ápoxini, anani e epaxf eñánáyf, xeanĩñf niont nímeanýf kapixf niont nimñniñf imóniñfwá anani niniráþiri emi

miway+mor+ré+ni? Nion+ e r+rar+ŋag+ aiw+ diŋ+
nion+yáyo m+x+dí jox+yáyo x+de+.” nur+m+

⁴⁰ *wiep̄sar̄iŋowa w̄ar̄e nán̄i n̄ib̄ir̄i awa
sá wen̄aḡa n̄iw̄in̄r̄i Pitaom̄i re ur̄iŋ̄in̄iḡin̄i,
“Soȳné nion̄i t̄n̄i b̄i on̄imiápi awí n̄iŋwearane
nawín̄i m̄iŋweapax̄i riseaimónar̄in̄i?*

⁴¹ Soyíné dínf re niseaimónirí aiwí, 'Jisasomí pí pí wímeáagí aiwí ananí númí xídanfwaríní.' niseaimónirí aiwí segí wará éf seainínhoí. Éf miseainípa ení nání awí nínwearo Goríxomí ríxínf re urípoi, 'Awamí obo yapí owíwapíyinírí sínwí mineanípa ei.' urípoi." nurími

⁴² ámi bî nurî rîxîñî nurîrîná re urîñîñîñîñî,
 “Gî ápoxîñî, nionî kapîxî xeanîñî nîmeanî
 nânî imónîñîwá mîñîpaxî imónîñánáyî,
 mîñîmúropaxî ejánáyî, joxî simónarîñîpî
 oimónîñî.” nurîmî

43 ám† nìbir† wen†ŋ† é†y† win†ŋ†nig†ini.
Wiep†sar†ŋowa s†ŋw† sip†x†p†x† wiar†ŋagi sá
riwa wen†aq†a n†win†iri

44 ámi' awami' píní nīwíarimí bī nurí xámí
xanomí rīxíní nuríríná uríípa axípi' ámi nurimí

⁴⁵ nɪbɪrɪ wɪepɪsarɪŋowamɪ rɛ urɪŋnɪgɪnɪ,
 “Soyɪné sɪnɪ kɪkɪ́á nero sá riwoyɪné rɪwenɔɪ?
 Arɪ́á renɔɪ? Ámá imónɪŋáonɪ ɪwɪ yarɪgɪ́áyɪ pásá
 nɪnɪmero ɪ́á nɪxɪrɪpɪrɪ rɪxá iyɪxɪnɪ.

⁴⁶ Rixa wiápínimeápoi. Oweaney. Siŋwí
winípoi. Pasá nimenó rixa iwo yaparíní.”
uríŋínigíní.

Jisasomĩ tá xĩrigtá nánĩrĩnĩ.

⁴⁷ Siní e uraríná re enjiginí. Judaso —O wiepísariní woriní. O áamá obaxí apaxípaniní

imónigfá xwéowa tñi Judayf mebáowa tñi uowáfáwa, wigf kirá tñi iwanf tñi nimaximi Judasomi rfwíyo xfdigfáwa o nipemaximi Jisaso tfñf e rémónapñiniginí.

⁴⁸ E niremónapimáná óf e dání re urfípa, “Nioni pasá numeri kíyf miaúnáná ayf smímaífóníñf seaiarñiní. Soyíné ‘O Jisasorfani?’ n+yaiwiro fá xirfrixini.” urfípa

⁴⁹ Jisasomi niwímeafná aññi yayf “Gf nirewapiyarñoxini” nurirí kíyf miaúnñiniginí.

⁵⁰ Kíyf miaúnáná Jisaso re urñiniginí, “Nígf níkumixinirí emearígwíloxini, joxi nioni niminirí barñípi ríxa riníarñiní?” uráná awa mífí nífiro omí fá xirígfawixini.

⁵¹ Fá xírarfna Jisaso tñi rogíawa wo xegf kirá reñf nímíxearí apaxípáníñf imóníñf seáyf e imóníñoyá omíñf wíiarñomí mñf orómínirí éyf pífí nímoyfíkirí arfá mñf níwirípiearí mamówarñiniginí.

⁵² Arfá mñf níwirípiearí mamówaráná Jisaso re urñiniginí, “Kirápa añfwámí ámí síxí ik-waseaárei. Xwíyfá re riníñípi, ‘Ámá kirá fá nímáxíró ámá píkianíro emearígfá gíyf gíyo wíníyf ení kirá tñi píkipírfáriní.’ riníñípi dñf rímoarñiní?

⁵³ Joxi dñf re ríyaiwíarñiní, ‘O xegf xanomi yaríñf níwirínáyf, xano éf umíní nání añfñájf símíñf wínarígfáwa fá míropaxf wí e bí wí e bí miaúrarf wé wúkaú síkwf waú iníñípi muowárenapífaxriní.’ ríyaiwíarñiní?

⁵⁴ Oweoi, ápo nuowárenapífaxf aiwí nioni apí nání yaríñf níwirínáyf, ríwamíñf nioni nání

‘E niwiro pikipíríárini.’ nírini eániḡpí arige xixeni imóniniḡo?” E nurimána

⁵⁵ xíomi íá xiraníro bíáyo re uriniginini, “Soyíné áamá íwí xaurápariní womi íá xiraníro nání yarigíápa kirá tñni iwaní tñni íá nimaxirimi nioni íá nixiraníro ribarḡo? Síá ayí ayo nioni aní ridiyowá nání mirininiwámi niḡweámána searéwapíyarḡagi aiwi soyíné wí íá nixiraníro egíamani.

⁵⁶ E neri aí wíá rókiamoagíáwa nioni nání niri Bíkwiyo eagíapi xixeni imónini nání soyíné e niarḡo.” urána wiepísarḡowa nowani omi niwiepísamoárimi éí ugíawixini.

Jisasomi xwíríxí umegíá nánirini.

⁵⁷ Jisasomi íá xiríáyí omi niméra nuro Kaipasoyá aníyo ḡwí ikaxí eániḡpí mewegíáwa tñni Judayí mebíowa tñni awí eánarigíe nání nimeámi warína

⁵⁸ Pítao “Jisasomi pí wipíríréo?” niyaiwiri ná jíamí dání anínaxídlí niwiera númí nuri apaxípániní imóniní seáyí e imóninoyá aní ákináyo nipáwiri porisowa tñni nawini ḡweanána

⁵⁹ apaxípániní imónigíá xwéowa tñni Judayí mebíowa nowani tñni omi pikipírí nání “Siḡwí íwí winarogíá xwíyá omi pikipaxí imóniníyí bí ouxekwímópoyí.” niyaiwiro “Xwíyá omi uxe kwímopaxí bí oimónini.” niyaiwiro rayarína

⁶⁰ áamá obaxí nibayiro omi nuxekwímoro aiwi omi anani pikipaxí wí mimóní niyayífasána waú nibiri

⁶¹ omi nuxekwímori re rigísisixini, “Áamá ro re rinḡorini, ‘Nioni aní ridiyowá

yarigíiwá nípíneari sáá wíyau wíyiminí ámi mírípaxoníríní.' ríñoríní." rígíisixíní.

62 E nírímáná enáná apaxípáníñí imóníñí seáyí e imóníño níwíápínímearí re uríñínigíní, "Joxíní xwíyáá ríxekwímoarígíáyí nání xwíyáá wí mírípaxí rísíaríní? Síní xwíyáá níríxekwímoríná rarígíípí, ayí pí nání raríñí?" uríagí aí

63 Jisaso xwíyáá bí muríñínigíní. Xwíyáá bí muraríñagí apaxípáníñí imóníñí xwéo síñwí e níwínírí re uríñínigíní, "Joxí nepa Kiraisoxí, áamá yeáyí neayímíxemearíá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáoxí enánáyí, nepa niaíwí Goríxoyáoxí enánáyí, Nwíá aníñí síñí imóníño tíñí e dáníníñí nírírí áwaní neareí." uríagí

64 Jisaso re uríñínigíní, "Oyí, ayí ríxa joxí raríñí. E nerí aí re ríraríñíní, 'Ríwéná seyíné áamá imóníñáoní Goríxo ení síxí eáníñoyá wé náúmíní ñweañagí síñwí naníro añínamí dání agwí tíní weaparíñagí naníro epíríáríní.' ríraríñíní." uráná

65 Apaxípáníñí imóníñí xwéo wíkwí níwónírí xewaníño xegí rapírapí yíníñú naxerí ámínáowamí re uríñínigíní, "Áamá ro Goríxomí xewaxonígínírí ríxa omí ríperírí umearíní. Áamá wíní wíní omí xwíyáá uxekwímopírí bípaxí mimóníní. Aí, o Goríxomí ríperírí umearíná sewaníñoyíné ríxa aríá wíoi.

66 Soyíné díní pí yaiwíaríño?" uríagí awa re urígíawíxíní, "O ríípi ríxa nípíkipaxíríní.' neaimónaríní." nurímáná

67 omi s̄m̄iman̄ŷyo rean̄w̄f̄ úr̄iro wé am̄imá nemáná earo ner̄fná wa wé piárá nup̄kákwiayiróná

68 re urayiḡawix̄in̄i, “Kiraisox̄in̄i, d̄ix̄f̄ imón̄iḡáyo yeáȳf̄ uyim̄ixemear̄fa nán̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄ŷyo dán̄i iwiaron̄ox̄in̄i, áwan̄f̄ n̄inear̄ir̄i w̄fá nearókiamoi. Agw̄i iwan̄f̄ go reaar̄in̄i? Iwan̄f̄ go reaar̄in̄i?” urayiḡawix̄in̄i.

Pitao “O nán̄i nion̄i maj̄ár̄in̄i.” ur̄in̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

69 Pitao, an̄f̄ ákin̄jáyo ín̄ir̄iwám̄in̄i n̄wean̄omi ap̄ix̄f̄ om̄in̄f̄ wiir̄in̄f̄ w̄i re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Jox̄i Gariri piropen̄is̄ŷyo dán̄f̄ Jisaso t̄n̄i emear̄in̄f̄ wox̄ir̄in̄i.” ur̄fagi aiw̄i

70 Pitao “Oweoi.” nur̄ir̄i “J̄ix̄i rar̄in̄ŷŷf̄ nán̄i nion̄i maj̄ár̄in̄i.” nur̄im̄i nur̄i

71 f̄w̄i ákin̄já t̄n̄f̄ e ron̄áná ámi w̄i n̄ib̄ir̄i omi s̄in̄w̄f̄ n̄iw̄in̄ir̄i áamá e n̄w̄ixap̄iḡáyo re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Ámá roȳf̄ Nasareti dán̄f̄ Jisaso t̄n̄i emear̄iḡáŷf̄ wor̄in̄i.” ur̄fagi aí

72 Pitao “Oweoi.” nur̄ir̄fná “Xw̄fá t̄f̄ t̄n̄f̄ e dán̄i searar̄in̄in̄i. Ámá o nán̄i nion̄i maj̄ár̄in̄i.” nur̄imáná en̄áná

73 r̄f̄w̄ŷyo on̄imiápi e r̄owap̄iḡáŷf̄ an̄w̄i e n̄ib̄iro Pitaomi re ur̄iḡawix̄in̄i, “‘Xw̄ŷŷf̄á jox̄ŷŷá Gariri piropen̄is̄ŷyo dán̄ŷŷf̄ rar̄iḡápi ax̄f̄pi rar̄in̄aḡi nán̄i jox̄i aȳŷŷá wox̄ir̄in̄i.’ neaimónar̄in̄i.” uráná

74 o sip̄i ikax̄f̄ n̄iméperi re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Xw̄fá t̄f̄ t̄n̄f̄ e dán̄i re searar̄in̄in̄i, ‘Nepa o nán̄i nion̄i maj̄ár̄in̄i.’ searar̄in̄in̄i.” uráná re en̄in̄iḡin̄i. Kar̄fkar̄f̄ r̄f̄aiwá r̄in̄in̄iḡin̄i.

⁷ nigwí apí nání xwíyá nírínfáwa nigwí apí nimeámí nuro áamá midánj ímónígáyí xwíá weyipíríá nání xwíá xegí yoí Xwáríá Sixí Imíxarígáyíyápiyí ríníñpí b́ egfawixíní.

⁸ Nigwí áamá opíkípoyíní rí wí gíápí t́níní xwíá apí b́ éagíá nání yoí Ragípiyí wíragíáríní. Agwí ení síní e nira waríñoí.

⁹ Awa e éaná xwíyá Goríxoyá wíá rókiamoagí Jeremaiao níwuriyirí ríwamíñj eańj rípi, “Awa nigwí 30 Isíreríyí ‘Áamá wo xegí wo nání miyí nearáná wianfwaríní.’ rínígíápí nimearo

¹⁰ xwíá xegí yoí Xwáríá Sixí Imíxarígáyíyápiyí ríníñpí Goríxo sekaxí nírínpí t́níní xíxení b́ nero ḿníní wí gíawixíní.” Xwíyá e níríní eáníñpí íná xíxení e imóníñríní.

Pairato Jisasomí yaríñj wíayíñj nání ríní.

¹¹ Jisasomí nimeámí nuro gapímaní Pairato t́ñj e mearémóáná gapímano yaríñj níwíayiríná re uríñínigíní, “Joxí ḿxí ínáyí Judayíyáoxíraní?” uríagí Jisaso “Joxí e raríñíní.” uríñínigíní.

¹² Apaxípáníñj ímónígíá xwéowa t́níní Judayíyá mebaowa t́níní xwíyá obaxí omíní uxekwímoaríñagíá aíwí o xwíyá xíxe urípaxí nimóní rí aí b́ muríñínigíní.

¹³ Xwíyá b́ murí yaríñagí Pairato síñwí e níwíní re uríñínigíní, “Xwíyá obaxí ‘Joxíní ríxekwímoayarígíáyo aríá ḿwípa ríyaríñíní?’ nurí

¹⁴ Jisaso xíomí uxekwímoarígíá b́ nání aí xílo b́ murí yaríñagí níwíní ududí winíñínigíní.

Pairato Jisasomi níkweari wárìminìrì enípì nánìrìni.

15 Sía Gorìxo Judayo mípìkí wiárí múroníyi imónìjána xwiogwí ayí ayo Judayí nuro wigí gwí ñweagíá wo nánì émáyí gapìmanomì yarìñí wíáná o ayo yayí owimómìnìrì wigí go go nánì wimónarìñíyí wáriagírìni.

16 Íná wigí áamá gwí ñweañí wo Barabasoyí rìnìño Judayí nínì yoí oyá nìjía imónìgíárìni.

17 Ayínánì áamá sipíá ayí gapìmaní Pairato tñí e awí eánáná o re urìñinìgìni, “Nionì go seawárimìni? Barabaso seawárimìnréni? Jisaso, áamá Kiraisoyí rarìgíto seawárimìnréni?” urìñinìgìni.

18 Ayí rìpì nánì e urìñinìgìni. O nìjíárìni. Apaxípanìñí imónìgíá xwéowa Jisasomì sipí dñí nìwíaiwiro nánì xó tñí e wáríá nánì o nìjíárìni.

19 Rìpì nánì enì “Jisaso seawárimìnréni?” urìñinìgìni. O íkwianwí xwìrìxí mearìñínámì éf ñweañáná xiepí Jisaso nánì xwíyíá re uowárenapìñinìgìni, “Árìwíyimi áamá o nánì orìjá nìwìnrìná dñí ríá nìxéinìgìni. Ayínánì áamá wé rónìñí omì sipí wí mìwimìxìpanì.” uowárfí enagi o áamá e epíroyí egíáyo “Jisaso seawárimìnréni?” urìñinìgìni.

20 E uríagi aiwí wíá mónìñími apaxípanìñí imónìgíá xwéowa tñí Judayíyá mebáowa tñí áamá oxí apìxí aiwá apì nánì epíroyí egíáyo re uríméfá enagi nánì, “‘Barabasomì neawárii.’ urìro ‘Jisasomì opíkípoyí.’ urìro éfìrìxìni.” uríméfá enagi nánì

21 gapìmano áamá e epíroyí egíáyo “Áamá

rowau gíminí go seawárimíní?” uráná ayí re urígíawixíní, “Barabaso neawárii.” uríagí

22 Pairato re uríniginíní, “Nioní Jisaso, áamá Kiraisoyí rarígíomí pí wimíní?” uríagí níní re urígíawixíní, “Omí íkíáyo seáyí e oyekwíroárípoyí.” uríagí

23 o re uríniginíní, “Pí nání? Pí íwí éf nání yekwíroárimíní?” uríagí aiwí ayí xwamiání nura nuro re urígíawixíní, “Omí oyekwíroárípoyí.” nira waríná

24 Pairato “Gí xwíyíá aríá mínipa epírí enagí nání ámí bí nurírí aí naní wí imónínímeníñoí. Ríxa mǎxíní épímíxamopíráoí.” níyaiwirí áamá ayí re oyaiwípoyínírí, “O ‘Jisasomí xe oyekwíroárípoyí.’ nírírí aí ‘Reá mǎroánipa oemíní.’ níyaiwirí ríá yaríní?” oyaiwípoyínírí wigí síñwí anígíe dání wé wayí nírónírí re uríniginíní, “Áamá ro maní nioníyáyo dání píkipíríméoí. Sewaníníyíné segí maníyo dání píkipíráoí.” uríagí

25 áamá níní re urígíawixíní, “Oyá ragí pí eníñoí xe oneaxéníní. Negí niaíwíyo ení xe oxéníní.” uráná

26 Pairato re eníginíní. Barabaso níwárirí porisowamí re uríniginíní, “Jisasomí síkwíá ragí pírrí nuyíkímáná íkíáyo seáyí e yekwíroárípoyí.” nurírí míní winíginíní.

Porisowa Jisasomí ríperírí megíá náníríní.

27 Porisowamí míní wíáná awa Jisasomí nímeámí gapímaníyíyá aníyo —Aní yoí Píretoriumíyí ríníníyóríní. Aní ayo nípáwíro

porisí nowamini “Eini.” nuriro “Omi riperirí omépeaneyi.” niriniro re egfawixini.

²⁸ Omi rapirapí xegí yiniñú niwiriro emi moro ámi aytá riní wú, mixí ináyowa yinarigáyo dáníyí wú nimearo uyiriro

²⁹ ópiyá eníniñí imóniñí wírí níkfkiyimáná mixí ináyí amínanwíniñí imóniñí miñíyo díkinarigápa omi ení tñí miñíyo udíkiáiro xoyíwá wíyi mixí ináyowa maxirarigápa íá umiriro nemáná agwírwámíni xómiñí niyíkwiro riperirí numeríná re urayigfawixini, “Judayíyá mixí ináyoxini, yayí osianeyi.” nuriro

³⁰ reanwí niwúrayiro xoyíwáyí nurápiro miñíyo neaayiro

³¹ ríxa riperirí numearíasáná rapirapí aytá riní niwiriro ámi xegú nuyirímáná íktáyo seáyimi yekwíroáraníro nání niméra ugíawixini.

Jisasomi íktáyo yekwíroárigtá nánirini.

³² Yekwíroáraníro nání aní apimi dání niméra nuróná Jisaso ríxa ení meání yarínagi niwiníro áamá wo, Sairini dání Saimonomi sekaxí re urigfawixini, “Yoxáí rípa nimeámi wuii.” nuriro

³³ ríxa díwí mteyoaní apíkwí xegí yoí Gorígotai riníñípimi —Díwí api yoí mfkí áamá miñí gíxweá nánirini. Díwí apíkwínimi nírémoro

³⁴ wa Jisaso ríniñí miwinípa oeniri marisíná yíkí yaríní bí iniigí wainíyo niwayímómáná nawíni oimóniri kírkirí nimeari e nero mání wíáná iwamíó gígí éáná minípaxí wimóniñinigini.

³⁵ Porisowa omi rixa yoxáyo seáyi e niyekwiroárímaná “Oyá rapirapí none go go meaniríenijoí?” niriñro áwini e nitimáná sárú nemáná

³⁶ éf niñwearo Jisasomi awí niñenwearo

³⁷ áamá níni “O íwí apí éf nání rípiñaríñoí?” oyaiwípoyniri íkíá wárá nimearo “Áamá ro Jisaso Judayíyá mixel ináyorini.” niriñro ríwaminiñ nearo miji tñi e seáyi e píraugíawixini.

³⁸ Jisasomi niyekwiroáriríná áamá íwí meariğıíwaúmi eni midimidáni yekwiroáríawixini.

³⁹ Áamá óyimi biri uri niyayiríná peayí siñwí niwiniñro miji kiríkirí nimearo ikayíwí nu-meariróná

⁴⁰ re urayigíawixini, “Re riñoxirani? ‘Niñwaninoní añí rídiyowá yaríğıíwá niñineariğı niñwini sía wiyaú wiyimí ámi mirimfáriní.’ riñoxirani? Joxi nepa niaíwí Gorixoyáoxi enánáyí, jiwaniñoxi ení niyoaárinimi wepínei.” rayigíawixini.

⁴¹ Apaxípanini imónigíá xwéowa tñi ñwí ikaxí eániniñpi mewegíáwa tñi Judayíyá mebaowa tñi áamá biri uro yayaríğıáyí riperirí umeararíğıápa awa eni riperirí numero re rigíawixini,

⁴² “O áamáyo ‘Nioni tíámini báná yeáyí seayimíxemeámfáriní.’ uragí aí xewaninjo arirá minipaxirini. Íkíáyo dani ení niyoaárimí wepínánáyí, anani dñi wíkwíroaníwini.

⁴³ O Gorixomi dñi niñwiráriní re rinariñorini, ‘Nioni niaíwí Gorixoyáonirini.’ rinariñorini. Gorixo xewaxí ro nani yayí niwinirínáyí, rixa

éí oumíníni. Arírá winíríenínjónírí síŋwí wináníwíní.” ríǵíawixíni.

44 Íwí mearíǵííwáú mǐdǐmǐdání yekwíroáríníǵííwáú ení Jisasomí ikayíwí numearíríná axípíní ríǵíisixíni.

Jisaso pení náníríni.

45 E néra núfasáná enáná ríxa sogwí áwíní e 12:00 imónáná re enínigíní. Aní nímíní sǵá yínárínínigíní. Sǵá níyínárínísáná ríxa 3:00 p.m. imónáná ámí wǵá ónínínigíní.

46 Ámí wǵá ónáná Jisaso xegí Xibiruyí píné tǐnǐ rǵaiwá re rínínigíní, “Eri, Eri, ramí sabakítani?” uríníǵíyí re níríríná urínínigíní, “Ǵí Goríxoxíní, ǵí Goríxoxíní, joxí pí nání niepísamoaríníní?” rǵaiwá e ráná

47 áamá e rówapíǵíáyí wí Jisaso e rǵagí arǵá níwiro re ríníǵíawixíní, “Wǵá rókiamoagí Iraiiao nání rǵaiwá rǵa raríní?” níríníro

48 ayí wigí wo anǵnǐ nurí íríkwí bǐ nímearí wegwǵá wá tǐnǐ ayíŋwí níkróárímáná iníǵí wainí níáí ení bǐ íríkwípímí níwayímómáná Jisaso onínírí wímíxánímínírí yaríná

49 xegí wíníyí re uríǵíawixíní, “E mepaní. Iraiiao níwepínírí arírá winíríenínjoi? Arírá mǐwipa eníríenínjoi? Síŋwí owínaneyí.” raríná

50 Jisaso ámí ení tǐnǐ rǵaiwá bǐ níríríná xegí dǐŋí níyámíga unínigíní.

51 Xegí dǐŋí níyámíga úáná re enínigíní. Rapírapí aní rǐdíyowá yaríǵííwámí awawá ŋwǵá Goríxoyá nání níyímáronírí epanjóárínínjú yoparí éde dání xegíǵí naxega níwepínírí wúkaú

imónirí xwǎ́a pobonǎ́ éáná sǎ́ǎ́ xwé áwíními
nǎ́ǎ́ǎ́ urí

⁵² áma xwáripá noxoága úáná áma Gorixomi
dǎ́ǎ́ wíkwǎ́roagǎ́ píyǎ́yǎ́ wegǎ́e dání sǎ́ǎ́ ero
egǎ́awixíni.

⁵³ Píyǎ́ ayǎ́ Jisaso rǎ́xa níwǎ́pǎ́nǎ́meámáná enǎ́ná
nuro Jerusaremí rémóáná áma obaxǎ́ ayo sǎ́ǎ́wǎ́
wínǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́.

⁵⁴ Porisowami seáyǎ́ e imóníño tǎ́nǎ́ porisǎ́ xǎ́o
tǎ́nǎ́ Jisasomi awí mearogǎ́áwa tǎ́nǎ́ xwǎ́a pobonǎ́
erí amípí e imónirí éagǎ́ níwíníro óf níkǎ́ríníro
re rǎ́nǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́, “Áma royǎ́ neparíni. Gorixomi
xewaxoríni.” rǎ́nǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́.

⁵⁵ Apǎ́xǎ́ obaxǎ́ “Jisasomi sǎ́ǎ́ nurápa númǎ́
ouxǎ́daneyǎ́.” níró Garirí píropenisǎ́yo dání
bǎ́íwa ná jǎ́ami nírómáná sǎ́ǎ́wǎ́ wínǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́
ríwaríni.

⁵⁶ Íwa wí Magǎ́dara dǎ́ǎ́ǎ́ Mariaíríni. Ámí
wí Jemisomi tǎ́nǎ́ Josepomi tǎ́nǎ́ xǎ́nǎ́í Mariaíyǎ́
rǎ́nǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́. Ámí wí Sebediomí xewaxowaúmí
xǎ́nǎ́íni.

Jisasomi xwǎ́a weyǎ́rǎ́ǎ́ǎ́ nǎ́nǎ́rǎ́nǎ́.

⁵⁷ Rǎ́xa sogwǎ́ nokepá tǎ́nǎ́ áma amípí
mímúrónǎ́ǎ́ wo —O Arimatia dǎ́ǎ́ǎ́ Josepoyǎ́
rǎ́nǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́. O ení Jisaso wiepǎ́sǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ woríni.

⁵⁸ O émáyǎ́ gapǎ́manǎ́ Pairato tǎ́ǎ́ e nǎ́nǎ́ nurí
Jisaso píyomi xwǎ́a weyǎ́rǎ́míníni nǎ́nǎ́ yarǎ́ǎ́ǎ́
wǎ́áná Pairato porisowami “Xe omeaníni sǎ́ǎ́wǎ́
wínǎ́ǎ́ǎ́ǎ́ǎ́.” urǎ́ǎ́ǎ́

⁵⁹ Josepo nurí píyomi nímeari rapǎ́rapǎ́ apǎ́ǎ́
xǎ́íwǎ́ wenǎ́ǎ́ǎ́ tǎ́nǎ́ xopǎ́xopǎ́ nírómáná

⁶⁰ s'íjǎ óf xewaníŋo nání ríxíŋíyimi —Ayi áamá siní m'íweníyiríní. Ayimi n'imeámi n'ipáwiri nítimáná s'íjǎ piará xwé wo m'imegwínárf níméra nuro s'íjǎ ófíyimi n'ip'íroárimí un'ínigíní.

⁶¹ Magídara dǎŋf Mariaí t'íní Mariaí w'íí t'íní ípaú s'íjǎ ófíyí m'idáníŋe n'íŋweámáná Jisaso piyomi e taríŋagi w'ínígfísixíní.

Jisaso piyomi awí mearog'á nániríní.

⁶² S'á Sabar'áyo nání Judayí amípí píráníŋf imíxáraríg'áyi óráná w'ápi t'íní apaxípáníŋf imóníg'á xwéowa t'íní Parisiowa t'íní awa gapímaní Pairato t'íŋf e awí neáníro

⁶³ Jisaso piyo nání re uríg'awixíní, “Ámínáoxíní, yapí neaíwapíyíŋo siní m'ipé n'íŋwearíná re r'íŋf'pí, ‘S'á wíyaú wíyí óráná ámi wiáp'ínímeám'áríní.’ r'íŋf'pí nání d'íŋf neainaríŋagi nání baríŋwíní.

⁶⁴ Oyá wiepísaríŋowa n'íbíro piyomi f'w'f n'imearo p'íní nítimáná á máyo re urí'p'í'íxíní'í, ‘O ríxa wiáp'ínímeá'nígíní.’ urí'p'í'íxíní'í joxí porisí wami sekaxí re uowáreí, ‘Omí xw'áá weyá'íg'íe nání nuro awí s'á wíyaú wíyimi mearópoyí.’ uowáreí.” uráná

⁶⁵ Pairato re uríŋínigíní, “Sewaníŋoy'né porisí wa awí mearop'í'í nání n'imeámi nuro soy'né f'w'f m'iméapa oépoyíní'í yaríg'ápa wiepísaríŋowa piyomi f'w'f meap'í'íxíní'í e e nurára úpoyí.” ur'íagi

⁶⁶ awa nuro Jisaso xw'áá weyá'íníŋe porisowami e e nurára numáná sikí b'í n'imearo s'mímaj'ó nání s'íjǎ p'író'níŋomi seáyí

e ikwiárárigfawixini. Apí mīwenáná “Ámá nīpáwiro pīyomi meáfáraní?” yaiwianfwaníro nání e egfawixini.

28

Jisaso ámi wiápfnimeaní nánirini.

¹ Magídara dání Maríaí tñí Maríaí wíí tñí Sabaríá ríxa wéáná Sadéyo isfáyo ípau Jisasoyá xwáripáyo sñwí winanirí nání nuri

² siní mīrémopa yarfná re eniniginí. Poboní xwé wí éáná anfnají Gorixoyá wo anfnami dání nīweapíri sñá xwáripáyo ófíyimi pfoarígfo mīmegwinarí néra nuri ófíyimi nīwiemoarimáná sfjáomi seáyí e éf ηweáagi

³⁻⁴ porisí awí mearoarígíáwa anfnajo ápianwí yarínípa wíá éniñí nókirí ηweanagi nīwiníro xegí rapírapí ení sñwí mīmíñí iníí yíníñagi nīwiníro óf níkaríníro pīyfníñí nīmóníro xwíámi píerínowigfawixini.

⁵ Anfnajo siní xwáripá tñí e ηweanáná ípau rémónapíagí re uríniginí, “Aípagwí wáyí mepaní. Nioní nījárini. Aípagwí Jisaso, pīyomi íkfáyo yekwíroarígíomi sñwí winanirí baríñí.

⁶ O re mīwenini. Xfo searínípa ríxa nīwiápfnimeámi úniginí. Aípagwí xfómi tígíe nībiri sñwí winípiyí.” nurí

⁷ ámi re uríniginí “Ríxa nuri xegí wiepísarínowami re urémeápiyí, ‘ “O xwáripáyo dání ríxa nīwiápfnimeámi úniginí. Aríá épiyí. O Gariri píropenístyo nání xámi yíími soyíné e nīyoaro sñwí winípríárini.” urémeápiyí.’ eararínini.” urfagi

8 Ípaú aṇṇi xwáripáyo pṇi nṭwíarimi nuríná wáyṭ ikáriniri yayṭ ikáriniri néra nuri wiepṣariṇowami áwanṭ urémeaniri aṇṇi waríná re eṇṇinigiṇi.

9 Jisaso ípaúmi nṭwímeari “Gṭ áamá aípagwí!” nuriri yayṭ e wíáná ípaú aṇwi e nuri miṇṭ xwáyo nṭkwírori xegṭ sṭkwṭ íá nṭxiriríná omi seáyṭ e umegṭisixiṇi.

10 Seáyṭ e uméáná o re urṇṇinigiṇi, “Aípagwí wáyṭ mikárinipani. Sa nuri gṭ áamá imónigṭáwami áwanṭ re urṭpiyṭ, ‘“Soyṭné Gariri pṭropenṭsṭyo nánṭ yírṭxiṇi.” rṭṇoṭ.’ nuriri re urṭpiyṭ, ‘“Nionṭ e sṭṇwṭ nanṭpṭrṭárini.” rṭṇoṭ.’ urṭpiyṭ.” urṇṇinigiṇi.

Porisowami xwapṭrá eaárigṭá nánṭriṇi.

11 Ípaú sṭni wiepṣariṇowa tṭṇṭ e nánṭ waríná re eṇṇinigiṇi. Porisṭ awí mearóṭáwa Jerusaremiyo nṭrémore apaxṭpánṇṭ imónigṭá xwéowami wa wṭnṭápi nṭpṭni nánṭ repṭyṭ wíáná

12 awa Judayṭyá mebaówami awí neaáriro xwṭyṭá nimṭximáná porisowa áwanṭ murṭpa éṭṭxiṇiri nṭgwṭ xwé obaxṭ miṇṭ nṭwiro

13 re urigṭawixiṇi, “Áamá wí yarṇṇṭ seaíáná re urṭṭṭxiṇi, ‘Árṭwiyimi none sá weṇáná xegṭ wiepṣiṇowa nṭbiro pṭyomi ṭwṭ nṭmeámi ugṭawixiṇi.’ urṭṭṭxiṇi.

14 Gapṭmanṭ Pairato xwṭyṭá api rṭnarṭṇagi arṭá nṭwirínáyṭ, o iwanṭ seaeaniṇiri samṇṭ imṭxanṭwá eṇagi nánṭ ayá sṭwṭ nṭsearori diṇṭ obṭbaxṭ miṭmopani.” urṭagṭá

¹⁵ porisowa nigwí apí nurápíro apaxípaníñí imónígíá xwéowa uríápa axípi e yaríná píné apí Judayí aníyo rínímenípi agwí síní rínímearíní.

Jisaso wiepísinjowa t́ńi ámi erímeánígíá nániríní.

¹⁶ Wiepísinj wé wúkaú síkwí wo awa Gariri píropenisíyo d́fwí Jisaso uráríñípmi nání níyoaro

¹⁷ omí níwíniróná seáyí e numero aiwí wa “Jisatoríní.” yaiwiro wa “Ámá ro nepa Jisatoríani?” yaiwiro yaríná

¹⁸ o anjwí e níbirí re uríñínigíní, “Goríxo ‘Amípi anínamí imónírí xwíárímí imónírí enípi nání joxí apí nípiní nání néní t́ñoxí imónírííní.’ nírfí enagí nání

¹⁹ re seararíñíní, ‘Soyíné nuro ámá gwí ríxí wírí wírímí gí wiepísaríñáyíníñí níwímíxa nuróná re erííní. Yoí ápo Goríxoyápmi dání t́ńi xewaxoníyápmi dání t́ńi kwíyípmi dání t́ńi wayí umeairo

²⁰ sekaxí nioní searíñá nípiní xídípíríá nání uréwapíyiro erííní. Rípi ení aríá époyí. Nioní aníñí díní seakíkayómíáríní. Síá yoparíyimi e nání aí níseakíkayóá umíáríní.’ seararíñíní.” uríñínigíní.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051